

De Europæiske Fællesskabers Tidende

ISSN 0378-7001

C 235

41. årgang

27. juli 1998

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

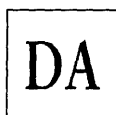
<u>Informationsnummer</u>	Indhold	Side
	I <i>Meddelelser</i>	
	
	II <i>Forberedende retsakter</i>	
	Det Økonomiske og Sociale Udvalg	
	Forsamling af maj 1998	
98/C 235/01	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens meddelelse om miljø og beskæftigelse (Udvikling af et bæredygtigt Europa)«	1
98/C 235/02	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg om levnedsmiddel-, veterinær- og plantesundhedskontrol og tilsyn«	6
98/C 235/03	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Etableringsfrihed (Observationscentret for Det Indre Marked)«	10
98/C 235/04	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen: Europæiske kapitalmarkeder for små og mellemstore virksomheder: perspektiver og potentielle hindringer«	13
98/C 235/05	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 92/23/EØF om dæk til motorkøretøjer og påhængskøretøjer samt om montering heraf«	24

Pris: 19,50 ECU

(Fortsættes på omslagets anden side)

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
98/C 235/06	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om tilnærmelse af retsfor skrifterne om brugsmodelbeskyttelse af opfindelser«	26
98/C 235/07	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets direktiv om den skattemæssige behandling af private motorkøretøjer, som overføres permanent til en anden medlemsstat i forbindelse med flytning, eller som benyttes midlertidigt i en anden medlemsstat end den, hvori de er registreret«	31
98/C 235/08	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens 8. årsberetning om strukturfondene — 1996«	34
98/C 235/09	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens meddelelse "De nye regionale programmer 1997-1999 under EU's strukturpolitiske mål 2 — med særlig vægt på jobskabelse"«	38
98/C 235/10	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens meddelelse — Gennemførelse af første handlingsplan for innovation i Europa«	46
98/C 235/11	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 89/48/EØF og 92/51/EØF om den generelle ordning for anerkendelse af erhvervsuddannelser til suppler ing af direktiv 77/452/EØF, 77/453/EØF, 78/686/EØF, 78/687/EØF, 78/1026/EØF, 78/1027/EØF, 80/154/EØF, 80/155/EØF, 85/384/EØF, 85/432/EØF, 85/433/EØF og 93/16/EØF om følgende erhverv: sygeplejersker med ansvar for den almene sundheds- og sygepleje, tandlæger, dyrlæger, jordemødre, arkitekter, farmaceuter og læger«	53
98/C 235/12	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet "Udsigterne for EU's marked for fiskerivarer: ansvar, partnerskab, konkurrenceevne"«	56
98/C 235/13	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 64/432/EØF om veterinærpolitimæssige problemer ved handel inden for Fællesskabet med kvæg og svin«	59
98/C 235/14	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets beslutning om Fællesskabets statistiske program 1998-2002«	60
98/C 235/15	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 404/93 om den fælles markedsordning for bananer«	63
98/C 235/16	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet om fremme af iværksætterånden i EU: prioriterede områder for det fremtidige arbejde«	69

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
98/C 235/17	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om etablering af en generel ramme for Fællesskabets aktiviteter til fordel for forbrugerne«	72
98/C 235/18	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning nr. 136/66/EØF om oprettelse af en fælles markedsordning for fedtstoffer«	78
98/C 235/19	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens meddelelse om handlingsplan for arbejdskraftens frie bevægelighed«	82

II

(Forberedende retsakter)

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens meddelelse om miljø og beskæftigelse (Udvikling af et bæredygtigt Europa)«

(98/C 235/01)

Kommissionen besluttede den 24. november 1997 under henvisning til artikel 198 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Miljø-, Sundheds- og Forbrugerspørgsmål, som udpegede Giampaolo Pellarini til ordfører. Sektionens forslag til udtalelse blev vedtaget den 5. maj 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 28. maj 1998, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Princippet om bæredygtig udvikling er nedfældet i præamblen til Amsterdam-traktaten, og blandt EU's mål er en »afbalanceret og bæredygtig udvikling« og »et højt beskæftigelsesniveau« nært forbundet i samme punktum i artikel B.

1.2. Den foreliggende meddelelse er et første skridt hen imod en sammenkædning af miljø og beskæftigelse, og det tages for givet, at denne indfaldsvinkel er nyttig og bør afspejles i udformningen af EU's politik.

1.3. For ØSU er der tale om et emne, man allerede har behandlet flere gange, navnlig i udtalelsen om »Økonomisk vækst og miljøet«⁽¹⁾, hvor et kapitel omhandler »en kontrolleret overgang til bæredygtig udvikling«, og hvor det hedder, at »i den nuværende

fase er både bæredygtig udvikling og jobskabelse stærkt påkrævede målsætninger, som bør forenes i kraft af et stærkt politisk engagement og ansvarlig deltagelse fra alle berørte parter side«.

1.4. ØSU benytter lejligheden til at vende tilbage til emnet under hensyn til opfordringen fra Det Europæiske Råd i Luxembourg (december 1997) til at udarbejde en strategi, hvorefter miljøhensyn skal integreres i EF's politikker og aktioner, samt den kommende evaluering af en sådan strategi på Cardiff-topmødet.

2. Bemærkninger til forbindelserne mellem miljø og beskæftigelse (kapitel 2)

2.1. ØSU glæder sig over, at Kommissionen følger den strategi, der er slået til lyd for i ØSU's tidligere udtalelser, navnlig i kapitlet »Forvaltning af overgangen«, og at den i kapitel 3 nævner en række specifikke støttepolitikker i de forskellige sektorer.

⁽¹⁾ EFT C 155 af 21.6.1995.

2.2. ØSU er også overbevist om, at uden et stærkt politisk signal, der målretter politikkerne hen imod en bæredygtig udvikling på EF-plan såvel som på nationalt, regionalt og lokalt plan, risikerer visse principper i traktaterne ikke at blive ført ud i livet. ØSU har allerede påpeget dette i den udtalelse, der blev fremsat i forbindelse med vedtagelsen af det 5. miljøprogram, hvor det ansås programmet for uigennemførligt, hvis der ikke blev fastsat præcise »politiske prioriteter«⁽¹⁾, ikke blot på EF-plan, men også i medlemsstaterne.

2.3. Den forpligtelse, EU også har påtaget sig på internationalt plan (1992 i Rio globalt og 1997 i Kyoto i forbindelse med klimaændring) om at målrette væksten ud fra nye kriterier om bevarelse af de naturlige ressourcer, skal effektivt respekteres og integreres i de forskellige foranstaltninger. I den nuværende fase kan denne indsats styrkes ved, at man drager nytte af alle erfaringer, der bedst muligt kan sikre beskyttelsen af miljøet og væksten i beskæftigelsen. Man bør dog gøre sig klart, at resultaterne ikke kan aflæses ud fra den enkelte foranstaltning, men ligger mere spredt og kun kan få større virkning, hvis man beslutsomt følger en strategi for »bæredygtig udvikling«.

2.4. Af disse årsager mener ØSU ikke, at den foreliggende meddelelse i tilstrækkelig grad uddyber visse grundlæggende begreber eller giver et fuldstændigt billede af, hvad der hidtil er blevet udført via programmer og politiske initiativer.

2.5. Selve titlen giver indtryk af en for overfladisk sammenkædning af begreberne miljø, beskæftigelse og udvikling; især når man læser »Udvikling af et bæredygtigt Europa«, der ret beset ikke giver nogen mening eller i det mindste kun har en meget dunkel betydning.

2.5.1. For at opnå større klarhed ville det have været bedre at anvende udtryk, der allerede har en fast betydning, som f.eks. »Udvikling af et konkurrencedygtigt Europa som led i en bæredygtig udvikling«.

2.6. I betragtning af arbejdsløshedens betydning og omfang i Europa er det endda risikabelt automatisk at sammenkæde miljøbeskyttelse og beskæftigelse, således som det tilsyneladende er underforstået i meddelelsen. Selv om begge mål skal integreres i alle EF-politikker, kan bekæmpelsen af arbejdsløsheden kun være resultatet af den samlede gennemførelse af sådanne politikker.

2.6.1. Man må ikke se bort fra, at miljøbeskyttelse og -bevarelse er en politik i sig selv ud over at have

horisontale aspekter, og at evalueringen af projekternes og programmernes miljøindvirkning med fordel kan ledsages af et orienterende skema til evaluering af beskæftigelsesvirkningerne, der kan tjene til at påvise det positive samspil mellem de forskellige politikker, uden at man herved foregriber afgørelserne, der nøje skal være baseret på miljøhensyn.

2.7. Meddelelsen begynder (punkt 1.1) med konstateringen af, at »Vore EU-økonomier udvikler sig ikke på en bæredygtig måde«, men argumentationen fortsættes ikke konsekvent indtil påvisningen af, at det er nødvendigt at ændre den socio-økonomiske udviklingsmodel og anlægge en ny global strategi, hvor der drages nytte af ny viden og nye muligheder i erhvervslivet i overensstemmelse med, hvad der stilles i udsigt i Delors' Hvidbog (se nedenfor) og tydeliggøres i det 5. program for bæredygtig udvikling.

2.7.1. Ved afslutningsvis at pege på mulige sektorbestemte foranstaltninger og aktioner inden for de eksisterende rammer giver Kommissionen indtryk af bevidst at se bort fra, at den nuværende vækstmodel ikke er nøglen til en radikal løsning af problemet, men kun kan mildne problemets alvor ved at udskyde de forudselige skader.

2.8. Dette viser sig endnu tydeligere, når man konstaterer, at man i meddelelsen ikke gør sig nogen som helst mere indgående og konkrete overvejelser om i det mindste tre afgørende punkter:

— den europæiske arbejdsløshed er ikke konjunkturbestemt, men strukturelt betinget;

— på trods af den fundamentale rolle, som den teknologiske udvikling spiller for styrkelsen af den europæiske økonomis konkurrenceevne, kan man ikke med sikkerhed påstå, at den teknologiske fornyelse er i stand til at skabe flere arbejdspladser, end den erstatter, navnlig når det gælder traditionelt lønarbejde;

— det er illusorisk at tro, at der stadig findes en automatisk årsagssammenhæng mellem den økonomiske vækstrate og faldet i arbejdsløsheden.

2.9. Af ovenstående fremgår det klart, at man for med held at kunne bekæmpe arbejdsløsheden må føre en global politik, der tager sigte på bæredygtig udvikling,

(¹) EFT C 287 af 4.11.1992.

gør brug af en lang række instrumenter, overholder forurenere betaler-princippet og indgår som et led i fastsættelsen af miljøansvarsregler ⁽¹⁾.

2.10. Hvis man går ud fra analysen af, hvad bæredygtig udvikling betyder (denne analyse indgår også i Kommissionens meddelelse), er det klart, at for at følge dette mål er det nødvendigt på ny at drøfte de socio-økonomiske mekanismer, der for øjeblikket ligger til grund for produktion og forbrug af goder og tjenesteydelser. Sammenkædningen af miljø og beskæftigelse kan kun give maksimalt udbytte, hvis dette aspekt inddrages og konkret afspejles i de jobskabelsespolitikker, som de forskellige medlemsstater er i færd med at gennemføre.

2.11. I denne forbindelse beklager ØSU, at de overvejelser, der blev fremsat i kapitel X i Delors' hvidbog om underudnyttelsen af arbejdskraften og overudnyttelsen af naturressourcerne og om nødvendigheden af skatte- og afgiftsmæssige indgreb for at rette op på denne skævhed, ikke får en tilstrækkelig plads blandt de spørgsmål, der behandles i meddelelsen ⁽²⁾.

2.11.1. Kun på grundlag af denne strategi er det muligt med held at kombinere de to mærkesager, miljøbeskyttelse og jobskabelse, idet man ikke kun griber ind via skatterne, men via en lang række foranstaltninger, således at princippet om skattnutralitet overholdes.

2.12. Man skal indtage en dynamisk holdning, hvor man tilgodeser de nye behov for miljømæssig forebyggelse og beskyttelse, de nye produktions- og økologiske forvaltningsmetoder, de nye teknologier og de nye tjenester vedrørende information og uddannelse, som overgangen til den »bæredygtige udvikling« indebærer. Kun således kan man indkredse de nye erhvervsprofiler og de nye arbejdspladser, der kan skabes, og samtidig drage nytte af den rolle, som de små og mellemstore virksomheder helt konkret kan spille.

2.12.1. I forbindelse med udviklingen af nye erhvervsprofiler og oprettelsen af nye arbejdspladser skal der tages særligt hensyn til bestemmelserne om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen.

2.13. Man bør i øvrigt ikke begrænse overvejelserne til kun at omfatte lønarbejde i industrien; de nye former for selvstændigt arbejde, kontraktmæssigt arbejde og

deltidsarbejde, der især aftegner sig på informations- og konsulentvirksomhedsområdet, gør det lettere at forudse en vækst i atypiske arbejdsformer.

2.14. I den ovenfor nævnte udtalelse om »Økonomisk vækst og miljøet« afviste man en automatisk forbindelse mellem miljøbeskyttelsesforanstaltninger og vækst i beskæftigelsen, og dette bekræftes i den omfattende dokumentation fra Kommissionens tjenestegrene vedrørende undersøgelser fra de senere år herom. Af disse undersøgelser fremgår det imidlertid, at miljøbeskyttelsesforanstaltningerne, med anvendelse af de bedste tilgængelige teknologier, globalt har en positiv, om end ikke afgørende virkning på antallet af arbejdspladser og ofte kombineres med elementer af teknologisk fornyelse og rationalisering af produktionsprocesserne, der kan sikre virksomhedernes fortsatte konkurrenceevne, idet de således i det mindste bidrager til at sikre beskæftigelsen.

2.14.1. I udviklingen af nye produktionsprocesser, produkter og tjenesteydelser, der tilfredsstiller en ny efterspørgsel fra industrien, den offentlige forvaltning og forbrugerne, kan der opstå et positivt samspil, der dog kræver betydelige investeringer.

2.15. Ud over den specielle »øko-industrielle« sektor, der helt specifikt opfylder efterspørgslen efter miljøbeskyttelsesteknologier og -tjenester, og som udgør en ny vækstsektor, er det nødvendigt mere generelt at sonde mellem på den ene side foranstaltninger til reduktion og forebyggelse af forurening, der medfører yderligere omkostninger, men som på lang sigt viser sig i besparelser af råstoffer og energi, og således bidrager til øget produktivitet og til mindskede sociale omkostninger i forbindelse med miljøskader over et længere tidsrum, og på den anden side foranstaltninger til beskyttelse og genoprettelse af natur- og bymiljøet, der skaber nye arbejdspladser, både traditionelle og nyskabende.

2.15.1. I denne forbindelse bør der også nøje skelnes mellem de forskellige foranstaltningers finansieringsmetoder, idet førstnævnte foranstaltninger henvender sig til udbytteskabende, overvejende private sektorer (fremstillingsindustrien, energiproduktion, transport), medens sidstnævnte kræver betydelige offentlige investeringer.

2.16. Hvis man anvender en dynamisk og global strategi, kan det imidlertid konstateres, at de forskellige typer foranstaltninger kræver nye former for knowhow, færdigheder og konsulentvirksomhed, der kan tilvejebringes ikke blot af den offentlige forvaltning og de offentlige institutioner, der skal forberede sig til denne opgave, men også af de servicevirksomheder, der kan

⁽¹⁾ ØSU's udtalelse om »Kommissionens meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg: Grønbog om erstatning for miljøskader« i EFT C 133 af 16.5.1994.

⁽²⁾ ØSU's udtalelser om hvidbogen i EFT C 295 af 22.10.1994.

tilbyde omfattende beskæftigelsesmuligheder. Beskæftigelsesresultaterne skal beregnes globalt og på mellem-lang sigt og under hensyn til de nødvendige omstruktureringer.

2.17. Da den »bæredygtige udvikling« er en målsætning, der tilstræbes internationalt, kan Europa også drage fordel af eksport af rene teknologier og produkter og af knowhow, hvis man går hurtigere frem i denne retning. Også her kan der opnås en positiv indvirkning på beskæftigelsen.

2.18. Også de centrale, regionale og lokale forvaltningers rolle skal undersøges nøjere, eftersom de kan indføre regler og incitamenter, der kan gøre det, der er til gavn for samfundet, tillokkende for private og således bidrage til, at det nuværende samfund gradvis orienteres mod en vækst, der er forenelig med miljøbeskyttelse og bæredygtig udvikling.

2.19. De forskellige økonomiske og sociale aktører kan som led i »delt ansvar« anspore, uddanne og informere med henblik på et »bæredygtigt« udviklingsmønster og forbrug ved at mobilisere deres organisations- og samarbejdsressourcer. Af særlig interesse er allerede igangværende samarbejds eksperimenter mellem forskellige erhvervs-, fag- og miljøorganisationer, også på tværs af grænserne.

2.20. Ud over et horisontalt uddannelses- og oplysningsarbejde, der kan skabe nye beskæftigelsesformer i den såkaldte »servicesektor«, der omfatter frivillige organisationer, hvis indsats bør anerkendes og fremmes, skal der lægges vægt på en bedre miljøforvaltning i virksomhederne som led i Ecoaudit-systemet, som snart skal revideres med henblik på at opnå større udbredelse og bedre overensstemmelse med de små og mellemstore virksomheders, herunder især i håndværks- og mikrovirksomhedernes behov. Dette system er faktisk meget ujævnt udbredt på europæisk plan og skal i høj grad fremmes af medlemsstaterne.

2.21. Specielt hvad angår de små virksomheder og håndværksvirksomhederne, gør ØSU opmærksom på, at det er nødvendigt at vedtage skræddersyede lovgivningsforanstaltninger og skatteforanstaltninger for at gøre det lettere for dem at indføre miljønormerne. ØSU understreger især nødvendigheden af at støtte og lette brancheforeningernes rolle og virke.

2.22. På grundlag af ovenstående virker Kommissionens meddelelse alt for forsigtig og giver ikke ny

inspiration til overvejelser, men begrænser sig til blot at give en oversigt over de foranstaltninger, der er mulige inden for rammerne af de eksisterende politikker.

3. Bemærkninger til støttepolitikkerne og de centrale aktioner (kapitel 3 og 4)

3.1. I meddelelsen opregner man de allerede iværksatte aktioner i de forskellige sektorer og de igangværende støttepolitikker og fremhæver visse centrale aktioner for fremtiden. Sidstnævnte del (kapitel 4) er den vageste og bør gives mere indhold og udbygges med praktiske forslag, der skaber forbindelse til sektoranalysen i del 3.

3.2. På grundlag af den modtagne dokumentation og de initiativer, der er taget i medlemsstaterne, med aktiv medvirken fra og samarbejde blandt erhvervsorganisationer og miljø- og forbrugersammenslutninger, foreslår ØSU visse emner, man bør se nærmere på.

3.2.1. Nationale beskæftigelsespolitikker

3.2.1.1. Det er vigtigt, at man lader tanken om bæredygtig udvikling indgå i retningslinjerne for fastlæggelsen af medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker, således at der gives medlemsstaternes initiativer impulser ved fastlæggelsen af lokale og regionale beskæftigelsespagter, der nyttiggør miljøressourcerne, stimulerer fornyelse og fagkundskaber samt baner vejen for de relevante instrumenter for uddannelse og formidling af knowhow, navnlig med henblik på de små og mellemstore virksomheder. Disse pagter bør ikke begrænses til pilotforsøg, men bør indgå som et led i udnyttelsen af strukturfondene.

3.2.2. Byen og byfornyelsen som den afgørende prøve for nyskabende politikker, der kan kombinere miljø og beskæftigelse

3.2.2.1. Begrebet byområde er i de seneste år blevet stadig mere præcist, men er desværre i stadig højere grad forbundet med specielle forfaldssymptomer i storbyerne, som har en række problemer, der påvirker miljøet på en særlig måde. Man ser stadig tydeligere, at de gamle aktionsmønstre opgives, og begrebet byvækst erstattes lidt efter lidt af begrebet byvedligeholdelse. Ud fra nødvendigheden af at løse alle de miljøproblemer, som byen forvolder, opstår også en ny strategi, hvor byen

ikke længere bare ses som det sted, hvor folk bor, færdes og arbejder, men som en territorial enhed, der lever som et system af strømme og kredsløb, og hvis økologisk effektive og miljøvenlige forvaltning er en garanti for borgernes velfærd⁽¹⁾.

3.2.2.2. Det er herefter klart, at bypolitik, dvs. planlægning, projektering og kontrol med bymiljøets udvikling såsom byplaner og planer for genbrug, håndtering eller bortskaffelse af affald samt energiplaner har en stærk indflydelse på, hvorledes man griber ind for at beskytte byområdernes økosystem og nedbringe forbruget af de eksisterende miljø- og pladmæssige ressourcer. Det er afgjort muligt at forlige byernes udviklingsbehov med løsninger, der er forenelige med såvel miljøbeskyttelse som behovet for at skabe ny og varig beskæftigelse⁽²⁾.

3.2.2.3. For så vidt angår bygge- og boligsektoren kan det konstateres, at de iværksatte fordele og incitamenter med henblik på vedligeholdelse og genskabelse af den arkitektoniske arv kan mangedoble bymiljøets kvalitet. Indgrebene i forbindelse med den arkitektoniske arv er komplekse og forgrenede og omfatter forskellige områder og discipliner, fra byfornyelse til sanering af bykerner og forstæder, fra bevaring til genbrug af arealer i urbaniserede områder samt til samlet forbedring af vore byers miljøforhold.

3.2.2.4. Energibesparelserne skal følges op af moderniseringer af boligmassen samt en aktiv medinddragelse af forbrugerne, bl.a. ved hjælp af hensigtsmæssige incitamenter. Som det fremgår af dataene, har dette ikke blot positive miljøvirkninger, men indebærer også øgede beskæftigelsesmuligheder.

3.2.3. Affaldshåndtering

3.2.3.1. Som led i den forebyggende strategi til reduktion af affaldsmængden ved kilden samt til differentieret indsamling og behandling med henblik på genbrug og genvinding er der ved at opstå nye erhvervsprofiler og nye beskæftigelsesmuligheder, som kan fremmes, jf. ØSU's udtalelser om dette emne⁽³⁾.

3.2.4. Transport

3.2.4.1. ØSU har i forskellige udtalelser⁽⁴⁾ understreget behovet for en omstilling og en rationalisering af den offentlige transport, navnlig med hensyn til bytransporten, og nødvendigheden af, at miljøhensyn indgår i udvidelsen af de nationale og transeuropæiske net. Der bør igen sættes på den sekundære jernbanetransport, og den lokale transport skal udbygges.

3.2.4.2. Det er vigtigt at fremme udbredelsen af offentlig transport, således som det er fremhævet i ØSU's udtalelse om grønbogen om transportens indvirkning på miljøet⁽⁵⁾.

3.2.5. Udviklingen af landdistrikterne og Agenda 2000

3.2.5.1. Det er svært at være overdrevent optimistisk med hensyn til Agenda 2000's virkninger på beskæftigelsen i landbruget. Man skal derfor fastlægge prioriterede aktioner, der lægger vægt på landbrugernes rolle i miljøbevarelsen, især hvad angår jordbundsforbedring, landskabsbevaring, skovrejsning, bekæmpelse af ørkendannelse, bevarelse af biodiversiteten, beskyttelse af bjergområder, samt nye initiativer som f.eks. bondegårdsferie og biologisk produktion.

3.2.5.2. Som led i nydefineringen af den fælles landbrugspolitik skal man via strukturfondene fremme omstillingen til økologisk landbrug og lægge vægt på nye erhverv, der kan tiltrække de unge.

3.2.5.3. Men det er frem for alt i erkendelse af landbrugets centrale rolle i landdistrikternes økonomi og på grundlag af en konsekvent og effektiv politik for udvikling af landdistrikterne, der bl.a. tager sigte på at iværksætte ethvert nyttigt initiativ i sektorer som fødevarerindustri, turisme, håndværk, transport, kommunikation osv., at man kan skabe betydelige muligheder for ny beskæftigelse, teknologisk fornyelse, modernisering og nye impulser for landdistrikternes samlede økonomi.

3.2.5.4. For at fremme dette tiltag kan det være hensigtsmæssigt at skabe en forbindelse mellem det europæiske net af beskyttede arter, »Natura 2000« (Habitat-direktivet), og strukturfondene ved at indlemme de naturlige levesteder, der er nævnt i Natura 2000, i mål 1 og 2.

(1) ØSU's udtalelse om grønbogen om bymiljø i EFT C 269 af 14.10.1991.

(2) ØSU's udtalelse om »Bæredygtig udvikling på bygge- og boligområdet i Europa« i EFT C 355 af 21.11.1997.

(3) Især udtalelsen om revisionen af Fællesskabets strategi for affaldshåndtering i EFT C 89 af 19.3.1997.

(4) ØSU's udtalelse om »Kommissionens grønbog: Borgernes transportnet: Fuld udnyttelse af potentialet i den offentlige personbefordring i Europa« i EFT C 212 af 22.7.1996. ØSU's udtalelse om »Kommissionens grønbog "Mod fair og effektiv prissætning på transportområdet — Politiske muligheder for at internalisere de eksterne omkostninger ved transport inden for Den Europæiske Union"« i EFT C 56 af 24.2.1997.

(5) EFT C 313 af 30.11.1992.

3.2.5.5. Forvaltningen af vandressourcerne, der er underlagt vandværksmyndighederne, og som er fremmet af rammedirektivet om vand, kan f.eks. være et vigtigt instrument til en ny strategi for fysisk planlægning.

3.2.6. Miljøuddannelse og -information i skolen og i den faglige uddannelse

3.2.6.1. Det er i denne sektor, den største indsats bør gøres, dels for at omskole arbejdstagerne til nye erhverv, dels for at målrette de unge mod nye fag og nye fagkundskaber og endelig for at uddanne personalet i den offentlige forvaltning og erhvervs- og brancheforeningerne samt de små selvstændige erhvervsdrivende i anvendelse af nye teknologier og miljøvenlig forvaltning.

3.2.6.2. I denne forbindelse bør man ud over uddannelsesstrukturerne i skolerne og erhvervsfagene også

drage nytte af »Ecoaudit«-systemet, der fremmer en bedre miljøforvaltning i virksomhederne og indebærer efter- og videreuddannelse af ansatte og medarbejdere.

3.2.6.3. På uddannelses- og oplysningsområdet kan erhvervs- og interesseorganisationerne spille en vigtig formålsfremmende rolle.

3.2.7. Forskning og udvikling

3.2.7.1. Som led i det nye rammeprogram skal man fremme forskning og udvikling med henblik på rene og forureningsbekæmpende teknologier, men også fremme et nyt syn på produktionsmetoderne og produkterne med henblik på bæredygtig vækst og forbrug. Den europæiske konkurrenceevne og den deraf følgende vækst afhænger af, i hvilket omfang man er i stand til at tage miljøbeskyttelsesudfordringen op og nyttiggøre og bevare naturressourcerne.

Bruxelles, den 28. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg om levnedsmiddel-, veterinær- og plantesundhedskontrol og tilsyn«

(98/C 235/02)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 30. januar 1998 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Miljø-, Sundheds- og Forbrugerspørgsmål, som udpegede Leif E. Nielsen til ordfører og Sergio Colombo og Paul Verhaeghe til medordførere. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. maj 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 27. maj 1998, følgende udtalelse med 81 stemmer for og 3 hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1. I fortsættelse af Kommissionens meddelelse om forbrugersundhed og levnedsmiddelsikkerhed fra april 1997⁽¹⁾ redegør Kommissionen i nærværende meddelelse for de vedtagne foranstaltninger med hensyn til opbygningen af Kommissionens levnedsmiddel-, veterinær- og plantesundhedskontroltjenester.

1.2. Kommissionen beskriver desuden planerne vedrørende den fremtidige kontrolindsats baseret på en undersøgelse og anbefalinger fra Generalinspektoratet for Tjenestegrenene om kontrolorganerne vedrørende levnedsmiddelsikkerhed (IGS-rapporten)⁽²⁾.

⁽¹⁾ KOM(97) 183 endelig udg. af 30.4.1997.

⁽²⁾ Étude du 13. octobre 1997 de l'Inspection Générale des Services (IGS) sur les organismes de contrôle pour la protection de la santé alimentaire.

1.3. Ifølge sin udtalelse fra 1996 var ØSU ikke overbevist om, at det eksisterende kontor bør ændres til et agentur⁽¹⁾. Under henvisning til bl.a. ØSU's udtalelse har Kommissionen opgivet sit forslag om oprettelse af et Veterinær- og Plantesundhedsagentur⁽²⁾ og konkluderer, at kontrol- og tilsynsansvaret fortsat skal varetages under Kommissionens overordnede ansvar af Food and Veterinary Office (FVO) i Irland, som er en tjenestegren i GD XXIV.

1.4. Det er fortsat Kommissionens opfattelse, at levnedsmiddelsikkerhed og beskyttelse af forbrugernes sundhed bedst kan opnås ved et praktisk orienteret partnerskab mellem levnedsmiddelindustrien, de nationale kontrolinstanser og Kommissionen inden for rammerne af en effektiv lovgivning. Levnedsmiddelindustrien skal udvikle systemer til overvågning og egenkontrol for at sikre, at fødevarerne i alle led af produktionen fremstilles i overensstemmelse med EU-bestemmelserne. Medlemsstaternes myndigheder skal fortsat have det centrale ansvar og anvende koordinerede kontrolprogrammer samt audit-baserede kontrolsystemer. Kommissionen vil ligeledes overvåge de nationale kontrolmyndigheders effektivitet gennem audit-baserede kontrolsystemer.

1.5. Kommissionen tilslutter sig på denne baggrund anbefalingerne i IGS-rapporten vedrørende en udvidelse af kontrolindsatsen, de fælles kontroltjenesters mulighed for at arbejde upartisk og objektivt, samt en klar defineret juridisk og officiel status vedrørende kontroltjenesternes opgaver, personalets ansvarsområder, procedurer, arbejdsmetoder m.v.

1.6. Konceptet »Jord-til-bord-kontrol« vil omfatte små tværfaglige inspektionsteam, som kan dække alle aspekter i produktionskæden fra foderstofindustrien over sundheds- og velfærdsnormer på de enkelte landbrugsbedrifter, markeder og transport til fremstilling, oplagring, og distribution og detailsalg af de pågældende levnedsmidler. Herudover foreslås oprettet et lille antal udrykningsteam til hurtig indsættelse i forbindelse med kriser i EU eller tredjelande, som berører den offentlige sundhed eller dyre- og plantesundheden i EU.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU kan fuldt ud tilslutte sig Kommissionens bestræbelser for en opprioritering af hensynet til forbrugersundhed og levnedsmiddelsikkerhed og kan med følgende forbehold og anbefalinger tilslutte sig det anførte vedrørende udformningen af den fremtidige kontrol- og overvågningsindsats.

2.2. Som påpeget i det følgende er det af største betydning, at regelsættet for kontrol samt udarbejdelsen af relevante og tilpassede procedurer for samarbejde mellem Food and Veterinary Office og andre organer på interinstitutionelt plan og i medlemslandene sikrer, at såvel Kommissionens som medlemsstaternes ressourcer til kontrol og tilsyn udnyttes optimalt. Herunder må sikres størst mulig forenkling af kontrolprocedurerne og en indgående koordination. Hvis strukturen kun virker i teorien og ikke i praksis, kan resultatet blive bureaukrati og ineffektivitet samt manglende opbakning og tillid til systemet. I denne forbindelse hilser ØSU ethvert initiativ, som har til formål at koordinere nationale organers aktiviteter på dette område, velkommen.

2.3. Ifølge Kommissionen fandtes i 1997 76 rådsdirektiver m.v., som indeholder bestemmelser om Kommissionens overvågning eller kontrol af håndhævelsen i medlemsstaterne eller tredjelande (57 på det veterinære område, 16 vedrørende plantesundhed og 3 vedrørende offentlig kontrol med levnedsmidler og levnedsmiddehygiejne)⁽³⁾.

2.4. Uanset behovet for fortsat regelforenkling er der sandsynligvis behov for yderligere regler og øget indsats inden for visse dele af levnedsmiddel-, veterinær- og plantesundhedsområdet i fremtiden. Tiltagende problemer på det mikrobiologiske område må f.eks. forventes at kræve yderligere udbygning af EU-lovgivningen.

2.5. Udvidelsen med de central- og østeuropæiske lande med fremkomsten af nye grænser og nabostater vil desuden i sig selv øge behovet for og omfanget af Kommissionens kontrol- og overvågningsindsats i betydelig grad, herunder ikke mindst på det veterinære område. Det er herunder vigtigt, at ansøgerlandene snarest overtager EU's regelsæt, således at eventuelle undtagelser i en overgangsperiode bliver af kortest mulig varighed.

2.6. En handlekraftig og velfungerende kontrol- og tilsynsindsats fra EU's side er således absolut påkrævet for at sikre håndhævelse af bestemmelserne og opnåelsen af målsætningen om et højt sikkerheds- og sundheds-

(1) ØSU's udtalelse af 27. november 1996 om oprettelse af et Veterinær- og Plantesundhedsagentur i EFT C 66 af 3.3.1997, s. 43.

(2) KOM(96) 223 endelig udg., EFT C 239 af 17.8.1996, s. 9.

(3) KOM(97) 183 endelig udg., bilag II.

niveau på levnedsmiddel-, veterinær- og plantesundhedsområdet. Korrekt og ensartet håndhævelse af bestemmelserne samt harmoniserede regler for betaling af kontrolgifterne er desuden en afgørende forudsætning for det indre markedes funktion og sikring af rimelige vilkår for konkurrencen. I denne forbindelse hilser ØSU Edinburgh-forummet om håndhævelse af forbrugerbeskyttelseslovgivningen (11.-12. juni 1998), som vil danne præcedens for samarbejde, velkommen, og ØSU efterlyser en opfølgning i levnedsmiddelsektoren med regelmæssige møder mellem medlemsstaternes kontrolmyndigheder for at sikre konsekvens.

2.7. ØSU kan på denne baggrund tilslutte sig Kommissionens forslag om udarbejdelse af retningslinjer for at sikre ensartet anvendelse samt koordinerede nationale kontrolprogrammer, der omfatter den samlede levnedsmiddelproduktionskæde og indførelse af audit-baserede kontrolordninger.

2.8. ØSU kan tilslutte sig forslaget om offentlig indsigt. Kontorets arbejdsmetoder bør som foreslået af Kommissionen være åbne for indsigt udefra, og der bør udformes en effektiv intern forvaltningskontrol baseret på overholdelse af henstillingerne i IGS-rapporten (jf. pkt. 3.5).

2.9. Kommissionens seneste beslutninger om veterinærkontrol på stedet⁽¹⁾ må som ligeledes anført af Kommissionen suppleres med en hurtig behandling. Med forbehold for bestemmelserne i traktatens artikel 214 om fortrolige oplysninger vedrørende enkeltvirksomheder kan ØSU kan tilslutte sig, at resultater af kontrolbesøgene i form af oplysninger om mangler i medlemsstaternes kontrolsystemer gøres tilgængelige gennem Internet, årlige beretninger og regelmæssige drøftelser med forbruger- og producentorganisationer. Det må dog være en forudsætning, at pågældende medlemsstat før offentliggørelse får mulighed for at kommentere oplysningerne og korrigerer misforståelser. Offentliggørelse af oplysninger, som direkte eller indirekte refererer til enkeltvirksomheder, vil derimod være i strid med bestemmelserne i traktatens artikel 214 om fortrolige oplysninger vedrørende enkeltvirksomheder⁽²⁾.

(1) Kommissionens beslutninger 98/139/EF og 98/140/EF af 4. februar 1998 om veterinærkontrol på stedet foretaget af Kommissionens eksperter i henholdsvis medlemsstater og tredjelande — EFT L 38 af 12.2.1998.

(2) Ifølge traktatens artikel 214 er det forbudt EU-ansatte »at give oplysninger om forhold, som ifølge deres natur er tjenestehemmeligheder, navnlig oplysninger om virksomheder og om deres forretningsforbindelser eller omkostningsforhold«.

2.10. ØSU støtter ligeledes Kommissionens intention om en vurdering af behovet for supplerende national kontrol af sikkerhedsnormerne for levnedsmidler af ikke-animalsk oprindelse, f.eks. frugt og grøntsager, og om nødvendigt gennemførelse af en yderligere national eller fælles indsats. Det er dog helt afgørende, at behovet herfor er til stede, således at denne indsats ikke blot medfører øgede udgifter til kontrol uden tilstrækkelig begrundelse.

2.11. Uanset vigtigheden af en fortsat opprioritering af levnedsmiddelområdet er overholdelse af EU's regler om husdyrenes sundhed og trivsel fortsat af afgørende betydning for det indre markedes funktion, hvilket illustreres af det betydelige antal retsakter på området.

2.12. UN Food and Agriculture Organization (FAO) har desuden i denne forbindelse advaret mod risikoen for nye alvorlige udbrud af smitsomme husdyrsygdomme som følge af koncentration af husdyrproduktionen, flere lange transporter af dyr, nye handelsveje til Mellemøsten og Commonwealth of Independent States (CIS) samt ustabile forhold og manglende kontrol og overvågning af smitsomme husdyrsygdomme i bl.a. Balkanområdet. Dette gælder ikke blot de klassiske smitsomme sygdomme, men også nye sygdomme som f.eks. BSE. FAO understreger i den forbindelse betydningen af en effektiv veterinær administration i de europæiske lande.

2.13. I forbindelse med forhandlingerne i WTO om afbalancering af fri international vareudveksling med hensyn til bl.a. sundhed og sikkerhed skal ØSU opfordre til, at Kommissionen og Rådet yder størst mulig indsats for at fastholde og opnå international accept af EU's kontrolpolitik for dermed at imødegå problemer på levnedsmiddel-, veterinær- og plantesundhedsområdet som følge af liberaliseringen.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Varetagelsen af opgaverne i Food and Veterinary Office har hidtil været vanskeliggjort af en betydelig mangel på personale. Det er et spørgsmål, om den gradvise udbygning over en årrække i overensstemmelse med IGS-rapportens anbefaling til i alt 202 stillinger, heraf 127 A-stillinger, er tilstrækkelig i betragtning af ovennævnte fremtidige behov.

3.2. Det er desuden ØSU's opfattelse, at Uden at gå på kompromis med kravet om ansættelse af uddannelses- og erfaringsmæssigt kvalificeret personale må Kommis-

sionens komplicerede og tidskrævende ansættelsesprocedure nødvendigvis må speedes op, således at kontoret snarest bliver fuldt funktionsdygtigt. I modsat fald vil det ikke være i stand til at opfylde de faglige og politiske forventninger til dets funktioner inden for en overskuelig tid. Dette risikerer at ende i frustrationer og tilbageslag.

3.3. Overflytningen af Food and Veterinary Office til Irland blev besluttet af stats- og regeringscheferne på topmødet i november 1993 og er derfor ikke genstand for diskussion. Kontorets beliggenhed i landlige omgivelser i Grange, 40 km nord for Dublin, er derimod i flere henseender problematisk for rekrutteringen af personale og den praktiske varetagelse af opgaverne. I forbindelse med den forestående udbygning bør Kommissionen derfor nøje overveje, hvorvidt en mere central placering i Dublin vil forbedre kontorets muligheder for at fungere effektivt og operationelt.

3.4. Det må samtidig undgås, at der med kontorets placering i Irland etableres dobbeltadministration i Bruxelles med deraf følgende uklare kompetenceforhold. Fordelingen af opgaverne på flere generaldirektorater og det deraf følgende informations- og koordineringsbehov vil uanset Kommissionens interne retningslinjer i sig selv

uundgåeligt medføre et betydeligt forbrug af ressourcer⁽¹⁾.

3.5. ØSU støtter i øvrigt Kommissionens planer om en streng intern forvaltningskontrol, herunder oprettelse af et internt kvalifikationsteam i Food and Veterinary Office med en status uafhængig af kontorets interne forvaltningsstruktur, således som det kræves for sådanne strukturer ifølge principperne vedrørende inspektionsorganers funktion.

3.6. Med sin repræsentation fra alle led i kæden fra primærproduktion til forbrug tillægger ØSU Kommissionens videre kontrol- og overvågningsindsats stor betydning og vil følge udviklingen opmærksomt. ØSU forventer at blive orienteret om udviklingen og konsulteret om de videre tiltag på området.

⁽¹⁾ Principperne for ansvarsfordelingen, herunder de interne informations- og konsultationsprocedurer er beskrevet i Kommissionens interne manual af 4. juli 1997. Ansvar for de videnskabelige komiteer og for kontrolfunktionerne er placeret i GD XXIV. GD III (levnedsmidler), GD V (levnedsmiddelrelaterede sygdomme og zoonoser) og GD VI (veterinær og plantesundhedsområdet) har ansvaret for udarbejdelse, gennemførelse og overholdelse af lovgivningen.

Bruxelles, den 27. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Etableringsfrihed (Observationscentret for Det Indre Marked)«

(98/C 235/03)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 18. marts 1997 under henvisning til forretningsordenens artikel 23, stk. 3, at afgive udtalelse om »Etableringsfrihed (Observationscentret for Det Indre Marked)«.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser, som udpegede Christos Folias til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. maj 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 27. maj 1998, med 88 stemmer for og 1 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Den permanente studiegruppe har i forbindelse med sit arbejde vedrørende gennemførelsen af det indre marked de seneste måneder ofte konstateret problemer med virksomhedsetablering og drift af underafdelinger i et andet EU-medlemsland.

1.2. Det er hævet over enhver tvivl, at der er gjort mange fremskridt i gennemførelsen af det indre marked med de mange nye muligheder, som det giver SMV'er og selvstændige erhvervsdrivende for at operere i andre EU-lande.

Samtidig er det dog lige så sikkert, at der stadig er problemer med virksomheders frihed til at etablere sig i andre EU-stater.

1.3. Det skal dog gøres klart, at hvad der gælder for de 15 EU-lande, gælder også for de 3 EFTA/EØS-lande (Norge, Island og Liechtenstein), som ifølge EØS-aftalen regnes for fuldgældende medlemmer af det indre marked.

1.4. Formålet med denne udtalelse er at påvise, at der endnu er lang vej før det indre marked er en fuldbyrdet realitet, at opfordre de involverede parter til at arbejde i den rigtige retning, at give konkrete eksempler på reelle eller kunstige hindringer samt stille forslag til, hvordan disse hindringer kan ryddes af vejen.

1.5. Udtalelsen er baseret på besvarelser på spørgeskemaer, oplysninger, der er fremkommet under en høring

afholdt i Nice i Frankrig, og eksempler på konkrete hindringer, som man har identificeret eller klaget over.

1.6. »Etableringsfrihed« kan ikke opfattes som en virksomheds forsøg på at blive undtaget fra værtslandets regler. Formålet er en reel indsats for at løse problemerne for de personer/virksomheder, der ønsker at etablere sig i en medlemsstat, og ikke et krav om, at de skal opfylde vilkår, der i sammenligning med deres nationale regler er overdrevne og forskelligartede. I det foreliggende tilfælde er »overdrevne vilkår« enhver intention om forskelsbehandling, der hindrer eller umuliggør virksomhedens etablering.

1.7. Det er ikke let at isolere problemet vedrørende virksomhedsetablering fra det indre markeds øvrige aspekter, f.eks. det frie udbud af tjenesteydelser. ØSU har allerede afgivet adskillige udtalelser om de forskellige typer af hindringer, som opstår i forbindelse med det frie markeds funktionsmåde⁽¹⁾; denne udtalelse er koncentreret om praktiske forslag, der kan være til hjælp for personer og virksomheder i deres etablering.

2. Kendsgerninger

2.1. Virksomheder, der ønsker at etablere sig i andre EU-medlemsstater, stilles fortsat over for en række problemer, som lægger hindringer i vejen for etableringsfriheden. Hertil kommer de problemer, som virksomheder og selvstændige erhvervsdrivende møder, når de

⁽¹⁾ Virkningen og effektiviteten af det indre marked — EFT C 206 af 7.7.1997, s. 65. SMV i grænseregionerne — problemer i de grænseoverskridende handelsrelationer — EFT C 206 af 7.7.1997, s. 70. Det indre marked og miljøbeskyttelse — sammenhæng eller konflikt? — EFT C 19 af 21.1.1998, s. 95. Forebyggelse af nye hindringer på det indre marked — CES 453/98 af 25.3.1998. Fjernelse af bestemte handelshindringer — CES 643/98 af 29.4.1998.

har etableret sig — problemer, som hæmmer deres muligheder for frit at levere tjenesteydelser.

2.2. Mange nationale restriktioner bunder i medlemsstaternes ønske om at beskytte forbrugerne. Men regeringernes fuldstændig legitime omsorg for forbrugerne (den er deres hellige pligt) må ikke bruges som et påskud til at skabe problemer i forbindelse med virksomhedsetableringen.

3. Konstaterede hindringer

3.1. Man har konstateret mange forskellige hindringer for etableringsfriheden — subjektive eller objektive hindringer på nationalt og regionalt plan, som kan afskaffes, men er uoverstigelige uden en personlig eller kollektiv indsats.

3.2. *Hindringer af juridisk art*

Her skal kort nævnes de oftest forekommende i mange lande:

- anerkendelse af eksamensbeviser;
- anerkendelse af forudsætningerne for at udøve et erhverv;
- opnåelse af ret til at udøve erhverv;
- forudsætninger for at etablere virksomhed;
- bureaukrati;
- forbud mod udøvelse af visse erhverv (apotekere, notarer, ingeniører osv.);
- virksomhedernes retlige organisationsform.

Ud over nationale regler er der også konkrete vilkår på regionalt plan, der viser sig som hindringer, når administrationen er decentraliseret.

3.3. *Subjektive hindringer*

- manglende oplysninger om national lovgivning;
- sproglige hindringer;
- manglende oplysninger om markedet;
- ukendskab til lokale regler og principper;
- forskelle i kultur og mentalitet;
- forskelle i forbrugervaner.

4. Eksempler på konkrete hindringer

Her følger en række eksempler på konkrete hindringer, som er blevet identificeret eller kritiseret. Formålet er at sætte de problemer, som møder virksomhederne, i relief.

4.1. En medlemsstats arbejdsmarkedslovgivning kræver af de nationale modelbureauer, at de stiller en garanti på mindst 15 000 ecu. Modelbureauer fra andre medlemsstater kan ikke drive virksomhed i dette land — end ikke midlertidigt — uden at stille den samme garanti.

4.2. En medlemsstats håndværkere undgår at tage arbejde i en anden medlemsstat, fordi det kun kan ske ved mellemkomst af en repræsentant for skattevæsenet, der selv tager sig godt betalt for at bistå ved indbetalingen de indirekte skatter, hvilket betyder meget høje priser på deres arbejde.

4.3. I en medlemsstat er der 7 000 ejendomsmæglere, som opfylder alle forudsætninger for at få officiel autorisation af de nationale myndigheder. Kun 4 (fire) udenlandske ejendomsmæglere opfylder betingelserne og har derfor fået autorisation.

4.4. Den kompetente tjenestegren under en medlemsstats finansministerium kræver en skriftlig erklæring, hvis en rejsende har et beløb svarende til mere end 7 500 ecu på sig ved ind- og udrejse af landet. De ansvarlige embedsmænd foretager endog fysisk kontrol af de rejsendes bagage, uanset disses nationalitet.

4.5. I flere år har en medlemsstats skattemyndigheder ignoreret ansøgninger fra en anden medlemsstats virksomheder om tilbagebetaling af moms, som de har betalt i førstnævnte medlemsstat i forbindelse med deres deltagelse i internationale udstillinger; de har krav på tilbagebetaling. Procedurer og betingelser gør endvidere, at det ikke kan betale sig at kræve moms tilbage.

4.6. En medlemsstats myndigheder begrænser udenlandske mellemhandlers ret til at kræve provision for tjenesteydelser (forsikringsselskaber, ejendomsmæglere m.fl.).

4.7. Virksomheder, der tilbyder sikkerhedstjenester, skal for at virke i en bestemt medlemsstat have hovedsæde i landet, og såvel ledere som ansatte skal være indbyggere i dette land. Dette begrundes med hensynet til den offentlige orden og sikkerhed.

4.8. Et firma fra en EFTA-medlemsstat har ikke kunnet indgå byggekontrakter i en medlemsstat, fordi landets myndigheder har nægtet at optage det i dets entreprenørregister med den begrundelse, at det pågældende land ikke er medlem af EU.

5. Forslag

Nedenstående forslag stammer fra meningsudvekslinger mellem virksomheder, som har mærket de konkrete følger af de nævnte hindringer, og sigter selvfølgelig mod at bidrage til at afskaffe hindringerne.

5.1. ØSU ønsker, at der som en dynamik til oprettelse af arbejdspladser og fremme af økonomisk aktivitet skabes et klima i EU, der kan bidrage til, at man kan løse problemet med personers og virksomheders etablering i andre medlemsstater. Mere end noget andet står kulturudvekslingen centralt i denne dynamiske vision. I denne ånd bør Kommissionen lancere en oplysningskampagne for virksomheders og personers ret til at etablere sig i det land, de ønsker, når blot de overholder dets grundlæggende lovgivning.

5.2. Generelle forslag

- oprettelsen af en databank, hvor ansvarlige myndigheder og relevante aktører kan udtrække informationer;
- mere udbredt anvendelse og udvikling af EURO INFO centrene, der kan spille en afgørende rolle i forbindelse med orientering og formidling af oplysninger til virksomheder, samt afholdelse af bilaterale og multilaterale møder, hvor synspunkter kan udveksles. Endvidere udgivelse af en årlig rapport, hvor man beskriver de oftest forekommende problemer i forbindelse med virksomhedsetablering;
- indførelse af nationale »one-stop shops« med ensartet betjening i de store erhvervskamre (handel, håndværk osv.);
- en sammenlignende opstilling af medlemsstaternes lovgivning på enkelte områder opgjort efter branche;
- oprettelse af Internet-sites af medlemsstaterne på alle 11 officielle sprog med fuldstændige retningslinjer vedrørende de vilkår og den lovgivning, som skal opfyldes med henblik på etableringsfrihed på det pågældende marked inden for de enkelte sektorer. Endvidere kan Kommissionen blandt de eksisterende sites, som den benytter på Internettet (EUROPA, ISPO osv.), give koncentrerede oplysninger i den retning;
- endnu bedre udnyttelse af institutionen EUROPAR-TENARIAT;
- så god udnyttelse som muligt af det nye fællesskabsprogram »Joint European Ventures«;

- bevilling af større midler til »Venture Capital« og »Seed Capital«;
- et fællesskabsinitiativ med henblik på harmonisering på de enkelte områder inden for hver enkelt sektor;
- etablering af en form for »europæisk selskab« i overensstemmelse med Kommissionens bestræbelser, så virksomhederne kan få mulighed for at vælge en lovramme, der sikrer en ensartet og forudsigelig problemløsning i hele EU⁽¹⁾;
- i prioriteret rækkefølge adgang til finansieringskilder, både på europæisk (»Udvikling og beskæftigelse«) og nationalt plan, med henblik på fremme af erhvervsaktiviteter.

5.3. Specifikke forslag

- de implicerede skal have mulighed for at forhandle direkte med nationale og regionale forvaltninger om løsning af konkrete problemer;
- erhvervskamrene (handel, håndværk osv.) bør samarbejde om udveksling af synspunkter og erfaringer, som skal formidles til de nationale administrationer og de kompetente fællesskabsorganer;
- medlemmerne af Europa-Parlamentet bør gøres opmærksom på og orienteres om problemerne, eventuelt suppleret med forslag og/eller forespørgsler til Europa-Parlamentet, på initiativ også af repræsentanter for erhvervsinteresser;
- etableringsfriheden skal ikke afhænge af virksomhedernes størrelse;
- der skal være lige muligheder uanset virksomhedernes størrelse;
- der skal tages særlig hensyn til almennyttige selskaber og humanitære organisationer.

6. Efterskrift

6.1. ØSU forsøger gennem Observationscentret for Det Indre Marked og gennem denne udtalelse at formulere en substantiel og dokumenteret holdning til hindringerne for etableringsfriheden, som bl.a. er et stort problem, fordi de modvirker virkeliggørelsen af det indre marked.

6.2. I dette øjemed henvender ØSU sig til de parter, som ikke kun har skylden for, at problemerne opstår, men også — i større eller mindre omfang — har muligheden for at løse dem.

⁽¹⁾ Statut for Det Europæiske Selskab — EFT C 129 af 27.4.1998, s. 1.

6.2.1. ØSU opfordrer Kommissionen til at gøre en samordnet, praktisk indsats for at afklare opbygningen af det indre marked; denne indsats skal føre til konkrete resultater, som bygger på en regelmæssig registrering af de faktiske resultater af EU's foranstaltninger.

6.2.2. Og endelig retter ØSU en opfordring til virksomheder og selvstændige erhvervsdrivende i medlemsstaterne: for så vidt disse mener, at det vil være til gavn for dem at etablere sig og drive virksomhed på et andet marked, må de smøge ærmerne op og mobilisere hele den dynamik, som de bevisligt sidder inde med, og udnytte de muligheder, de har, for at selv at klare så mange hindringer som muligt.

Bruxelles, den 27. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen: Europæiske kapitalmarkeder for små og mellemstore virksomheder: perspektiver og potentielle hindringer«

(98/C 235/04)

Europa-Kommissionen besluttede den 13. maj 1997 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser, som udpegede Antonello Pezzini til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. maj 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 27. maj 1998, med 101 stemmer for, 1 imod og 1 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Generelle bemærkninger

1.1. Man kan kun være tilfreds med Europa-Kommissionens positive og vedholdende bestræbelser på at sætte skub i etableringen af europæiske kapitalmarkeder, der egner sig for små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Kommissionens indsats er beskrevet i en tidligere meddelelse »Rapport om gennemførligheden af oprettelsen af et europæisk kapitalmarked for mindre ekspansionsorienterede selskaber i vækst«⁽¹⁾, som ØSU ikke afgav udtalelse om. Med indsatsen imødekom Kommissionen en tidligere fremsat anmodning fra ØSU om at foretage en gennemførlighedsundersøgelse af oprettelsen af et anerkendt europæisk kapitalmarked, som giver europæiske virksomheder, herunder især mindre virksomheder, adgang til kapital.

1.2. Kommissionens follow-up-meddelelse er et konstruktivt dokument. Visse punkter, som f.eks. den måde, EU-værdipapirlovgivningen fungerer på i praksis, er dog

ikke behandlet så indgående, som de burde have været. For andre punkters vedkommende er også andre faktorer end dem, Kommissionen nævner, af betydning.

1.3. Ud over passende fremskaffelse af finansiering findes der en hel række andre faktorer, som er afgørende for, om virksomheder vokser til en betydelig størrelse. De vigtigste af disse faktorer behandles i denne udtalelse, så der kan foretages en bedre vurdering af problematikken. En række af de fremsatte henstillinger stammer fra ØSU's studierejse til USA i november 1997. Baggrunden for denne rejse var i høj grad omtalen af de amerikanske kapitalmarkeder i kommissionsmeddelelsens indledning og kommissionsformand Jacques Santer's opfordring til Det Økonomiske og Sociale Udvalg den 28. oktober 1997 om at se nærmere på forholdene i USA. Det følger heraf, at denne udtalelses emne er langt bredere end det, der behandles i Kommissionens meddelelse, som udelukkende omhandler kapitalmarkederne for små og mellemstore virksomheder.

⁽¹⁾ KOM(95) 498 endelig udg. af 25.10.1995.

1.4. En yderligere indvending mod meddelelsen går på, at den ikke gør det klart, at de nye europæiske kapitalmarkeder kun er af værdi for virksomheder, som teknisk set er SMV'er (under 250 ansatte, under 40 mio. ecu i omsætning og 27 mio. ecu i balance), men som enten er mellemstore og særligt innovative nyetableringer, eller virksomheder, der er specielt kapitalintensive.

1.5. Også i USA udgør de virksomheder, der tiltrækker kapital fra »uformelle« private investorer (de såkaldte »Business Angels«) eller fra ventureselskaber, kun højst 2 % af totaltallet, selv om deres vækstudsigter ligger over gennemsnittet. Når man ser på virksomheder, som måske vil få deres aktier noteret på en fondsbørs på et eller andet tidspunkt, går det bedste skøn ifølge Kommissionen ud på, at der måske findes ca. 20 000 sådanne virksomheder i hele Den Europæiske Union. Disse virksomheder står imidlertid for de højeste vækstrater og skaber mange nye arbejdspladser, hvilket er Kommissionens gode begrundelse for at have lagt så megen vægt på deres finansieringsbehov, som historisk set ikke er blevet lige så godt varetaget i Europa som i USA.

2. Resumé af Kommissionens dokument

2.1. Meddelelsens hovedformål er at forske i de potentielle hindringer for SMV-aktiers optagelse til handel på kapitalmarkeder; at tage hul på en EU-omspændende debat om passende vilkår for adgang til aktiefinansiering; at beskrive og henlede opmærksomheden på fremskridtene inden for forskellige initiativer til etablering af nye finansielle markeder i Den Europæiske Union, såsom »EASDAQ« og »Euro-NM«; at opridse, hvilken indsats Kommissionen er i gang med og agter at igangsætte i fremtiden for at få fjernet hindringerne for udvikling af SMV-orienterede kapitalmarkeder og sikre disse en gnidningsløs funktion.

2.2. Kommissionen sætter fingeren på to hovedområder, hvor der opstår potentielle hindringer for udvikling af disse kapitalmarkeder. Det første vedrører holdninger, formåen og bindinger, som kan henføres til de små og mellemstore virksomheder selv, i særdeleshed SMV'ernes holdning til deres finansiering, deres sagkundskab eller mangel herpå i henseende til finansiell styring samt de byrder, som planlægning af en børsnotering ville påføre dem.

2.3. Den anden gruppe af potentielle hindringer vedrører følgende: grænseoverskridende handel med aktier på paneuropæiske fondsbørser; valutaspecifikke problemer; forskelle i beskatning og national regnskabspraksis; corporate governance; og institutionelle investorer. Kommissionen mener, at hurtig og fuld gennemførelse af den eksisterende EU-lovgivning vil være til gavn

på nogle af disse felter. Med hensyn til institutionelle investorer og frie kapitalbevægelser fastholder Kommissionen, at hvis diskriminerende nationale restriktioner ikke fjernes, kan det blive nødvendigt at sætte overtrædelsesprocedurer i gang.

3. Detaljerede bemærkninger til meddelelsen

3.1. Indledning

Når bortses fra bemærkningerne i denne udtalelses afsnit 1, godkendes kommentarerne i kommissionsdokumentets indledning.

3.2. Yderligere fremskridt i udviklingen af kapitalmarkeder for SMV'er i Den Europæiske Union og perspektiverne herfor

3.2.1. I Europa findes der nu en række kapitalmarkeder, som svarer bedre til innovative og hurtigt voksende virksomheders behov, end de traditionelle fondsbørser har gjort det. To af disse, nemlig EASDAQ og Euro-NM, har paneuropæiske ambitioner. Alternative Investment Market (AIM) i London ser i øjeblikket ud til at være mere rettet mod Storbritannien.

3.2.2. Vækstraterne for virksomheder, der søger notering på disse markeder, vil formentlig ligge langt over de 10 %, der nævnes i andet afsnit på side 2 i meddelelsen. En sammenligning af salget i 1996 og 1997 viser, at tre fjerdedele af de virksomheder, hvis aktier handles på EASDAQ-markedet, oplevede en vækst på over 25 %. Næsten en tredjedel af samtlige selskaber på markedet udviste en omsætningsstigning på over 100 %.

3.2.3. Disse markeders langsigtede succes kommer til at afhænge af, om der optages tilstrækkeligt mange innovative virksomheder til notering, da disse ser ud til at være af særlig interesse for investorerne. Initiativer til at øge deres antal, særligt på områder som bioteknologi, vil være en kærkommen håndsrækning. Desværre kendes der ingen helt pålidelig metode til på et tidligt tidspunkt at fastslå, hvilke virksomheder der kan forventes at vokse hurtigt og opnå succes på langt sigt. Det er opfattelsen af virksomhedsledelsens kvalitet, der i vid udstrækning afgør, om de formår at tiltrække investeringer ud fra.

3.2.4. Man bør derfor koncentrere indsatsen om at tilskynde til flere virksomhede etableringer og påse, at virksomhederne får adgang til finansiering tillige med rettidig rådgivning, således at de kan forbedre ledelsens kvalitet og reducere den høje konkursrate, som ifølge oplysninger fra det europæiske observationscenter for mindre virksomheder ligger på omkring 50 % i virksomhedens første fem år. Der forefindes allerede gode ordninger i EU, som kan være til gavn, når virksomhed-

erne skal udforme deres politik. Eksempel herpå er »Artigiancassa«-finansieringsfaciliteten i Italien.

3.2.4.1. Det er et fællestræk for nye virksomheder, at de i finansieringsfasen ikke formår at stille sikkerhed for lån:

Derfor bør der i samtlige medlemsstater indføres en lånegarantiordning for SMV'er med særregler for meget små »mikro«-lån. Hvorledes garantien skal stilles, om det skal ske gennem statslige eller andre ordninger, såsom gensidige garantisystemer, vil afhænge af de nationale forhold. Da mange mindre virksomheder ikke opererer som selskaber med begrænset ansvar, bør der lægges særlig vægt på deres specifikke behov.

Garantierne behøver ikke have så høj en øvre grænse som i den amerikanske Small Business Administration-ordning (1 million dollars, hvoraf 750 000 dollars garanteres), men mindst 250 000 ecu må anses for passende. Hvis disse ordninger køres ordentligt, skulle de ikke medføre større udgifter for statskassen. Misligholdelsen af lån ligger i USA i dag på under 2,5 % af det samlede garantibeløb, og de gebyrer, som virksomhederne skal betale for at opnå lån, vil opveje en del af de misligholdte beløb. Ud fra erfaringerne med gensidige garantisystemer muliggør den såkaldte »Multiplier«-en gearing af konsortiernes lånemuligheder med en faktor på 22. Det betyder, at det med en 50 % garanti og en hypotetisk risikokapital på 100 ecu vil være muligt at garantere et lån på 4 400 ecu. I dette tal er indregnet en insolvensrate på 4 % samt udgifterne til undersøgelse af kreditværdigheden.

3.2.4.2. En af hovedårsagerne til virksomhedskonkurrencer er mangel på kommerciel viden og manglende kendskab til økonomisk og finansiel styring. Der er intet forunderligt herved, og sådan viden kan i de fleste tilfælde erhverves, forudsat den person, der står for rådgivningen, besidder den fornødne erhvervmæssige erfaring og viden som rådgiver. Desværre er det sådan, at mange af dem, der har mest brug for råd og dåd, kun sjældent beder om det.

Hver medlemsstat bør i samarbejde med relevante private organisationer sørge for, at der er adgang til individuel virksomhedsrådgivning til en rimelig pris, i første omgang for alle selvstændige erhvervsdrivende eller SMV-ejere eller -ledere. Rådgiverne bør have erhvervmæssig erfaring og være medlemmer af et fagligt organ (f.eks. nationale SMV og håndværksorganisationer), som kan sikre, at de modtager en ordentlig indledende eller løbende uddannelse. Det

bør overvejes at gøre det til en betingelse for at opnå en lånegaranti, at der gøres brug af sådan rådgivning.

Selv om tilvejebringelsen af en sådan ordning ikke bliver lige så billig som Small Business Administrations SCORE-program, hvor rådgiverne kun får godtgjort de udgifter, de selv har afholdt, behøver den ikke blive særlig kostbar. I den britiske Small Firms Service's sidste hele leveår (1990) kostede det kun omkring 14 millioner ecu at holde 300 rådgivere i sving ude i virksomhederne. Det deraf følgende fald i både konkurer og iværksættelser med dårlig rådgivning gør etableringen af sådanne ordninger til en førsteklases national investering. En udvidelse af ordningen vil måske kunne sænke konkurstallet med op til 80 %.

3.2.4.3. Det er ikke alle virksomheder, der indstiller driften på grund af manglende finansiering eller dårlig ledelse. Et uvist antal gør det, fordi de ikke kan klare de pålagte administrative byrder. Der er sikkert også mange, der undlader at starte en virksomhed på grund af for meget bureaukrati. Europa-Kommissionen og medlemsstaterne erkender dette, men der bør sættes hurtigere ind på at få løst problemet.

I USA skal nye virksomheder kun sørge for at betale socialsikringsbidrag og blive registreret hos skattevæsenet. Medlemsstaterne bør følge dette eksempel og reducere opstartformaliteterne til det strengt nødvendige under hensyntagen til de forskellige økonomiske og sociale strukturer. De bør også hæve niveauet for fritagelse for momsregistrering, således som det allerede er tilladt i momsdirektiverne, for derigennem at understøtte de meget små virksomheder.

Administrationen af virksomheder, som betaler meget små momsbeløb, koster mere end den indbringer, så en sådan reform vil ikke få udgifter for budgettet, men vil give nye virksomheder et pusterum, inden de er nødt til at finde sig til rette med, hvad der for mange er et komplekst system, der tvinger dem til at betale for ekstern rådgivning for at kunne overholde reglerne.

3.2.4.4. Det er let at grundlægge en virksomhed i USA og drive den fra hjemmet, medmindre foretagendet er meget støjende eller udsender skadelige udslip. Man kan fundere over, om virksomheder som Microsoft og Dell Computers, der begge blev startet i en garage, nogensinde ville have set dagens lys i visse europæiske lande.

De offentlige myndigheder bør lægge mere vægt på det grundlæggende indhold end på formen, når de giver tilladelse til iværksættelser, og de bør afvikle procedurerne hurtigere. Restriktionerne i opstart af

en virksomhed og i dennes drift fra et privat hjem i et begrænset tidsrum bør lempes, hvis der ikke er tale om gener eller ulemper for befolkningen eller de ansatte eller skade på miljøet.

3.2.4.5. Hvis det skal være et hovedmål at tilskynde til etablering af innovative virksomheder, bør man mærke sig de amerikanske erfaringer med, at virksomheder omkring universitetscentre eller forskningscentre har lettere ved at vokse. Der findes allerede eksempler på sådanne centre i Europa, men der er ikke nok af dem, og de er heller ikke tilstrækkeligt store endnu.

Man bør prioritere tilskyndelse til etablering af flere højteknologiske erhvervsparker omkring universitets- og forskningscentre samt forbedring af de eksisterende parkers kvalitet for derved at øge mulighederne for kommerciel udnyttelse af videnskabelige opdagelser. Det er afgørende vigtigt at sikre, at der kan opnås støtte fra risikokapitalfonde i begge tilfælde.

Kommissionen bør se på den nuværende bedste praksis i medlemsstaterne og videreformidle resultaterne for at tilskynde til en videreudvikling.

3.2.4.6. Amerikanske universitetsfolk er nok langt mere indstillet på at grundlægge eller deltage i virksomheder end deres kollegaer i Europa. En af årsagerne kan være, at det er nemmere at fremskaffe startkapital (denne lakune er nu ved at blive afhjulpet i kølvandet på stats- og regeringschefernes ekstraordinære beskæftigelsestopmøde i Luxembourg) og at trække på sagkyndig erhvervsrådgivning. En anden årsag er måske af kulturel art, idet faglig succes i Europa skønnes at være langt vigtigere end succes i erhvervslivet.

Man bør se nærmere på, hvorledes universitetsfolk kan bibringes forståelse for muligheden for at udnytte deres teoretiske viden kommercielt, især via en virksomhed, som de har en andel i. Det er måske nødvendigt at overveje incitamenter, såsom at stille flere midler til grundforskning til rådighed for de fakulteter, som de universitetsfolk, der reagerer positivt, arbejder på. Medlemsstaterne bør tillige fjerne de traditionelle hindringer for universitetsfolks erhvervsmæssige aktivitet.

Der vil være nogle praktiske problemer at løse, ikke mindst i forbindelse med anerkendelse af intellektuel ejendomsret, især hvor de involverede videncentre er hundrede procent statsfinansierede. Det forhold, at der optræder vanskeligheder, må dog ikke være et påskud for ikke at gøre noget.

3.2.4.7. En anden grund til, at forskning udnyttes kommercielt i mindre grad i Europa kan være, at det

tilsyneladende er lettere og billigere at udtage patent på opdagelser i USA.

Der udtrykkes stor tilfredshed med, at Kommissionen er til sinds snarest at udforme udkast til lovgivning med sigte på indførelse af et reelt europæisk patent. Rådet og Europa-Parlamentet opfordres til at hastebehandle og godkende denne lovgivning sideløbende med det lige så vigtige udkast til brugsmodeldirektiv.

3.2.4.8. I de områder i USA, som er kendetegnet ved større iværksætterlyst, straffer man ikke så meget iværksættere, der går fallit. De amerikanske delstater lovgivning gør det nemlig muligt for iværksættere at drage ved lære af deres fejl og at bringe deres virksomhed på fode igen eller starte en ny.

Medlemsstaterne bør tage deres nationale konkurslovgivning op til vurdering og gennemføre ændringer med det sigte at begrænse antallet af virksomhedskonkurser, som ikke er strengt nødvendige, og at give bedre muligheder for at give en ny start for dem, der ikke fik succes i første runde, men som handlede i god tro.

3.2.5. En anden faktor, som bliver afgørende for, om disse markeder udviser positive resultater er, om der er interesse nok fra investorernes side. Hidtil har de institutionelle investorers interesse været opmuntrende, hvorimod der melder sig flere spørgsmål, når det gælder de private investorer. En grund til europæiske enkeltinvestorers manglende interesse for aktier, som omtales i syvende afsnit i kapitel II, er givetvis af kulturel art. Der findes ikke en virksomhedskultur i Europa på samme måde som i USA. Når det drejer sig om investeringer, har den sikkerhed, som investeringer med fast afkast (obligationer) indebærer, traditionelt været vigtigere end mulighederne for at opnå et højere afkast ved at investere i aktier. Det kan forventes, at indførelsen af en fælleseuropæisk valuta vil være tilbøjelig til at ændre investorernes indstilling. Afkastet af statspapirer vil nok falde, ligesom emissionsbeløbene vil gøre det. Dette indebærer, at investorerne bliver nødt til at overveje alternativer.

3.2.6. Investorernes indstilling ser allerede ud til at være ved at ændre sig, og en anden baggrund for den tilsyneladende mangel på interesse for aktier kan have været manglen på investeringsmuligheder. Blandt andet de seneste privatiseringers succes beviser, at efterspørgslen nok er større, end man har skønnet hidtil. Under alle omstændigheder må flertallet af de mindre private investorer forventes at foretage deres aktieinvesteringer indirekte, dvs. gennem kollektive investeringer og gennem forsikringselskaber og pensionsfonde. Det er vigtigt, at disse institutionelle investorer ikke rammes af begrænsninger i deres investeringspolitik som følge af forældede nationale regler, der vil blive stadig mere irrelevante i et område med én enkelt valuta (se tillige punkt 4.1.4).

3.2.7. Virksomheder i vækst har et stort behov for kapital, og mangel på midler hæmmer tit og ofte deres vækst i Europa. Dette er ikke lige så meget tilfældet i USA, hvor der foreligger flere forskellige muligheder for at hente kapital. I USA er uformelle private investorer, såkaldte »Business Angels«, som ofte er succesrige forretningsmænd, rede til at investere relativt store beløb (i størrelsesordenen 50 000-100 000 dollars) i virksomheder med gode vækstmuligheder. Desuden skønnes det, at den rådgivning og de kontakter, som de kan tilføre selskabet, er lige så værdifulde som de penge, de investerer. Et incitament til sådanne investeringer består i, at de pågældende personer har lov til at modregne tabene i den skat, som skal betales af andre aktiviteter under nærmere definerede betingelser. Der findes formentlig tilsvarende investorer også i Europa, men billedet er uensartet, og de potentielle investorer klager over, at det er vanskeligt at finde frem til egnede virksomheder. Den amerikanske Small Business Administration har for nylig gjort forsøg på at forbedre forholdene i USA ved at oprette en national database med henblik på fremme af kontakter.

Medlemsstaterne bør undersøge, hvorledes man kan sætte skub i uformelle private investeringer både igennem skattemæssige incitamenter og oprettelse af kontaktnetværker, hvor sådanne ikke allerede findes.

3.2.7.1. I de tilfælde, hvor uformel deltagelse fra private investorers side ikke længere er tilstrækkelig, bør venturekapitalformidlere teoretisk set træde til og støtte vækstvirksomheder og indskyde kapital, indtil virksomheden har nået det punkt, hvor fondsbørsnotering er mulig. I praksis hænder dette, selv i USA, kun i et meget ringe antal tilfælde, idet de gennemsnitlige investeringsbeløb bliver stadig større. Den amerikanske Small Business Administration har søgt at dække en del af kapitalbehovet ved at stille garantier for mindre venturekapitalinvesteringer.

Rådet har erkendt, at der består et problem (punkt 48 i Luxembourg-konklusionerne), og Kommissionen har reageret ved at fremlægge et udkast til afgørelse, som skal gøre det muligt at afgive sådanne garantier. Dette forslag vil blive behandlet i en særskilt udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg.

3.2.8. Et bemærkelsesværdigt særtræk i USA er det antal mindre virksomheder, der vokser sig mellemstore. En årsag hertil kan være beskatningen af kapital, som blev sat ned i USA i 1980'erne. Ejere af en virksomhed er mere villige til at løbe den risiko, som hurtig vækst indebærer, såfremt de får lov til at beholde en betydelig del af gevinsten, hvis de senere beslutter sig for at lade virksomheden børsnotere eller at afhænde den. Hvis de ikke nærer ønske om hverken det ene eller det andet, kan de være interesserede i at lade den gå videre til yngre familiemedlemmer uden at skulle betale arveafgifter,

som taper virksomheden for de finansielle midler, som den har behov for for at kunne fungere og ekspandere yderligere.

Medlemsstaterne bør se nærmere på den virkning, som kapitalbeskatning og arveafgifter lægger på SMV'ernes vækst, og indføre reformer, hvor dette er nødvendigt. Dette er noget, som ØSU har slået til lyd for ved en række lejligheder.

Når det kommer til stykket, er det det samlede provenu snarere end disse beskatningsformers procentssatser, som regeringerne bør lægge vægt på.

3.2.9. Et andet krav er levering af kvalitetsoplysninger, særlig om nye aktieemissioner, til investorerne. For større aktieemissioners vedkommende er dette et komplekst, men gennemførligt forehavende, men for mindre emissioner vanskeliggøres dette i dag, når der er tale om tværnationale emissioner, af to hovedfaktorer. Den første er manglen på en fælles definition på et offentligt udbud inden for Den Europæiske Union. Den anden er den restriktive måde, hvorpå medlemsstaterne fortolker prospektdirektivets⁽¹⁾ bestemmelser om gensidig anerkendelse. De kræver hyppigt oversættelser af de omfangsrige dokumenter samt en lang række yderligere oplysninger, tillige med indrykning af dyre annoncer i landsdækkende dagblade. Dette er helt igennem lovligt, men tvinger udbydere af »SMV-aktier« til at begrænse en offentlig førstegangsemission af aktier til én medlemsstat, og i andre lande at ty til private aktieplaceringer hos professionelle investorer. Desuden udelukker de stærkt forskellige nationale regler om annoncering i praksis mange private investorer, enten fordi de ikke har kendskab til emissionen, eller fordi der kun gennemføres en privat aktieplacering i deres bopælsland. Disse to faktorer har den uheldige følgerkning, at de begrænser likviditeten på eftermarkedet og dæmper aktiekurserne. Medmindre disse vanskeligheder overvindes, bliver det i praksis umuligt at trække på de midler og den interesse for aktier i innovative SMV'er, som der potentielt er tale om i Europa. Det bliver ej heller muligt for SMV-kapitalmarkederne at fremskaffe finansiering til Europas fremtidige kommercielle og industrielle »sværvægtene« på den måde, som de ellers kunne have gjort.

3.3. *Potentielle hindringer for optagelse af SMV'er til notering på fondsbørserne*

I dette kapitel i meddelelsen stiller Kommissionen fem spørgsmål, som i det følgende behandles i samme rækkefølge.

(1) 89/298/EØF. Rådets direktiv om samordning af kravene ved udarbejdelse af, kontrol med og udstedelse af det prospekt, der skal offentliggøres, når værdipapirer udbydes til offentligheden.

3.3.1. Findes der i Europa et tilstrækkeligt antal SMV'er, som er egnede og modne til at blive introduceret på børsen, og i bekræftende fald, hvordan kan de identificeres?

3.3.1.1. Det synes at fremgå af de hidtil gennemførte delundersøgelser, som nævnes i Kommissionens meddelelse, at der findes virksomheder nok med viljen og potentialet, men det er knap så sikkert, om mange er klar allerede, eller om de har kendskab til de muligheder, som en børsnotering rummer. Da virksomhederne er tilbageholdende med at indvie udenforstående i deres forhold, og da det offentlige har adgang til langt færre oplysninger end i USA, er det vanskeligt at forestille sig, hvorledes de skulle kunne identificeres. Måske kunne man opfordre professionelle rådgivere (pengeinstitutter, advokater, revisorer) og organisationer, (handelskamre osv.) til at være med til at finde frem til virksomheder, som er mulige kandidater til børsnotering.

3.3.2. Er ejere af SMV'ere, som er egnede til notering på børsen, villige til at acceptere en eventuel svækkelse af kontrollen, som en offentlig aktieemission ofte synes at indebære?

3.3.2.1. Hvis ejerne af SMV'ere ikke er rede til at acceptere, at de vil miste noget af kontrollen, og vil skulle stå til ansvar over for et bredere publikum end hidtil, bør de ikke overveje en børsnotering. I mange tilfælde er modviljen mod at acceptere dette et generationsproblem. Efterhånden som mange af dem, der grundlagde virksomheder efter den anden verdenskrig, trækker sig tilbage, ser deres efterfølgere ud til at være langt mere villige til at opgive noget af kontrollen med virksomheden til gengæld for at modtage finansiering udefra og derved opnå de bedre muligheder for vækst, som dette indebærer. Endvidere har de virksomheder, der har modtaget risikovillig kapital, eller har været genstand for uformelle private investeringer, allerede vænnet sig til, at deres beslutningstagning granskes nærmere af udenforstående. Kommissionens tanke om, at flere virksomheder måske ville melde sig, hvis der blev lanceret offentligt støttede kampagner for at gøre egnede SMV'ere opmærksomme på fordelene ved børsnotering, fortjener nærmere overvejelse, skønt rådgivning om, hvilket marked der er mest velegnet for selskabet og lignende spørgsmål, tydeligvis må gives af professionelle konsulenter.

3.3.3. Er SMV'ere indstillet på, og har de det nødvendige finansielle kendskab til at opfylde de store krav, som notering på børsen stiller til finansielle oplysninger og gennemsigtighed?

3.3.3.1. Til forberedelse af en børsnotering skal der fremlægges en lang række finansielle oplysninger, hvilket

kan udgøre en hindring. Der kræves en betydelig indsats, hvortil skal lægges den høje pris i tid, som ledelsen må bruge herpå i stedet for at bruge den på virksomhedens udvikling. Disse krav er imidlertid uløseligt forbundet med både investorers og tilsynsmyndigheders krav om gennemsigtighed. Det er vanskeligt at forestille sig, hvorledes Kommissionens forslag om at få private virksomheder til at benytte tilsvarende normer for finansiell gennemsigtighed ville kunne løse problemet. Det ville blot lægge en yderligere byrde på virksomheder, som ikke ønsker og aldrig har haft til hensigt at ønske at skaffe aktiekapital udefra.

3.3.3.2. Med hensyn til det andet forslag om »en udvidelse af det finansielle kendskab ... for virksomheder, som skal udarbejde en tegningsindbydelse« må det påpeges, at det er dem, der står bag emissionen, og ikke virksomhederne, der udarbejder prospektet, og det er revisorerne, der kontrollerer tallenes nøjagtighed og fremstilling. Forhåbentlig har de virksomheder, der har nået dette stadium, også nået et fornuftigt niveau med hensyn til finansiell viden. I modsat fald kan de se frem til problemer med opfyldelse af de løbende forpligtelser, som pålægges et børsnoteret selskab.

3.3.4. Har SMV'ere adgang til den nødvendige rådgivning og støtte fra fagfolk, som er en forudsætning for at kunne forberede en offentlig førstegangsemission på børsen?

3.3.4.1. Offentlige førstegangsemissioner med en værdi på under 100 mio. ecu kan meget vel støde på det problem, at de næppe vil være af interesse for større investeringsbanker. Inogle af de største finansieringscentre findes der mindre investeringsservicefirmaer, som er rede til at stå for mindre emissioner, men dette gælder ikke overalt, og der kan opstå vanskeligheder med at få ordentlig opbakning og bistand. Dette giver anledning til bekymring, fordi en vigtig faktor for investorernes interesse, eller mangel på samme, for en emission er formidlerens navn. I sidste instans er det denne, der filtrerer, udvælger, oplærer, forbereder og bistår de SMV'ere, der går på børsen. Forhåbentlig vil Den Økonomiske og Monetære Union ikke blot resultere i skærpet konkurrence på de finansielle markeder, men også føre til, at der dukker flere investeringsvirksomheder op, som er rede til at påtage sig mindre aktieemissioner, måske sågar uden for deres hjemland.

3.3.5. Er SMV'ere villige og i stand til at påtage sig de store omkostninger, der er forbundet med at blive noteret på en fondsbørs, både hvad angår selve optagelsen og de løbende omkostninger?

3.3.5.1. Emissionsudgifterne er store, selv om det tal på 20 % af den rejste kapital, som nævnes i meddelelsen,

må referere til en meget lille emission. Ifølge NASDAQ ligger udgifterne hyppigst på 7-9 % af emissionsbeløbet. Tilbud om særlig bistand til dækning af udgifterne ved en offentlig førstegangsemission til SMV'ere, som foretager meget små emissioner, vil ikke være til større gavn, idet gebyrerne ikke udbetales, før den nye kapital er blevet rejst. I alle tilfælde er aktiemarkederne ikke videre begejstrede for sådanne emissioner, som er tilbøjelige til at være illikvide efter børsnoteringen, og desuden er de løbende gebyrer, der skal betales, sværere at retfærdiggøre.

3.3.5.2. Der udfoldes en del bestræbelser på at opfylde mindre SMV'ers behov, selv om kun et fåtal af disse udvikler sig til højteknologivirksomheder med internationale ambitioner; følgende to tiltag er værd at nævne:

- sammenslutningen af handelskamre i Lombardiet i Italien har netop oprettet et kapitalmarked nr. 2 for virksomheder med en kapital på mindst 500 000 ecu;
- den irske fondsbørs søsatte sit »Developing Companies Market« i januar 1997. Der er her tale om et kapitalmarked med knap så skræppe betingelser som dem, der gælder for aktier på den officielle kursliste; bl.a. kræves der kun regnskaber for ét år i stedet for tre. Desuden behøver kun 10 % af aktierne at udbydes i offentlig tegning.

Der er nok behov for flere initiativer af denne art, hvor der etableres kapitalmarkeder for virksomheder i startfasen, og hvor disse markeder er relativt billige at få adgang til.

3.3.5.3. Ud over de to eksempler, der nævnes i det foregående afsnit, har der i Tyskland i lang tid eksisteret et »Freiverkehr«-marked, hvor omkring 500 virksomheders aktier handles.

3.3.5.4. Specielt for mindre SMV-aktier kunne etablering af et Internet-marked være en nyttig løsning. I juni 1997 bebudede den australske fondsbørs, at den var til sinds at lancere et »Alternative Capital Market« i februar 1998, hvor unoterede virksomheder uanset størrelse skulle kunne søge at tiltrække investeringer via Internet. Den australske fondsbørs har beregnet, at der findes omkring 1 mio. SMV'ere i Australien, hvoraf 10 % måske rummer et reelt vækstpotentiale, og måske 2 % er interesserede i aktiefinansiering udefra. De virksomheder, der søger kapital ad denne vej, skal benytte sig af »mæglere«, som skal godkendes og overvåges af den australske fondsbørs, der tillige skal gennemgå de oplysninger, som mæglerens kunder sender

på Internettet. Der vil blive stillet krav om visse oplysninger, men der vil ikke blive tale om noget så komplekst som et prospekt.

3.3.5.5. I USA er nogle virksomheder begyndt at udbyde aktier på Internettet. Der skal udarbejdes et prospekt, som skal forelægges Securities and Exchange Commission (Børstilsynet), men virksomhederne fastsætter selv aktiekurserne, hvilket fører til manglende gennemsigtighed på markedet i næste etape. Det ser ud til, at hovedparten af de aktier, som er blevet udstedt på denne måde, hidtil er blevet solgt til investorer hjemmehørende i geografisk nærhed af selskabet.

3.3.5.6. En noget mere sofistikeret ny form for »Public Venture Offerings«, som henvender sig til de mellemstore virksomheder, er nu blevet lanceret i USA, også via Internettet. Som regel rejses der beløb på mellem 5 og 10 mio. dollars. Der skal forelægges et prospekt for Securities and Exchange Commission og for tilsynsmyndigheden i alle de stater, hvor aktierne udbydes. Derefter kan der gøres reklame for udbuddet uden begrænsninger; de udbudte aktier kan tegnes af indtil fem institutionelle og et ubegrænset antal private investorer. Aktierne må ikke handles i et tidsrum på halvandet år fra emissionsdatoen. Denne form for finansiering er vanskelig at opnå, måske fordi der er tale om en ny metode. Ud af 2 000 virksomheder, som viste interesse, accepterede kun et enkelt investeringsfirma at udbyde aktier for fire virksomheder. Der ser ud til at være tale om et finansieringsinstrument med gode fremtidsmuligheder.

3.3.5.7. Et problem, som man vil støde på, hvis der skal tilskyndes til en lignende udvikling i Europa, vedrører en passende regulering og forebyggelse af svindel. Selv det amerikanske børstilsyn har endnu ikke været i stand til at udstede regler, hvilket indebærer, at det meget vel kan blive Europa-Kommissionen, der som den første må tackle dette spørgsmål i fuldt omfang og forhåbentligt udforme et regelsæt, som kan give stødet til udvikling af et fornuftigt, gennemsigtigt og ærligt marked for SMV-aktier.

Europa-Kommissionens positive indsats med hensyn til elektronisk handel fortjener anerkendelse og kan støttes. Som en videreudvikling heraf opfordres Europa-Kommissionen og medlemsstaterne til at indlede samråd, helst under opretholdelse af et samarbejde med det amerikanske børstilsyn, med det sigte at udforme et passende regelsæt for værdipapirer, som udbydes til investorerne på Internettet.

3.4. *Potentielle hindringer for grænseoverskridende handel med aktier på europæiske SMV-kapitalmarkeder*

3.4.1. Spørgsmål, som Kommissionen tager op

3.4.1.1. Valutaspecifikke problemer

Kommissionens opfattelse, som går ud på, at disse problemer kun kan løses ved hjælp af indførelse af euroen og den deraf følgende forøgelse af grænseoverskridende værdipapirhandel, kan godkendes. Dette vil naturligvis afhænge af, hvor mange medlemsstater der deltager fra starten, og kan ikke anskues, uden at man samtidig ser på, hvilke resultater EU-økonomien opnår.

3.4.1.2. Regulering af handelen med værdipapirer på EU-niveau

3.4.1.2.1. I Den Europæiske Union findes der ca. 18 værdipapirmarkeder og 18 tilsynsorganisationer. I USA findes der 3 hoved- eller »nationale« aktiemarkeder, som alle er overmåde effektive, og som fungerer fortrinligt til gavn for både investorer og selskaber. I 1996 vedtog kongressen en lovgivning, som havde forrang frem for delstaternes lovgivning i tilfælde, hvor der var tale om aktier, der blev handlet på disse markeder. Siden da har der kun været én tilsynsmyndighed, nemlig Securities and Exchange Commission. I dag kan den opsplittede struktur i Europa, tillige med de investeringsselskaber, som er aktive på det europæiske marked, ikke konkurrere effektivt med den amerikanske model.

3.4.1.2.2. I dag tillader EU-lovgivningen om finansielle tjenesteydelser frie kapitalbevægelser og rummer ret til fri etablering. Det, som det skorter på, er en konsekvent fortolkning af reglerne fra de nationale tilsynsmyndigheders side. Dette er sammen med medlemsstaternes inkonsekvente gennemførelse af de valgmuligheder, der er indeholdt i lovgivningen om finansielle tjenesteydelser, nok de mest afgørende problemer, som fortsat består med hensyn til de europæiske værdipapirmarkeders organisering og funktion. Løsningen består ikke i den fælles valuta, selv om denne er et første skridt på vejen. Sektoren for finansielle tjenesteydelser vil ikke opnå de fulde fordele, som denne kan indebære, så længe de nuværende love og tilsynsregler fortsat består.

3.4.1.2.3. Bestemmelserne i direktivet om prospekter volder særlige problemer, når selskaber søger optagelse på et marked uden for deres hjemland. Direktivet giver ikke hjemmel for automatisk gensidig anerkendelse af et prospekt, som er udarbejdet i henhold til artikel 12, med henblik på optagelse på regulerede markeder, selv om prospektet er godkendt af en kompetent myndighed. Nogle myndigheder er rede til at attestere, at de har

godkendt et prospekt; andre er ikke rede hertil. De mange forskellige nationale tilsynsordninger, som afspejler de forskellige måder, hvorpå valgmulighederne i direktivets artikler er blevet gennemført fuldt lovligt i de enkelte medlemsstaters lovgivning, gør det sværere at opnå gensidig anerkendelse i henhold til prospektdirektivets artikel 21, stk. 1.

3.4.1.2.4. Som påpeget i punkt 3.2.9 består der også større vanskeligheder som følge af nogle kompetente myndigheders krav om, at prospektet skal oversættes, og at der skal leveres supplerende oplysninger, som er specifikke for den pågældende medlemsstat, med hensyn til lokal indkomstbeskatning, de pengeinstitutter, der skal fungere som betalingsformidlere for emittenten i den pågældende medlemsstat, samt den måde, hvorpå meddelelser til investorerne skal offentliggøres. I praksis medfører dette en næsten uoverstigelig byrde for mindre emittenter.

3.4.1.2.5. Hvis sådanne unormale forhold fortsat får lov til at bestå, underminerer man nogle af fordelene ved en fælleseuropæisk valuta samt placerer de europæiske kapitalmarkeder i en ugunstig stilling sammenlignet med de amerikanske. Kapitalmarkederne i USA er ikke blot effektive; de giver også virksomhederne og investorerne flere valgmuligheder. Den afgørende årsag ser ud til at være tilsynsspørgsmålet, som sikrer gennemsigtighed og skærper konkurrencen. Dette øger igen markedets størrelse og nedbringer omkostningerne både for investorerne og de virksomheder, som rejser kapital. Selv om der i Den Europæiske Union nu findes en overordnet regelramme for de finansielle markeder og tjenesteydelser, er disse stadig overmåde komplekse, ligesom de suppleres af specifikke nationale bestemmelser og overvåges af nationale tilsynsmyndigheder.

Europa-Kommissionen og medlemsstaterne må se på, om den nuværende lovgivning og de nuværende tilsynsordninger tilskynder til en forbedring af kapitalmarkederne, hvilket er af stor betydning i dag, samt tage passende skridt til at afhjælpe mangler, især i forbindelse med direktivet om prospekter. Der er ikke behov for større ændringer for at gøre dette til et effektivt instrument, men det kræver, at nogle medlemsstater giver afkald på nogle af de lovgivningsmæssige alternativer, som de nyder godt af i dag, og som blev til på et tidspunkt, hvor de finansielle markeder var langt mere nationale i karakter, end tilfældet er i dag. En europæisk tilsynsmyndighed i stil med den amerikanske Securities and Exchange Commission kan næppe forventes at blive oprettet i en overskuelig fremtid; derfor er

der behov for en større indsats for at sikre, at håndhævelsen på nationalt plan sker mere konsekvent, end tilfældet er i dag.

3.4.1.3. Forskelle i nationale lovgivninger og praksis

3.4.1.3.1. Beskatning

Det er rigtigt, som Kommissionen anfører, at der findes dobbeltbeskatningsaftaler i de fleste tilfælde, men det gælder dog ikke for samtlige medlemsstater, idet der findes to, som udviser særlige mangler på dette felt. Ikke desto mindre er det tilsyneladende manglen på oplysninger om særlige nationale forhold, snarere end forskellene i sig selv, der volder problemer.

Denne mangel bør Kommissionen måske rette op på ved at udarbejde en omfattende vejledning eller tilskynde til udarbejdelse af en sådan.

3.4.1.3.2. Regnskabsstandarder

ØSU er enig med Kommissionen i, at regnskabsstandarder ikke skaber større problemer, selv om det ville være nyttigt for analytikere, som er kilden til de fleste af de oplysninger om virksomheder, der udsendes til publikum, at flere regnskaber blev opstillet i overensstemmelse med internationale regnskabsstandarder. Dette er imidlertid noget, som fondsbørserne må tage op i form af interne regler; det er ikke et anliggende for Europa-Kommissionen. Hvis dette skal fungere effektivt, kræver det imidlertid, at nogle medlemsstater, således som det er aftalt i princippet, ændrer deres nationale lovgivning, således at virksomhederne får lov til at benytte internationale standarder. Det ser ud til, at der her er tale om noget, som medlemsstaterne har påtaget sig at gennemføre, og de opfordres derfor til at sætte dette i værk snarest muligt.

3.4.1.3.3. Corporate governance

3.4.1.3.3.1. En EU-omspændende debat om, hvor det nødvendige niveau af corporate governance-normer skal ligge, må anses for værdifuld, men der må herske tvivl om en løsning baseret på lovbestemmelser, ikke mindst på baggrund af vanskelighederne ved at opstille enten et direktiv, som kan opnå tilslutning i Rådet, eller nationale regelsæt, der kan gøres indbyrdes konsekvente.

3.4.1.3.3.2. Den første vanskelighed ligger i at få defineret corporate governance på passende vis. I en rapport, som Ernst & Young har udarbejdet for Kommissionen, benyttes følgende særdeles brede definition: alle regler om virksomheds eksistens og kontrol, som gælder for en virksomheds eksistens inden for en given historisk og geografisk ramme. Et forsøg på at omsætte dette i lovgivning, særligt på europæisk plan, vil nok være et særdeles komplekst forehavende, da selv de mest grundlæggende begreber inden for corporate governance er dårligt formuleret i nogle medlemsstater. Der består en fare for, at den fleksibilitet, som ledelsen har behov for i et stærkt omskifteligt erhvervmiljø, begrænses

unødvendigt, hvilket vil være et yderligere handicap for Europa i dets forsøg på at konkurrere med resten af verden.

3.4.1.3.3.3. Selv adfærdsregler må have indbygget en vis grad af fleksibilitet, hvis de ikke skal blive urimeligt byrdefulde for mindre private virksomheder. Et europæisk aktiemarked har allerede fastlagt en række grundlæggende principper for corporate governance, som virksomheder, hvis aktier optages til handel, skal opfylde og fortsætte med at opfylde:

- bestyrelsen skal omfatte mindst to uafhængige medlemmer (hvilket udelukker alle ledende medarbejdere og ansatte i virksomheden eller dens datterselskaber, aktionærer med andele på over 20 % og privatpersoner, som har et sådant forhold til virksomheden, at det kan forventes at øve indflydelse på deres uafhængighed eller dømmekraft);
- der skal oprettes et vederlagsudvalg bestående udelukkende af uvildige bestyrelsesmedlemmer, og som skal fungere på linje med bedste internationale praksis, når der skal træffes afgørelse om vederlags- og bonusordninger for bestyrelsesmedlemmer og ledende medarbejdere;
- der skal desuden oprettes og opretholdes et revisionsudvalg; flertallet af dets medlemmer skal være uvildige bestyrelsesmedlemmer;
- der skal være løbende tilsyn med alle involveredes transaktioner ved hjælp af et organ med et uafhængigt flertal såsom revisionsudvalget, som tillige bør se på situationer, hvor der kan opstå eventuelle interessekonflikter.

3.4.1.3.3.4. Hvis andre europæiske fondsbørser vedtog tilsvarende bindende regler, ville man komme et langt skridt henimod en løsning af problemerne vedrørende corporate governance inden for offentlige aktieselskaber, i det mindste med hensyn til de ledende bestyrelsesmedlemmers generelle adfærd. Der kan opstå andre problemer i fremtiden. Da spørgsmålet er relativt nyt, vil det nok være bedst at anlægge en etapevis indfaldsvinkel og kun forsøge at tage tilfælde af misbrug op, når de opstår, og helst tackle disse problemer på anden vis end gennem lovgivning.

3.4.1.3.4. Institutionelle investorer

Der er to afgørende årsager til, at der er færre midler til rådighed til risikokapitalinvesteringer i Europa, der findes færre fuldt fondsbaserede pensionsordninger, og, hvor sådanne findes, har nogle medlemsstater pålagt deres investeringspolitik betydelige begrænsninger. Det skønnes, at oprettelse af flere sådanne ordninger vil få væsentlig betydning på baggrund af de demografiske

problemer, som Europa kommer til at stå over for i næste århundrede; for at opnå et så godt resultat som muligt bliver disse fonde nødt til at hente de højere afkast ved at foretage større risikokapitalinvesteringer. Kommissionens holdning, som går ud på, at institutionelle investeringer har stor betydning for disse markeders succes, samt behovet for at rydde forældede og unødvendige restriktioner på pensionsfondes investeringer af vejen, kan godkendes.

Pensionsfondene bør, med forbehold af ordentlig kontrol, som bør overvåges strikst, have frihed til at udtænke investeringsstrategier, der er til bedst gavn for fondenes medlemmer.

4. Andre vigtige punkter, som bør overvejes

4.1. Begrebet »reguleret marked« er restriktivt

4.1.1. Det lovbestemte begreb »reguleret marked« gælder kun for direktiverne om investeringsservice og krav til kapitalgrundlag, men ikke for andre EU-direktiver om finansielle tjenesteydelser. Dette har en række potentielle konsekvenser:

- i) Det ser ud til, at aktier, som optages til handel, kan klassificeres som unoterede værdipapirer under visse omstændigheder, selv om de har skullet opfylde normer for regulering og gennemsigtighed, der er mindst lige så strenge som dem, der gælder for en »officiel« fondsbørs.
- ii) Hvis klassificeringen af »unoterede værdipapirer« benyttes, bliver de virksomheder, som leverer finansielle tjenesteydelser, måske nødt til at benytte en vægtning på 0, når de udregner solvensnøgletal, hvilket vil begrænse institutionelle investeringer.
- iii) Investeringsvirksomheder, som er aktive inden for kollektive investeringsforeninger, bliver i henhold til national lovgivning i kølvandet på direktiv 85/611/EØF måske nødt til at gennemføre en forsigtighedsundersøgelse af det pågældende regulerede marked, inden de investerer i aktier, som handles på dette marked.
- iv) Direktiv 88/627/EØF om de oplysninger, som skal offentliggøres, når en større post i et noteret selskab erhverves eller afhændes, finder ikke anvendelse. Dette kan føre til en situation, hvor der kan opbygges en betydelig post i et selskab, som handles på disse markeder, uden at køberen er forpligtet til at orientere hverken selskabet eller det berørte marked.

4.1.2. Det formodes, at Kommissionen opfatter betegnelsen »reguleret marked« som en garanti for, at man

kan have tillid til et sådant marked. Når hertil kommer de strikse regler, som pålægges virksomheder, hvis aktier handles på dette marked, er det ingenlunde på sin plads, at de regler, der gælder, eller som tilsynsmyndighederne mener gælder, er strengere end dem, der finder anvendelse på »officielle fondsbørser«. Kommissionen anmodes om at se på, hvorledes denne unormale situation kan løses.

4.2. Hvad kan man lære af USA?

4.2.1. Trods de store økonomiske og sociale forskelle mellem USA og Den Europæiske Union kan man nok drage en vis lære af USA, når det gælder om at forbedre de små og mellemstore virksomheders situation, ikke mindst finansielt set, samt i henseende til virksomhedsrådgivning, hvilket vil medvirke til, at der oprettes flere nye virksomheder og dermed skabes flere arbejdspladser.

4.2.2. Vedtagelse af nye initiativer eller tilpasning af eksisterende strukturer i lyset af denne lære er ikke ensbetydende med, at hele Europa vil komme til at summe af iværksætteriver. Det er nemlig ikke tilfældet i hele USA. Væksten i innovative industrier og serviceområder (det bliver stadig vanskeligere at holde disse to adskilt) synes at være koncentreret i videncentre, som er beliggende i nærheden af akademiske institutioner eller i områder såsom dem, der ligger vest for Washington DC.

4.2.3. En del af baggrunden for de mange nye virksomhedsetableringer i USA er kulturelt betonet, idet iværksætterånd, selvstændighed og fleksibilitet er mere almindeligt udbredt i alle dele af befolkningen. Forsøg på at indpode mere iværksætterånd i Europa igennem undervisningssystemet, hvilket er noget, som Kommissionen tilsyneladende er til sinds at sætte skub i, vil tage tid, mindst én generation.

4.2.4. De offentlige myndigheders politik i Europa bør derfor tage sigte på at lette etableringen af nye virksomheder og forhindre, at konkursraten for virksomheder i deres første fem leveår bliver højere end i USA; endvidere bør man give virksomhederne bedre muligheder for at vokse til mellemstor størrelse.

4.2.5. Målet må være at give især de nye SMV'er adgang til rådgivning. Hvorledes denne skal ydes, om det skal være gennem statslige organer, formidlere eller på anden vis, er op til medlemsstaterne, helst efter samråd med arbejdsmarkedets parter. Dog bør de sørge for, at »udstødningseffekten« bliver så ringe som muligt. Det vil sige, at rådgivning ikke må ydes på en sådan måde, at den indebærer urimelige, kortsigtede konkurrencemæssige fordele.

5. Kommissionens konklusioner

5.1. Det er umuligt at anfægte Kommissionens konklusioner, således som de fremstår i meddelelsen, bortset fra at processen henimod opfyldelse af målet om en egentlig SMV-aktiekultur i Europa kan blive lang og vanskelig. Dette vil i mindre grad blive tilfældet på baggrund af de lovgivende myndigheders og de nationale tilsynsmyndigheders nye og positive tilsagn om at rydde unødvendige hindringer af vejen. I særdeleshed er det vigtigt, at innovationen på værdipapirmarkederne ikke udsættes for forsinkelser eller kvæles helt som følge af tilsynsproblemer. Man bør altid have in mente, at værdipapirlovgivningens og tilsynsmyndighedernes hovedsigte er:

- at regulere forholdet mellem aktiehandler og kunde, således at sidstnævnte ikke behandles urimeligt eller udsættes for risiko for svindel;
- at beskytte investorerne mere generelt imod svindel og markedsmanipulering.

5.2. Målet er ikke at prøve at værne dem imod markedsrisiko eller at beskytte specifikke nationale markedsinteresser, hvilket vil blive stadig vanskeligere på vore dages globale finansielle markeder.

5.3. Aktiemarkedernes primære økonomiske rolle er at kanalisere den passive opsparing i retning af produktive investeringer. Investeringsvirksomhederne formår i øjeblikket ikke at sikre optimal likviditet på markedet på grund af de nationale tilsynsmyndigheder og de lovgivende myndigheders restriktive indstilling til godkendelse af prospekter, definitionen på et offentligt tilbud og hvad der skal opfattes som et »euroværdipapir« [jf. artikel 3, litra f, i direktivet om prospekter (89/298/EØF)]. Kommissionen bør påse, at denne artikel i direktivet gennemføres korrekt på nationalt plan.

5.4. Det, Europa har brug for for at få oprettet så mange virksomheder og arbejdspladser som muligt, med støtte fra effektive finansielle markeder som i USA, men under fastholdelse af Europas særlige samfundsmæssige identitet, er følgende:

- et større antal sunde virksomheder, der søger fondsbørsnotering. Dette indebærer, at man bør øge det samlede antal virksomheder; man bør sørge for, at de ikke kommer til at lide under finansieringsmangler;

at de får adgang til kompetent virksomhedsrådgivning; at deres fremskridt ikke hæmmes af unødvendige tilsynsbyrder; og at lovgivningen giver dem bedre muligheder for at beskytte deres innovationer;

- tilskyndelse til en større strøm af investeringer i retning af aktiekapital på alle stadier af en virksomheds udvikling;
- adgang til aktiemarkeder for nyoprettede virksomheder, f.eks. på regionalt plan, hvorfra virksomhederne så kan søge over til større nationale og fælles-europæiske markeder, når de har nået et passende udviklingsniveau, samt brug af de muligheder, som Internet indebærer, og
- reform af de europæiske værdipapirregler for at skabe større gennemsigtighed og konkurrence og for at få en reel fælles-europæisk finansiell servicesektor til at fungere effektivt.

5.5. Det erkendes, at nogle medlemsstater måske allerede råder over fuldt egnede mekanismer til at tackle det rejste problem, og at flere mekanismer må forventes at blive indført i kølvandet på det ekstraordinære europæiske beskæftigelsestopmøde i november 1997. Målet med disse henstillinger er at tilskynde til udvikling af en overordnet ramme, som gør det lettere for SMV'er at udvikle sig og at skabe nye arbejdspladser i alle dele af Den Europæiske Union ved at man udfylder de huller i støtterammen, som fortsat består. Dette vil på sin side få positive følger for den samlede økonomiske velstand i Den Europæiske Union, idet hovedparten af virksomhederne er SMV'er. Foranstaltningerne vil blive udformet under hensyntagen til de enkelte medlemsstaters traditioner og strukturer.

6. Yderligere kommentarer

6.1. ØSU udtrykker tilfredshed med den positive politikudvikling, som opridses i Kommissionens meddelelse »Risk Capital: A Key to Job Creation in the European Union«⁽¹⁾. Det tilføjer, at der for langt de fleste af de foreslåede initiativer benyttes samme tilgang som i denne udtalelse. Med godkendelsen af de i meddelelsen indeholdte synspunkter anmoder ØSU om at blive konsulteret om den fortsatte politikudvikling på dette felt.

⁽¹⁾ KOM(98) 522 endelig udg.

Bruxelles, den 27. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 92/23/EØF om dæk til motorkøretøjer og påhængskøretøjer samt om montering heraf«⁽¹⁾

(98/C 235/05)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 6. januar 1998 under henvisning til EF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser, som udpegede Edoardo Bagliano til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. maj 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 27. maj 1998, med 101 stemmer for og 2 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Kommissionens direktivforslag udfylder et hul i de hidtil gennemførte foranstaltninger til bekæmpelse af støj fra vejtrafik.

1.2. Direktiv 70/157/EØF vedrørende tilladt støjniveau for motorkøretøjer tager udelukkende sigte på at kortlægge — og begrænse — støjemissioner fra køretøjers udstødningssystemer og mekaniske dele, der i sin tid var de største støjkluder.

1.2.1. De strengere tekniske krav, der er indført i medfør af de efterfølgende ændringer af ovennævnte direktiv, har ført til en kraftig reduktion af støjemissionerne fra de nævnte kilder, men samtidig har de henledt opmærksomheden på problemet med rullestøj fremkaldt af dækkenes kontakt med vejbanen.

1.3. Dette forhold blev fremhævet i den seneste ændring (direktiv 92/97/EØF af 19. december 1992) af ovennævnte direktiv 70/157/EØF, idet Rådet i artikel 4 pålagde Kommissionen at udarbejde et forslag, der tager sigte på at forene kravene til sikkerhed med behovet for at begrænse støj fremkaldt ved dækkenes kontakt med vejbanen. Denne opgave er løst med det nærværende direktivforslag.

1.3.1. Der er tale om en ændring af direktiv 92/93/EF om dæk til motorkøretøjer og påhængskøretøjer samt om montering heraf, der imidlertid ikke handler om støj. Direktivet fastlægger såvel hvilken metode, der skal anvendes til at måle dækstøjen, som grænseværdierne for de forskellige dæktypers støjniveauer.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Det nærværende direktivforslags anvendelsesområde omfatter alle dæk beregnet til montering på personvogne (køretøjsklasse M1), last- og varevogne (køretøjsklasse M2, M3, N1, N2 og N3) og påhængskøre-

tøjer hertil. Ikke omfattet er køretøjer, der er beregnet til andet end person- og godstransport, og som kun sjældent anvender vejnettet (f.eks. traktorer).

2.1.1. Kommissionen har taget hensyn til dette brede anvendelsesområde og har udarbejdet en fælles målingsmetode, men foreslår dog differentierede grænseværdier for de forskellige køretøjsklasser. Inden for hver køretøjsklasse er grænseværdierne afhængige af:

— på personvogne: den nominelle dækbredde (hvorved der tages højde for specielle krav om vejgreb og specialdæk),

— på varevogne: dækkets konkrete anvendelse (almindelige dæk, vinter- eller specialdæk).

2.1.2. Kommissionens hensigt har derfor været at fastlægge krav, der sigter mod at begrænse støj fremkaldt ved dækkenes kontakt med vejbanen, men som samtidig overholder sikkerhedskravene.

2.1.3. De forskellige dæktypers støjniveauer på forskellige typer vejbelægning (eller under forskellige vejrforhold) falder derimod uden for direktivets mål. ØSU påpeger i den forbindelse, at det i den 12. betragtning i direktiv 92/97/EØF af 19. december 1992 udtrykkeligt siges, at »igangværende undersøgelser må videreføres, så der kan fastlægges talværdier med henblik på fastsættelse af objektive kriterier for vejenes overensstemmelse«.

3. Tidsplan

3.1. Direktivforslagets bestemmelser træder i kraft den 1. oktober 2001 for såvel nye dæk som for fabriksnye køretøjer, der udelukkende må være monteret med dæk, der opfylder forskrifterne.

3.2. Fra den 1. oktober 2005 skal alle dæk opfylde forskrifterne i nærværende direktiv.

⁽¹⁾ EFT C 30 af 28.1.1998, s. 8.

3.3. Følgende er ikke omfattet af forskrifterne i direktivforslaget:

- dæk som er beregnet til montering på køretøjer, der er registreret første gang før den 1. oktober 1980,
- dæk til midlertidig brug og dæk beregnet til hastigheder under 80 km/t eller med en nominal fælgdiameter på højst 245 mm.

4. Bemærkninger

4.1. Prøvemethoden foreskriver, at målingen af dækstøjen skal ske på en almindelig vejbelægning ved en hastighed på 80 km/t med bilen i frigear og med standset motor.

4.1.1. De foranstaltninger, der vil blive indført for at efterleve disse forskrifter, vil således få optimal virkning på begrænsningen af støjmissioner fra vejtrafik uden for byerne og andre steder med gennemgående trafik.

4.1.2. Der foretages derimod ingen målinger af dækstøj ved acceleration eller opbremsning, der er mest fremherskende ved bykørsel og i køtrafik. ØSU er imidlertid opmærksom på, at der til trods for sagens vigtighed ikke findes en anerkendt prøvemethode på dette felt.

4.2. De tekniske løsninger, der er nødvendige for at sikre vejgrebet på specialdæk til kørsel på f.eks. sne eller grusveje, retfærdiggør de foreslåede højere grænseværdier.

4.2.1. Der er ligeledes belæg for de differentierede grænseværdier for dæk (til personvogne), hvis egenskaber skal stå i forhold til køreegenskaberne på det køretøj, som de er monteret på, for at sikre den størst mulige trafikikkerhed. ØSU er enig i denne tankegang.

4.3. De foreslåede grænseværdier er velafbalancerede, for skønt de pålægger dækindustrien en betydelig opgave, er det teknisk muligt at opfylde kravene inden for de fastlagte tidsfrister.

4.3.1. Grænseværdierne lever desuden op til forventningerne hos de personer, der afventer tiltag til at begrænse trafikstøjen, og bidrager yderligere til de

forbedringer, bilindustrien allerede har gennemført på dette felt.

4.4. Ikrafttrædelsesdatoen for direktivforslaget er forenelig med de frister, dækfabrikanterne har brug for for at kunne tilpasse sig de nye bestemmelser.

4.4.1. Rådet bør undersøge, om dækfabrikanterne råder over dæktyper, der allerede nu lever op til disse krav, og som passer til alle de køretøjsmodeller, der vil blive produceret i 2001. Fra det tidspunkt må der nemlig udelukkende monteres dæktyper, der lever op til direktivets bestemmelser.

4.4.2. ØSU anser det for mere realistisk at udsætte denne dato med mindst to år (f.eks. år 2003) for nyregistrerede køretøjer (gamle modeller), og at fastholde år 2001 udelukkende for nye typegodkendelser (nye modeller).

4.5. ØSU lægger stor vægt på Kommissionens udsagn om, at bestemmelserne er et første skridt i bekæmpelsen af den rullestøj, som fremkaldes af dækkenes kontakt med vejbanen, og at de senere skal gennemgås for at konstatere deres virkning på markedet og miljøet.

4.5.1. ØSU mener imidlertid, at dette udsagn, der optræder i begrundelsen, også bør indgå i selve direktivet som betragtning nr. 6:

»at bestemmelserne, der skal nedbringe den rullestøj, som fremkaldes af dækkenes kontakt med vejbanen, er et første skridt i bekæmpelsen af denne støjkilde, og de skal senere efterprøves for at konstatere deres virkning på markedet og miljøet. Der skal i den forbindelse tages højde for, at vejbelægningstypen fremover vil få større betydning som støjkilde.«

Dette forslag til betragtning knytter an til og supplerer den 12. betragtning i direktiv 92/97/EØF, der citeres i punkt 2.1.3.

5. Konklusioner

ØSU støtter direktivets målsætning og anbefaler især:

- at der tages højde for bemærkningen i punkt 4.4, og
- at behovet for at vurdere de pågældende foranstaltningers virkning indføres i betragtningerne.

Bruxelles, den 27. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om tilnærmelse af retsfor skrifterne om brugsmodelbeskyttelse af opfindelser«⁽¹⁾

(98/C 235/06)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 13. januar 1998 under henvisning til EF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser, som udpegede Manuel Ataíde Ferreira til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. maj 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 27. maj 1998, med 102 stemmer for, 2 imod og 3 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Baggrund

1.1. Denne udtalelse vedrører Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om tilnærmelse af retsfor skrifterne om brugsmodelbeskyttelse af opfindelser⁽²⁾.

1.2. Forslaget er en opfølgning af grønbogen om brugsmodelbeskyttelse i det indre marked⁽³⁾ samt ØSU's udtalelse om denne grønbog⁽⁴⁾.

1.3. Der er altså tale om en særdeles grundig lovgivningsproces med inddragelse af de forskellige kompetente organer og flere berørte organisationer.

1.4. ØSU understreger, hvor vigtig indførelsen af brugsmodelbeskyttelse er for den tekniske og industrielle innovation og især for SMV og dermed EU's udvikling.

2. Kommissionens forslag — Generelle bemærkninger

2.1. Kommissionens forslag tager udgangspunkt dels i nogle generelle betragtninger dels i en analyse af situationen på brugsmodelområdet, som er baseret på en rundspørge i nogle medlemsstater.

2.2. For det første påpeger Kommissionen, at medlemsstaternes beskyttelse af den intellektuelle ejendomsret kan anvendes til at hindre frie varebevægelser⁽³⁾, hvilket forudses i EF-traktatens artikel 3, litra f) og h),

som giver mulighed for den ønskede tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger.

2.3. Dette er begrundelsen for, at Kommissionen baserer det foreliggende forslag på artikel 100 A.

2.4. ØSU understreger nødvendigheden af at »øge gennemsigtigheden i de frie varebevægelser inden for EU for mindre opfindelser af teknisk karakter og forhindre konkurrencefordrejninger som følge af forskellige eller manglende nationale lovgivninger«⁽⁵⁾ og at »forbedre de retlige vilkår for de EU-virksomheder, som er under et konstant innovations- og tilpasningspres. Deres internationale konkurrenceevne kan således styrkes ved hjælp af brugsmodelbeskyttelse af deres opfindelser. Brugsmodellen er nemlig særdeles velegnet til at dække SMV's behov«⁽²⁾.

2.5. Kommissionen konkluderer på grundlag af den i punkt 2.1 omtalte høring, at »der er et reelt behov for brugsmodelbeskyttelse af opfindelser i EU. Dette skyldes, at brugsmodelbeskyttelsen kun egner sig for visse former for opfindelser, som f.eks. mindre opfindelser af teknisk karakter«⁽⁶⁾.

2.6. ØSU har tidligere haft lejlighed til at udtale sig om de studier og høringer, som Kommissionen har foranstaltet, og gentager sine forbehold desangående, da ØSU ikke anser dem for at være »så pålidelige, som ophavsmændene lader forstå«⁽⁷⁾.

2.7. Hvad angår det grundlæggende udgangspunkt for nærværende lovgivningsinitiativ — dvs. at der er et presserende behov for regler om beskyttelse af den intellektuelle ejendomsret på grundlag af andre ordninger end patentsystemet — henviser ØSU til sin foregående

⁽¹⁾ EFT C 36 af 3.2.1998, s. 13.

⁽²⁾ KOM(97) 691 endelig udg., EFT C 36 af 3.2.1998.

⁽³⁾ KOM(95) 370 endelig udg.

⁽⁴⁾ EFT C 174 af 17.6.1996.

⁽⁵⁾ KOM(97) 691 endelig udg., EFT C 36 af 3.2.1998, s. 3, pkt. 3.

⁽⁶⁾ KOM(97) 691 endelig udg., EFT C 36 af 3.2.1998, s. 4, pkt. 6.

⁽⁷⁾ EFT C 174 af 17.6.1996, s. 10, pkt. 5.5.

udtalelse, hvori det påpeges, at der kan drages »den lære af de eksisterende "små" nationale patenter, at der i Europa først og fremmest er behov for at gøre patentbeskyttelsen mere effektiv (hurtigere og billigere), og ikke så meget for at indføre en supplerende beskyttelse (brugsmodeller) på EU-plan«⁽¹⁾. ØSU understreger i denne forbindelse, at Kommissionen har foretaget en grundig undersøgelse af patentbeskyttelsen⁽²⁾. Det skal også bemærkes, at Kommissionen er ved at udarbejde en meddelelse om EF-patentet.

2.8. ØSU er fortsat af den opfattelse, at spørgsmålet om, hvorvidt der er brug for en beskyttelsesordning for tekniske innovationer som et supplement til patentordningen for opfindelser skal vurderes i sammenhæng med EU's politik for forskning og teknologisk udvikling.

2.8.1. Det er derfor vigtigt at drage konklusioner af erfaringerne hos EU's store konkurrenter, som på dette område har et betydeligt forspring.

2.8.1.1. Erfaringerne fra USA, som ikke har nogen ordning for brugsmodelbeskyttelse, taler således for, at »man må forsøge, at gøre patentsystemet mere effektivt ved at mindske de velkendte ulemper, især den lange tid, som prøvningen og meddelelsen kræver, og de høje omkostninger«⁽³⁾.

2.8.1.2. På den anden side viser de japanske erfaringer som påpeget af ØSU, at en ordning for brugsmodelbeskyttelse kun bør omfatte tredimensionale genstande, og beskyttelsesperioden skal være kortere end for patentets vedkommende (seks år mod patentets tyve år).

2.9. ØSU understreger, at initiativer med henblik på tilnærmelse af lovgivningerne på dette område bør være berettigede i sig selv og ikke udspringe af mangler eller inkonsekvens i patentsystemet. Dette bør forbedres og behandles for sig, hvilket tilsyneladende også er Kommissionens hensigt ifølge grønbogen om EF-patentet.

2.10. Nogle af de vægtige argumenter for indførelse af en brugsmodelbeskyttelse er blandt andet behovet for beskyttelse af den industrielle ejendomsret, for retsbeskyttelse mod forfalskninger og dermed indirekte for styrkelse af innovation og teknologisk udvikling i EU, især fordi der overalt er en tendens til, at

produktionscyklussen og opfindelsernes levetid bliver stadig kortere.

2.11. ØSU understreger ligeledes, at ethvert forslag om harmonisering af denne ordning nødvendigvis skal omfatte en harmonisering af beskyttelsens varighed og procedurer, ellers risikerer man, at den mere indholdsmæssige harmonisering bliver virkningsløs.

3. Kommissionens forslag — den valgte lovgivningsstrategi

3.1. I grønbogen⁽⁴⁾ anfører Kommissionen, at der er forskellige muligheder for indgriben på dette område, og den peger nærmere bestemt på 4 alternative løsninger:

3.1.1. Tilnærmelse af de nationale lovgivninger og indførelse af en beskyttelsesordning i de lande, hvor der ikke findes en sådan.

3.1.2. Gensidig anerkendelse af den nationale beskyttelse, efter at der er foretaget en indbyrdes tilnærmelse.

3.1.3. Indførelse af en EU-dækkende beskyttelse ved hjælp af en forordning, der som EU-ret er overordnet de nationale beskyttelsesordninger.

3.1.4. En kombination af de forskellige muligheder, nærmere bestemt indbyrdes tilnærmelse af nationale beskyttelsesordninger ved hjælp af et direktiv og indførelse af en EU-dækkende beskyttelse i form af en forordning.

3.2. ØSU konstaterer, at Kommissionen med det foreliggende forslag har begrænset sig til den første løsning, idet den konkluderer, at en »harmonisering gør det muligt side om side at opretholde indbyrdes tilsvarende nationale ordninger for brugsmodelbeskyttelse« og at »brugsmodelansøgeren får sikkerhed for, at der i de øvrige medlemsstater findes tilsvarende beskyttelse, så han ikke længere andre steder får problemer med forskellige forskrifter«⁽⁵⁾. ØSU understreger dog, at brugsmodelansøgeren skal indgive en særskilt ansøgning i hvert enkelt af de lande, hvori vedkommende ønsker brugsmodelbeskyttelse af sin opfindelse.

3.3. Efter ØSU's opfattelse kan det opstillede mål ikke nås, medmindre der sideløbende indføres en ordning med gensidig anerkendelse af medlemsstaternes nationale beskyttelse. ØSU anser det for afgørende, at der i forslaget til harmonisering af de nationale lovgivninger »opereres med en senere fase med gensidig anerkendelse af nationale rettigheder«⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ EFT C 174 af 17.6.1996, pkt. 5.3.3.

⁽²⁾ KOM(97) 314 endelig udg. — »Grønbog om EF-patentet og patentsystemet i Europa« samt ØSU's udtalelse — EFT C 129 af 27.4.1998.

⁽³⁾ EFT C 174 af 17.6.1996, s. 5, pkt. 2.8.

⁽⁴⁾ KOM(95) 370 endelig udg., s. vi og følgende.

⁽⁵⁾ KOM(97) 691 endelig udg., EFT C 36 af 3.2.1998, s. 6, pkt. 10.

⁽⁶⁾ EFT C 174 af 17.6.1996, s. 13, pkt. 6.11.

3.4. Generelt ønsker ØSU endvidere at fremhæve to af de grundtanker, som det fremførte i sin tidligere udtalelse om dette emne.

3.4.1. For det første at »vise af de nationale systemer, som grønbogen betegner som "brugsmodeller", i realiteten blot er patenter "uden prøvning" (af nyheden og opfindeshøjden) og dermed i al væsentlighed "registreringspatenter" (i stedet for patenter med præventiv prøvning af beskyttelsesbetingelserne), men beskyttelsens varighed er kortere end ved almindelige patenter (det gælder Belgien, Holland og Frankrig)«⁽¹⁾. Dog er beskyttelsesbetingelserne næsten de samme som for patenters vedkommende.

3.4.1.1. ØSU gentager, at brugsmodeller bør indgå i en selvstændig ordning som led i en generel beskyttelse af den industrielle ejendomsret og ikke blot være et påskud for at afhjælpe eventuelle mangler ved patentsystemet (høje omkostninger og langsommelig procedure).

3.4.2. For det andet understreger ØSU, at målene med det foreliggende forslag, nemlig at styrke det indre marked og modvirke konkurrenceforvridning, ikke kan nås gennem foranstaltninger af denne art. Disse mål kan kun opfyldes ved hjælp af en mere gennemgribende og omfattende tilnærmelse af lovgivningerne.

3.4.3. Således bør enhver foranstaltning på dette område efter ØSU's mening opfylde nogle grundlæggende krav på vidt forskellige niveauer:

3.4.3.1. Beskyttelsens omfang: brugsmodeller må be-
tragtes som det bedst egnede beskyttelsessystem for
enklere opfindelser.

3.4.3.2. Procedure: brugsmodelbeskyttelse skal
kunne opnås hurtigt og med få omkostninger, da den
retsbeskyttelse, der herigennem opnås, er uforenelig med
langsommelige og omkostningskrævende procedurer.

3.4.3.3. Retssikkerhed: beskyttelsens rækkevidde bør
klart defineres i forhold til såvel efterlignere som
tredjemand i god tro.

4. Kommissionens forslag — Særlige bemærkninger

4.1. Artikel 1

Kommissionen definerer først brugsmodel som »den registrerede rettighed, der indrømmer en eneret til

tekniske opfindelser«⁽²⁾ og nævner derefter de betegnelser, der anvendes i de forskellige medlemsstater.

4.1.1. ØSU henleder opmærksomheden på, at dette område langt fra er så ensartet, som en sådan fremstilling lader ane. Faktisk er reguleringen så forskelligartet, at Kommissionen selv inddeler den i tre forskellige grupper, hvilket viser, at der er brug for en klar og dækkende definition af spillereglerne. Derfor bør de forskellige nationale betegnelser, der opregnes i artikel 1, i stedet anføres i et vejledende bilag, fordi de kun tjener til at tydeliggøre de nationale bestemmelser, som skal harmoniseres, men ikke definerer beskyttelsen i den foreslåede ordning.

4.1.2. Endvidere påpeger ØSU, at den foreslåede definition er utilstrækkelig. Hvis den nuværende formulering af artikel 1 ikke desto mindre opretholdes, anbefales det, at begreberne »opfinderindsats« og »industriel anvendelse« udtrykkeligt medtages i definitionen, eftersom de betegner, hvad der i praksis er tale om, hvilket Kommissionen i øvrigt også erkender i artikel 3 i forslaget.

4.2. Artikel 4

Efter ØSU's mening er stk. 3 for bredt formuleret. I overensstemmelse med den tilsvarende bestemmelse i EF-patentordningen bør den begrænses til edb-programme i snæver forstand.

4.3. Artikel 5

ØSU noterer, at Kommissionen har bestræbt sig på at henføre begrebet »nyhed« til den »kendte teknik« (absolut nyhedsværdi), som defineres klart og præcist.

4.4. Artikel 6

Hvad angår kravet om »opfinderindsats«, som også skal vurderes i forhold til den kendte teknik, bemærker ØSU, at Kommissionen lader begreberne »særligt effektiv« og »praktisk eller industriel fordel« indgå i beskyttelsesbetingelserne for brugsmodeller. Der er således grund til at minde om, at det her først og fremmest drejer sig om at beskytte opfindelser, som udmærker sig ved at være praktisk anvendelige, navnlig inden for maskinindustrien, elektroindustrien, finmekanik, optik og bilindustrien. Kommissionen må finde frem til en formulering af

⁽¹⁾ EFT C 174 af 17.6.1996, s. 9, pkt. 5.3.1.

⁽²⁾ KOM(97) 691 endelig udg., EFT C 36 af 3.2.1998, s. 3, pkt. 1.

kravet, som garanterer brugsmodellens retssikkerhed bedst muligt, dels for rettighedsindehaveren, dels for andre berørte parter.

4.4.1. De vigtigste betingelser for at opnå brugsmodelbeskyttelse bør efter ØSU's mening være følgende:

4.4.1.1. Opfindelsen skal være en nyhed, dvs. en absolut nyhed set i forhold til den kendte teknik.

4.4.1.2. Den skal være industriel anvendelig i bredeste forstand.

4.4.1.3. Den skal indebære en opfinderindsats, dvs. enten være særligt effektiv (enkel betjening eller anvendelse) eller have en praktisk eller industriel fordel.

4.5. Artikel 8

Denne artikel tager efter ØSU's mening ikke tilstrækkeligt højde for nødvendigheden af en regulering af afgiften for forlængelse af brugsmodellen, der nævnes i artikel 19.

4.6. Artikel 10

Det er efter ØSU's mening afgørende, at der ikke blot kræves oplysninger om hvordan og fra hvem, men også for hvor lang tid retten til brugsmodellen er erhvervet.

4.7. Artikel 12

ØSU er enig i kravet om en omhyggelig beskrivelse af opfindelsen, da en fagmand (som skal være ajour med den kendte teknik) på dette grundlag skal kunne vurdere, om opfindelsen er praktisk anvendelig (jf. artikel 24).

4.8. Artikel 13

ØSU bemærker, at Kommissionen ikke har gjort alvor af at »begrænse antallet af krav«⁽¹⁾, hvilket den selv har erkendt ville være hensigtsmæssigt. Derudover mener ØSU, at Kommissionen bør gøre det klart, om medlemsstaterne har ret til at begrænse antallet af krav pr. ansøgning, eller om den vage bestemmelse i artikel 13 — »det strengt nødvendige under hensyn til opfindelsens karakter« — kun kan efterleves ved, at tredjemand gør indsigelse mod »overdrevne krav«.

4.9. Artikel 16

ØSU mener, at det klart bør fastsættes, under hvilke omstændigheder en ansøger kan anmode om udfærdigelse af en forskningsrapport, selvom det er en valgfri mulighed. Det må forhindres, at det især bliver de økonomisk stærkere ansøgere, der anmoder herom. I det hele taget bør det kun være muligt i undtagelsestilfælde, hvis systemet skal kunne fungere.

4.9.1. Desuden går ØSU ind for tanken om, at medlemsstaterne i deres lovgivninger indfører krav om obligatorisk udarbejdelse af en forskningsrapport, hvis der anlægges retssag for at håndhæve de til brugsmodelbeskyttelsen knyttede rettigheder. I dette tilfælde bør forskningsrapporten være obligatorisk og ikke kun fakultativ.

4.10. Artikel 17 og 18

ØSU er af den opfattelse, at bestemmelserne om fortrinsret og intern fortrinsret vedrører følgerne af ansøgningen og ikke ansøgningen i sig selv. De bør derfor indgå i et særligt kapitel og ikke i kapitlerne om brugsmodelansøgningen og brugsmodellens virkninger.

4.10.1. Dette er en af de vigtigste konsekvenser af det foreliggende direktiv, idet en ansøger om brugsmodelbeskyttelse har fortrinsret til at indgive en brugsmodelansøgning for samme opfindelse i en eller flere af de øvrige medlemsstater.

4.11. Artikel 19

Den foreslåede varighed af beskyttelsen forekommer at være for lang, når man tager Kommissionens egne oplysninger om opfindelsernes levetid i betragtning, især eftersom beskyttelsesperioden ikke afhænger af den kommercielle udnyttelse af opfindelsen. Dog kan det tænkes, at beskyttelsesperioden af harmoniseringshensyn må begrænses i nogle medlemsstater.

4.11.1. Dette kan synes foruroligende, især fordi ansøgeren let kan opnå en toårig forlængelse af brugsmodellen to gange i træk, således at beskyttelsesperioden i alt kan strække sig over ti år. Efter ØSU's mening bør det overvejes at forpligte medlemsstaterne til at forhøje forlængelsesafgifterne efter 6 år.

4.12. Artikel 20

Hvad angår eneretten må dens rækkevidde og retlige begrænsning siges at være rimelig, men medlemsstater-

(¹) KOM(95) 370 endelig udg., s. 76, litra g), 4. afsnit.

nes mulighed for at indføre yderligere begrænsninger kan i et vist omfang stride mod hensigten med det foreslåede direktiv.

4.13. Artikel 21

Der er intet at indvende mod bestemmelserne om konsumtion af rettighederne i Fællesskabet, men ikke uden for Fællesskabet, da dette er i overensstemmelse med retspraksis på dette område.

4.14. Artikel 22

ØSU mener, at det bør være obligatorisk og ikke valgfrit for medlemsstaterne at indføre bestemmelser om, at en brugsmodel mister sin virkning, når der meddeles et patent for den samme opfindelse.

4.14.1. Kun gennem et obligatorisk krav kan der opnås en reel harmonisering, eftersom konsekvenserne af valgfrihed ikke vil begrænse sig til den dobbelte beskyttelse (jf. bl.a. reglerne om fortrinsret).

4.14.2. Desuden kan det være på sin plads at »tvinge« ansøgeren til at vælge patentbeskyttelsen, da de højere omkostninger, der er forbundet hermed, opvejes af denne beskyttelsesordnings specifikke karakter, især hvad angår retssikkerheden.

4.15. Artikel 23

ØSU mener, at der til listen over de tilfælde, hvor brugsmodellen ophører, bør føjes meddelelse af patent for den samme opfindelse, i overensstemmelse med foregående punkt og af de anførte grunde. Endvidere mener ØSU, at manglende betaling af afgifterne ikke bør betragtes som grund til brugsmodellens ophør, men simpelthen som manglende opfyldelse af beskyttelsesbetingelserne. I øvrigt bør listen over afgifter i artikel 8, stk. 2, også omfatte forlængelsesafgifter.

4.16. Artikel 24

ØSU tilslutter sig grundtanken i denne artikel, men opfordrer Kommissionen til på visse punkter at ændre formuleringen, især hvad angår begrundelserne for ansøgning om ugyldigkendelse af brugsmodelbeskyttelse.

4.17. Artikel 25

Med hensyn til datoen for det foreslåede direktivs gennemførelse understreger ØSU, at gennemførelsen under alle omstændigheder bør afhænge af harmoniseringen af patentbeskyttelsen, eftersom dette er selve problemets kerne.

5. Konklusioner

5.1. Brugsmodelordningen er velegnet til at beskytte den intellektuelle ejendomsret og kan dermed bidrage til udviklingen i EU for så vidt som den vil styrke investeringerne inden for forskning og udvikling.

5.2. Hvis forskellige nationale ordninger for brugsmodelbeskyttelse af den intellektuelle ejendomsret får lov til at eksistere side om side, kan det gå ud over den fri bevægelighed for varer og skabe konkurrenceforvriddning.

5.3. Brugsmodelordningen er den bedste måde, hvorpå man kan beskytte opfindelser, som ikke er patenterbare, og derfor er den af særlig interesse for SMV.

5.4. Kommissionens initiativ opfylder sin målsætning, men der bør foretages nogle tekniske forbedringer, som anført i denne udtalelse.

5.5. Dette initiativ bør også vurderes i sammenhæng med forslagene til regulering af patentbeskyttelsen i betragtning af den store lighed mellem de to ordninger.

Bruxelles, den 27. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets direktiv om den skattemæssige behandling af private motorkøretøjer, som overføres permanent til en anden medlemsstat i forbindelse med flytning, eller som benyttes midlertidigt i en anden medlemsstat end den, hvori de er registreret«⁽¹⁾

(98/C 235/07)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 6. marts 1998 under henvisning til EF-traktatens artikel 99 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser, som udpegede Michael Kubenz til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. maj 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 27. maj 1998, med 111 stemmer for og 2 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Direktivforslaget har til formål at erstatte direktiv 83/182/EØF om afgiftsfritagelse inden for Fællesskabet ved midlertidig indførsel af visse transportmidler⁽²⁾ og direktiv 83/183/EØF om afgiftsfritagelse ved privatpersoners indførsel af personlige ejendele fra en medlemsstat⁽³⁾, ændret ved direktiv 89/604/EØF⁽⁴⁾.

1.2. Direktivet skal konsolidere og ajourføre de eksisterende direktiver. Problemer, som er opstået i forbindelse med direktivernes anvendelse, skal løses, og borgerenes forventninger med hensyn til det indre marked og den dermed forbundne frie bevægelighed skal tilgodeses.

1.3. Ifølge forslaget må medlemsstaterne ikke lægge registreringsafgifter eller tilsvarende afgifter på køretøjer, der medføres ind på deres område i forbindelse med flytning. Ved midlertidig flytning giver forslaget enkeltpersoner ret til at benytte et køretøj i seks måneder inden for enhver given 12-måneders periode.

Forslaget fastsætter bl.a. følgende:

— der bliver større frihed til at benytte lejede biler i en anden medlemsstat end den, hvor bilen er registreret. Det foreslås at give tilladelse til genudlejning, når en lejekontrakt udløber i en anden medlemsstat, og

udlejningskøretøjet efterlades på denne medlemsstats område;

— ejerens familiemedlemmer får ret til at benytte køretøjet i en anden medlemsstat end den, hvor det er registreret. Samme ret gives til personer, som ikke er medlemmer af familien, forudsat at ejeren også befinder sig i køretøjet;

— personer, som arbejder i en anden medlemsstat end den, hvori de har deres bopæl, får flere fleksible rettigheder; sådanne personer får ret til at benytte deres køretøj i den medlemsstat, hvor de arbejder, i ni måneder inden for en given 12-måneders periode;

— en medlemsstat må ikke opkræve afgifter, hvis et køretøj i forbindelse med tilladt midlertidig brug beskadiges, og reparationsomkostningerne overstiger køretøjets værdi;

— de særlige afgiftsordninger for køretøjer, som overføres til en medlemsstat i forbindelse med ægteskab eller arv, ophæves;

— de nationale myndigheder skal rådføre sig med hinanden, hvis der opstår tvivl om, hvor en person har sin faste bopæl.

2. Generelle bemærkninger

2.1. De foreslåede ændringer tager højde for det faktum, at hindringer for privatkøretøjers frie bevægelighed mellem medlemsstaterne er et af de mest følsomme problemfelter for personer bosat i EU. Hvad enten de skyldes beskatning eller andre faktorer, udgør sådanne hindringer en hæmsko for personers frie bevægelighed, idet motorkøretøjet i talrige tilfælde er det foretrukne transportmiddel.

⁽¹⁾ EFT C 108 af 7.4.1998, s. 75.

⁽²⁾ EFT L 105 af 23.4.1983, s. 59 (ØSU's udtalelse: EFT C 131 af 12.6.1976, s. 50).

⁽³⁾ EFT L 105 af 23.4.1983, s. 64 (ØSU's udtalelse: EFT C 131 af 12.6.1976, s. 49).

⁽⁴⁾ EFT L 348 af 29.11.1989, s. 28 (ØSU's udtalelse: EFT C 180 af 8.7.1987, s. 13).

2.2. ØSU bifalder det foreslåede direktiv.

2.3. ØSU er imidlertid klar over, at direktivet kan resultere i et provenutab for de medlemsstater, som opkræver registreringsafgifter. Imidlertid drejer det sig om så få tilfælde, at provenutabet synes at være overkommeligt. De pågældende medlemsstater kunne eventuelt kompensere for provenutabet f.eks. ved hjælp af højere brændstofafgifter (jf. også tabellen i bilaget).

2.4. ØSU udtrykker håb om, at EU-borgernes rettigheder vil komme klarere til udtryk ved hjælp af dette nye direktiv, samtidig med at misbrug af skattefordele forhindres.

3. Særlige bemærkninger

3.1. *Ad artikel 2 »Definitioner«*

3.1.1. I artikel 2, litra f), defineres begrebet »familie«. ØSU gør opmærksom på, at der i nogle medlemsstater opereres med familiedefinitioner, som er mere omfattende og medtager andre partnerskabsformer⁽¹⁾.

3.2. *Ad artikel 4 »Betingelser, hvorunder der ikke skal betales afgift efter en flytning«*

3.2.1. I artikel 4, stk. 1, litra b), anvendes udtrykket »benyttet«. Det er uklart, fordi det praktisk talt er umuligt at dokumentere en dato for ibrugtagningen. Det ville være mere entydigt at anvende den dato, hvor den person, der flytter, har fået indregistreret køretøjet i sit navn.

3.2.2. Et særligt problem knytter sig til køretøjer, som hidtil har været navneregistreret under et familiemedlem, som ikke flytter med.

3.2.3. I artikel 4, stk. 1, litra c), kræves det, at motorkøretøjet skal bringes ind i den medlemsstat, hvortil den pågældende flytter, senest tolv måneder efter flytningen.

3.2.4. ØSU finder ikke denne passus relevant. Snarere burde man her begrænse mulighederne for videresalg inden for et bestemt tidsrum og samtidig fastlægge regler om det maksimale antal køretøjer pr. familie.

3.3. *Ad artikel 5 »Generelle betingelser, hvorunder der ikke skal betales afgift, når et køretøj benyttes midlertidigt i en anden medlemsstat end den, hvori det er registreret«*

3.3.1. Efter ØSU's opfattelse hører artikel 5, stk. 2, tematisk hjemme i artikel 7. I så fald vil dette ikke være

nødvendigt med en tidsmæssig begrænsning, da en sådan ikke fastsættes i artikel 7.

3.3.2. Under alle omstændigheder må man jo stille det spørgsmål, hvordan det skal være muligt at påvise eller dokumentere en periode på ni (eller vilkårligt mange) måneder, når passage af EU's indre grænser ikke er forbundet med nogen form for kontrol eller dokumentation.

3.4. *Ad artikel 6 »Særlige tilfælde af privat brug, hvor det ikke er tilladt at opkræve afgift«*

3.4.1. ØSU foreslår, at man forlænger fristerne for biludlejningsfirmaer i artikel 6, litra a).

3.4.2. ØSU foreslår artikel 6, litra d), affattet således:

»private køretøjer, der benyttes af en person bosiddende i den medlemsstat, hvor køretøjet benyttes midlertidigt, forudsat at den person, der bragte køretøjet til den medlemsstat, hvor køretøjet benyttes midlertidigt, også befinder sig i køretøjet.«

3.4.3. ØSU foreslår, at man fastlægger obligatoriske regler for, hvordan den i artikel 6, litra f), omhandlede situation skal dokumenteres, bl.a. således at den kan anerkendes gensidigt af medlemsstaterne⁽²⁾.

3.5. *Ad artikel 7 »Tilfælde af erhvervmæssig brug, hvor det ikke er tilladt at opkræve afgift«*

3.5.1. Analogt med artikel 6, litra f), foreslår ØSU, at der også her fastsættes en obligatorisk form.

3.6. *Ad artikel 8 »Bestemmelser om uoprettelig skade på køretøjer«*

3.6.1. ØSU pointerer, at markedsprisen er vanskelig at fastsætte netop for ældre brugtvognes vedkommende.

3.7. *Ad artikel 9 »Permanent brug i en anden medlemsstat end den, hvori brugeren har fast bopæl«*

3.7.1. ØSU foreslår, at forbudet mod brug i artikel 9, stk. 3, gøres mindre kategorisk.

⁽¹⁾ Også adoptiv- og plejebørn kan udgøre et særligt problem.

⁽²⁾ Nogle medlemsstater kræver, at der udfyldes omfattende spørgeskemaer selv i tilfælde af kortvarigt køretøjsbytte.

3.8. *Ad artikel 12 »Bilæggelse af tvister«*

3.8.1. Ifølge artikel 12, stk. 3, overlades det til Kommissionen at træffe afgørelse i tilfælde af tvister mellem medlemsstaterne. ØSU mener, at denne opgave retteligt burde lægges over til EF-Domstolen.

4. **Konklusioner og sammenfatning**

4.1. Gennemførelsen af det indre marked forudsætter personers fri bevægelighed og fri udveksling af varer, i

dette tilfælde private personbiler. Samtidig lægger nogle medlemsstater registreringsafgifter på personmotorkøretøjer ud fra beskatningsmæssige og politiske overvejelser.

4.2. Det Økonomiske og Sociale Udvalg er af den opfattelse, at dette direktiv og ØSU's kommentarer hertil vil styrke borgernes rettigheder, specielt i tilfælde hvor de flytter til en anden medlemsstat, uden at det går ud over medlemsstaternes legitime beskatningsinteresser.

Bruxelles, den 27. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Provenu af motorkøretøjsrelaterede skatter og afgifter 994

A. I procent af BNP

	Registre- ringsafgift	Motor- afgift	Benzin- afgift	Diesel- afgift	Forsikrings- afgift	Vej- afgift	I alt
Østrig	0,07	0,20	1,03	0,43	0,34	0,45	2,52
Belgien	0,14	0,42	0,88	0,65	0,12	0,00	2,21
Danmark	1,43	0,46	0,66	0,31	0,10	0,02	2,99
Finland	0,40	0,29	1,24	0,47	0,13	0,00	2,54
Frankrig	0,10	0,22	1,04	0,73	0,33	0,00	2,42
Tyskland	0,00	0,43	1,18	0,55	0,17	0,00	2,33
Grækenland	0,52	0,14	1,74	0,77	0,00	0,00	3,17
Irland	0,78	0,67	1,09	0,68	0,00	0,00	3,22
Italien	0,05	0,08	1,34	0,69	0,00	0,33	2,48
Luxembourg	0,00	0,07	2,12	1,50	0,00	0,00	3,70
Holland	0,60	0,82	0,95	0,58	0,00	0,00	2,95
Portugal	0,87	0,11	1,53	1,14	0,00	0,24	3,88
Spanien	0,22	0,22	1,02	0,73	0,01	0,20	2,18
Sverige	0,11	0,27	1,44	0,31	0,00	0,00	2,13
Storbritannien	0,00	0,57	1,43	0,64	0,01	0,00	2,65

Kilde: EUROSTAT 1997 og GD XXI.

B. I procent af den samlede beskatning (inkl. socialsikringsbidrag), samlede offentlige sektor

	Registre- ringsafgift	Motor- afgift	Benzin- afgift	Diesel- afgift	Forsikrings- afgift	Vej- afgift	I alt
Belgien	0,30	0,91	1,88	1,39	0,26	0,00	4,72
Danmark	2,77	0,89	1,27	0,61	0,19	0,05	5,77
Tyskland	0,00	1,00	2,77	1,29	0,40	0,00	5,46
Finland	0,85	0,60	2,60	0,99	0,28	0,00	5,32
Frankrig	0,22	0,50	2,36	1,67	0,74	0,00	5,49
Grækenland	1,63	0,45	5,48	2,42	0,00	0,00	9,98
Irland	2,12	1,83	2,97	1,85	0,00	0,00	8,77
Italien	0,12	0,20	3,29	1,69	0,00	0,81	6,10
Luxembourg	0,00	0,16	4,79	3,40	0,00	0,00	8,35
Holland	1,28	1,76	2,04	1,25	0,00	0,00	6,33
Østrig	0,15	0,46	2,34	0,98	0,76	1,03	5,73
Portugal	2,45	0,32	4,31	3,22	0,00	0,67	10,96
Spanien	0,59	0,61	2,79	2,02	0,02	0,54	5,98
Sverige	0,22	0,53	2,89	0,62	0,00	0,00	4,27
Storbritannien	0,00	1,69	4,26	1,90	0,02	0,00	7,88

Kilde: EUROSTAT 1997 og GD XXI.

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens 8. årsberetning om strukturfondene — 1996«

(98/C 235/08)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 25. november 1997 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens 8. årsberetning om strukturfondene — 1996«.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Regionaludvikling og Fysisk Planlægning, som udpegede John Little til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 21. april 1998.

Det Økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 27. maj 1998, med 116 stemmer for og 1 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Kommissionens årsberetning om strukturfondene i 1996 er den ottende i rækken siden den sidste større revision af strukturfondsforordningerne (»strukturfondsreformen« af 1988).

1.2. Årsberetningen fremlægges i medfør af Rådets forordning (EØF) nr. 2052/88 og 4253/88, begge ændret i 1993. Den gør detaljeret rede for forordningernes anvendelse i 1996 og for fremskridtene med hensyn til opfyldelsen af de mål, de fastsætter.

1.3. I november 1996 udsendte Kommissionen sin første rapport om den økonomiske og sociale samhørighed⁽¹⁾ i medfør af unionstraktatens artikel 130 B. Et resumé af denne nært beslægtede rapport indgår i Kommissionens 8. årsberetning. Samhørighedsrapporten omfatter en evaluering af strukturfondenes bidrag til fremme af økonomisk og social samhørighed. ØSU vedtog en udtalelse⁽²⁾ om denne rapport den 23. april 1997.

⁽¹⁾ KOM(96) 542 endelig udg.

⁽²⁾ EFT C 206 af 7.7.1997, s. 78-87.

1.4. På Det Europæiske Råds opfordring har Kommissionen udsendt en omfattende meddelelse, »Agenda 2000«, hvori den skitserer de brede perspektiver for EU's og EU-politikernes udvikling efter år 2000 samt de finansielle rammer i forbindelse med EU's udvidelse. Meddelelsen indeholder bl.a. forslag til yderligere reform af strukturfondene med det erklærede mål at fremme udviklingen af konkurrenceevnen og bæredygtig, jobskabende vækst i EU som helhed. ØSU vedtog den 30. oktober 1997 en udtalelse⁽¹⁾ som en første, bred reaktion på Kommissionens forslag. Den vil blive fulgt op af tillægsudtalelser (under udarbejdelse for øjeblikket) med mere indgående behandling af de vigtigste aspekter som f.eks. reformen af strukturpolitikken i lyset af de mere detaljerede forslag, Kommissionen udsendte i marts 1998⁽²⁾.

2. Strukturfondene i 1996 i hovedtræk

2.1. De forskellige interventionsformer for finansieringsperioden er nu iværksat i alle medlemsstaterne med godkendelsen af de sidste SPD'er og EU-initiativer i 1996 og indførelsen af flerårig programmering. For de nye medlemsstater var 1996 et afgørende år med god fremgang i tildelingen af forpligtelsesbevillinger.

2.2. Mål 2-programmerne for perioden 1994-1996 blev afsluttet, men bevillinger på 859 mio. ecu blev overført til den følgende periode. Under forberedelserne af perioden 1997-1999 fastslog Kommissionen, at listen over støtteberettigede regioner — bortset fra meget små ændringer — skulle være den samme som for perioden 1994-1996. Mål 2 omfatter stadig 16,4 % af den samlede befolkning i EU.

2.3. Kommissionen fortsatte overvågningen af interventionernes gennemførelse og støtten til forberedelse af midtvejsevalueringen. Den gennemførte også tematiske evalueringer af strukturfondenes effekt på en række nøgleområder som f.eks. forskning og udvikling, små og mellemstore virksomheder, miljøet og lige muligheder. Arbejdet med at undersøge, hvordan resultatet af evalueringer kan udnyttes, forventedes påbegyndt sidst i 1997. I samarbejde med medlemsstaterne blev der indført nye retningslinjer for sund og effektiv forvaltning. Der blev igen blotlagt svagheder og uregelmæssigheder i næsten alle medlemsstater.

2.4. Overholdelsen af de fire hovedprincipper i strukturfondsreformen af 1988 blev nøje overvåget. Kommis-

sionen fandt, at det nu gik bedre med udformningen af partnerskabet, og at der var gjort væsentlige fremskridt med hensyn til kontrol af additionalitetsprincippet overholdelse.

2.5. Det gik klart fremad med at indhente forsinkelserne i den finansielle aktivitet, og næsten hele EU's strukturfondsbudget blev gennemført i 1996. Der blev disponeret over bevillinger på 26,1 mia. ecu, og betalingerne beløb sig til 22,4 mia. ecu.

2.6. Beskæftigelsessituationen var stadig et stort problem i 1996, og Kommissionen forsøgte at sikre sammenhæng mellem de foranstaltninger, strukturfondene medfinansierede, og EU's strategi om at prioritere løsning af beskæftigelsesproblemer. Jobskabelse fik således førsteprioritet i de retningslinjer, Kommissionen udsendte til medlemsstaterne, for udarbejdelse af mål 2-programmer for perioden 1997-1999. Af samme grund lancerede Kommissionen et initiativ, der skulle fremme etablering af lokale og regionale beskæftigelsespagter, medfinansieret af strukturfondene.

2.7. Endvidere fordelte Kommissionen den finansielle reserve på knap 1,7 mia. ecu, som oprettedes i forbindelse med den første tildeling til EU-initiativerne for perioden 1994-1999, under hensyntagen til en række prioriterede områder såsom bekæmpelse af arbejdsløshed, lige muligheder og bekæmpelse af udstødelse, miljø og strukturpolitikernes regionale dimension.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Kommissionens årsberetning er både omfattende og kompleks. Den må hovedsagelig betragtes som historisk dokumentation og referencekilde. Det ville hverken være praktisk gennemførligt eller hensigtsmæssigt for ØSU at kommentere alle beretningens aspekter.

3.2. ØSU koncentrerer sig i denne udtalelse om vigtige spørgsmål, der opstod i 1996, om spørgsmål, der er rejst tidligere, men som endnu ikke er løst, og om den 8. årsberetnings egen betydning. Mål 2-programmerne for perioden 1997-1999 behandles i en parallel udtalelse, så for at undgå overlappning kommenteres forberedelsen af disse programmer i 1996, hvortil der henvises i årsberetningen, ikke særskilt i denne udtalelse. Der knyttes heller ikke særlige bemærkninger til de detaljerede forslag til reform af strukturfondsforordningerne, eftersom de vil blive behandlet i løbet af de næste par måneder i en eller flere separate udtalelser.

3.3. ØSU konstaterer, at Kommissionens årsberetning for 1996 stort set er opbygget på samme måde som

⁽¹⁾ EFT C 19 af 21.1.1998, s. 111-115.

⁽²⁾ KOM(98) 131 endelig udg.

året før. Der er dog den vigtige ændring, at man har samlet alle oplysninger om den strukturfondsstøtte, de enkelte medlemsstater har modtaget, for at skabe overblik over de strukturprogrammer, der er gennemført i hvert enkelt land. Som noget nyt tog man i 1995 et tværgående emne op og behandlede det hele beretningen igennem. Det samme er gjort i denne beretning, hvor emnet er støtte til forskning og teknologisk innovation.

3.4. Beretningen falder i to hoveddele. Den første del giver en generel oversigt over resultaterne i 1996 og er inddelt i fire kapitler (strukturfondenes iværksættelse i 1996, budgetgennemførelsen i 1996, institutionelle spørgsmål i forbindelse med strukturfondene og evaluering). Anden del går i dybden med anvendelsen af strukturfondene og er inddelt i 6 kapitler. I det første beskrives de enkelte medlemsstaters programmer og resultater, de fem øvrige kapitler består af økonomiske tabeller, der gør detaljeret rede for den finansielle gennemførelse i 1996, gennemførelsen i årene 1994-1996, den finansielle gennemførelse fordelt på regioner, større projekter og EFRU's og ESF's pilotprojekter.

3.5. ØSU bifalder såvel indhold som opbygning af Kommissionens årsberetning for 1996 og mener, at Kommissionen fortjener ros for den flid, den har lagt i udarbejdelsen af så omfattende en beretning (350 sider) — og for at have nået at gøre den færdig inden publikationsfristen udløb i november. Den lange produktionstid forringer dog beretningens værdi. Kommissionen erklærede for nyligt, at den vil forsøge at fremrykke publikationsdatoen i årene fremover, og det kan ØSU tilslutte sig.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Partnerskab

4.1.1. ØSU har længe beskæftiget sig med etablering af tilfredsstillende »partnerskaber«, der indebærer samråd mellem Kommissionen, medlemsstaterne og andre relevante organer om forberedelse, finansiering og evaluering af strukturfondsforanstaltningerne. ØSU gav sin principielle støtte til de nye partnerskaber, der blev indført i 1994, og konstaterer nu, at der i 1996 var gjort fremskridt med deres gennemførelse.

4.1.2. Årsberetningen refererer til et internt kommissionsdokument, der indeholdt foreløbige forslag til forbedring af partnerskabsbegrebet i perioden efter 1999. Disse forslag indgik i Kommissionens meddelelse

om EU's strukturinterventioner og beskæftigelse⁽¹⁾, som ØSU ikke blev hørt om, og underbyggedes i Kommissionens meddelelse »En indsats for beskæftigelsen i Europa. En tillidspagt«⁽²⁾.

4.1.3. Som led i det initiativ, der blev vedtaget på Det Europæiske Råds møde i juli 1996, om at fremme etablering af lokale og regionale beskæftigelsespagter (i første omgang på forsøgsbasis) er der vedtaget særlige retningslinjer for den styrkelse af partnerskabet, der ansås nødvendig for at gennemføre projektet. ØSU har allerede givet udtryk for sin støtte til pagterne. Det vedtog den 30. oktober 1997 en informationsrapport for at medvirke til udbredelse af kendskabet til dem.

4.1.4. ØSU mener, at der med beskæftigelsespagterne på længere sigt gøres nyttige erfaringer med et styrket partnerskab. Det vil være relevant for strukturfondenes generelle virke, men på grund af den forsinkede iværksættelse af forsøgspagterne er det ikke sikkert, at der vil være gjort erfaringer, som kan evalueres inden fastlæggelsen af rammerne og reglerne for den næste periode. Årsberetningen rummer ingen nærmere angivelse af, hvordan Kommissionen forestiller sig at konkretisere sine overvejelser om partnerskabets fremtidige udvikling. ØSU er dog vidende om, at Kommissionen i 1997 iværksatte en tematisk evaluering af partnerskabet, hvis resultat ØSU afventer med interesse.

4.1.5. Kommissionen har nu foreslået, at partnerskabet omdefinieres som led i reformen af strukturfondene.

4.2. Programmering

4.2.1. Forsinkelserne i forbindelse med programmerne iværksættelse og gennemførelse i 1995 og 1996 indhentes i vid udstrækning i 1996. Det er et resultat, der må hilses velkommen, men ØSU er fortsat bekymret over, at der mellem afslutningen af programmerne for den foregående periode og iværksættelsen af programmerne for perioden 1994-1999 i gennemsnit var et interval på ca. 18 måneder. De mange interventionsformer (nu 492, alene for de strukturpolitiske mål!) skaber en meget stor arbejdsbyrde i forbindelse med forberedelse, vurdering og godkendelse, som tilsyneladende gør det umuligt på tilfredsstillende vis at undgå sådanne forsinkelser.

4.2.2. Mål 2-regionerne vil mærke forsinkelserne to gange, da perioden 1994-1999 er opdelt i to gennem-

(1) KOM(96) 109 endelig udg. af 20.3.1996.

(2) CSE(96) 1 endelig udg., juni 1996.

førelsesfaser. Før periodens start gav ØSU i sine udtalelser om revisionen af strukturfondsforordningerne⁽¹⁾ udtryk for det synspunkt, at perioden ikke burde opdeles for mål 2. Da det kom til stykket, blev der kun ændret ganske ubetydeligt i listen over støtteberettigede regioner, så de ekstra forsinkelser og administrative byrder kunne være undgået, hvis ØSU's anbefaling var blevet taget til følge.

4.2.3. ØSU støtter fortsat forenkling af programmeringsprocedurerne. I sin nyligt afgivne udtalelse om Kommissionens rapport om den økonomiske og sociale samhørighed fremsatte ØSU særlige forslag med henblik på at rationalisere og reducere antallet af mål, fonde og initiativer.

4.2.4. ØSU anbefaler, at forberedelse, vurdering og godkendelse rykkes frem i forløbet, således at tidsrummet mellem starten på en ny finansieringsperiode og iværksættelsen af programmer afkortes væsentligt. ØSU opfordrer Kommissionen til at udsende omfattende og klare retningslinjer så tidligt som muligt i forløbet. Gennemførelsen af en sådan tidsplan for finansieringsperioden 2000-2007 kræver, at de relevante politiske beslutninger træffes af Rådet og Europa-Parlamentet i begyndelsen af 1999.

4.3. Strukturfondene og andre EU-politikker

4.3.1. Det er ikke kun EU's og medlemmernes regionalpolitik, der øver indflydelse på den regionale udvikling. EU's strukturpolitikker skal ligeledes fungere i et overordnet økonomisk miljø og påvirkes derfor også af andre politikker.

4.3.2. ØSU har regelmæssigt understreget behovet for optimal sammenhæng mellem de forskellige politikker og har ofte efterlyst analyser af forholdet mellem strukturfondene og andre EU-politikker og af den indvirkning, de har på hinanden.

4.3.3. Samhørighedsrapporten, som der henvises til i punkt 1.3, giver en oversigt over alle EU-politikkers og nationale politikkers indvirkning på økonomisk og social samhørighed, som er strukturfondenes grundlæggende mål. ØSU har modtaget Samhørighedsrapporten meget positivt og i sin udtalelse om den erklæret, at »Det afgørende ved den første rapport om samhørighed er, at den sætter fondsmidlerne ind i en bredere sammenhæng af EU-politikker.«⁽²⁾

4.3.4. Uanset bestræbelserne på at styrke samhørigheden vil ikke-strukturpolitikernes muligheder og udbytte nødvendigvis være skævt fordelt mellem regionerne, lige som det er tilfældet med hele den økonomiske integrationsproces. Erkendelsen af, at ikke-strukturpolitikker kan trække udviklingen i den modsatte retning, er en del af begrundelsen for strukturfondenes arbejde, og der bør tages behørigt hensyn hertil, når strukturfondsmålene fastlægges. I den 8. årsberetning, kapitel II.D., fokuserer Kommissionen på strukturfondenes betydning for realisering af andre politikkers mål og henviser kun ganske kort til disse politikkers positive indvirkning på samhørigheden. ØSU accepterer, at årsberetninger (i modsætning til Samhørighedsrapporten) nok ikke er det rette sted for en detaljeret gennemgang af ikke-strukturpolitikernes modsatte virkninger, men mener ikke, at fænomenet bør ignoreres.

4.3.5. ØSU beklager den misvisende overskrift for kapitel II.D (»Komplementaritet med de øvrige EF-politikker«). Det ligger i ordet »komplementaritet«, at EU-politikkerne er ubetinget komplementære, da ting eller anliggender ikke kan være komplementære til en vis grad. Ordet er et uheldigt eksempel på bureaukratisk jargon og i bedste fald uklart. Overskriften »Forenelighed med de øvrige EF-politikker« ville være mere oplysende.

5. Forskning og teknologisk innovation

ØSU bifalder den tværgående analyse af strukturfondenes aktioner til fremme af den teknologiske udvikling af regionerne og støtter vægtningen af innovative produkter og serviceydelser, som er resultatet af anvendt forskning. Årsberetningen understreger de store forskelle i EU på FTU-indikatorer som FTU-udgifter, beskæftigelse og adgang til telekommunikation. Den stigende vægt, der lægges på FTU-foranstaltninger i strukturfondsprogrammerne for perioden 1994-1999, især i mål 1-regionerne, er en udvikling, ØSU hilser velkommen. Det er også værd at bemærke sig, at de teknologiske foranstaltninger (f.eks. informations- og rådgivningsydelser, teknisk uddannelse og efteruddannelse, udnyttelse af telekommunikationsinfrastrukturer, mekanismer til teknologioverførsel) er blevet mere avancerede, at den private sektor nu inddrages i højere grad, og at der investeres i supplerende strategier for innovation/teknologioverførsel for at fremme en mere analytisk

⁽¹⁾ EFT C 201 af 26.7.1993, s. 52-58.

⁽²⁾ EFT C 206 af 7.7.1997, s. 78-87, pkt. 1.10 i ØSU's udtalelse.

og strategisk tilgang til FTU-spørgsmål. En vurdering af disse udviklingstendensers betydning vil være til gavn for fremtidige rapporter og evalueringer, der bestilles af

Kommissionen. ØSU noterer sig med interesse, at en separat rapport om FTU og strukturfondene vil blive udsendt af Kommissionen i begyndelsen af 1998.

Bruxelles, den 27. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens meddelelse "De nye regionale programmer 1997-1999 under EU's strukturpolitiske mål 2 — med særlig vægt på jobskabelse"«

(98/C 235/09)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 17. november 1997 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Regionaludvikling og Fysisk Planlægning, som udpegede Ettore Masucci til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 21. april 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 27. maj 1998, med 114 stemmer for og 1 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. I november 1997 forelagde Kommissionen en meddelelse om de nye regionale programmer for industriområder i tilbagegang (mål 2) i den anden programmeringsperiode, som løber indtil udgangen af 1999.

Meddelelsen bygger på en gennemgang af 65 nye samlede programmeringsdokumenter (SPD) og en fællesskabsstøtteramme (EFSR) for Spanien.

SPD for Østrig og Sverige er ikke medtaget i meddelelsen, eftersom disse to lande har valgt en femårig programmeringsperiode⁽¹⁾.

1.2. Meddelelsen opsummerer den forventede effekt på den økonomiske udvikling og især på beskæftigelsen.

Ifølge oplysninger fra medlemsstaterne ventes disse programmer at oprette eller bevare omkring 880 000 job, hvoraf 90 % (801 000) er koncentreret i Storbritannien, Frankrig, Tyskland, Spanien og Italien.

1.3. De planlagte tiltag kan inddeles i følgende fire hovedgrupper:

- støtte til industriens og forretningsverdens vækst og konkurrenceevne, specielt SMV-sektoren (47,4 % af udgifterne);
- uddannelses- og omskolingsprogrammer, især for at give arbejdstagerne kendskab til nye teknologier (33,8 %);
- forbedring og renovering af nedslidte industriarealer og byområder (12,3 %);
- miljøbeskyttelse og fremme af rene teknologier og grøn turisme (5,2 %).

⁽¹⁾ Et resumé af programmerne for disse to lande findes i Kommissionens meddelelse om gennemførelsen af EU's regionalpolitik i Østrig, Finland og Sverige (KOM(96) 316 endelig udg. af 3.7.1996).

Det notat til orientering, som Kommissionen sendte medlemsstaterne den 30. april 1996⁽¹⁾, pegede på jobskabelse som en absolut førsteprioritet for de nye mål 2-programmer for 1997-1999. Dette skulle nås gennem en forbedring af produktionsstrukturerne og af arbejdsstyrkens kvalifikationer.

1.4. Kommissionen har gransket hver plan i lyset af disse mål og vurderet følgende faktorer: den udstrækning, i hvilken prioriteterne er taget i betragtning; kvaliteten af analysen af det berørte område; overensstemmelsen med de erklærede mål og de dertil afsatte ressourcer; den konkrete indvirkning på beskæftigelsen; strategiens og de tilknyttede aktioners miljøkonsekvenser.

1.4.1. Der blev også taget højde for partnerskabs- og additionalitetsprincipperne.

I særdeleshed skulle planerne indeholde et tilsagn om at inddrage arbejdsmarkedsparterne mest muligt samt koble mål 2-programmerne sammen med andre økonomiske saneringsplaner i det pågældende område.

Med hensyn til additionalitet skulle medlemsstaterne fastholde samme samlede udgiftsniveau som i 1994-1996.

1.5. Listen over støtteberettigede mål 2-regioner er stort set den samme som i 1994-1996 og dette gælder også omfanget af den berørte EU-befolkning (16,4 %).

Bevillingerne er fastsat til 8,288 mia. ecu (i 1997-priser) svarende til en reel stigning på 13,8 % i forhold til den foregående periode. Hertil skal føjes 859 mio. ecu i uudnyttede midler fra den første periode, således at de samlede midler er på 9,147 mia. ecu.

2. Problemstilling

2.1. Kommissionen erkender, at rammen omkring de nye SPD bygger på erfaringerne fra den forudgående programmeringsperiode.

Der peges også på en stor kontinuitet i strategien mellem de nye og de gamle programmer.

De fleste planer indeholdt fire eller fem klart præsenterede, eksplicitte, strategiske mål, nogle af dem afspejlede en integreret holdning til økonomisk udvikling, mens andre satte fokus på horisontale aspekter såsom miljø-mæssig bæredygtighed og lige muligheder.

2.2. I vurderingen af foranstaltningernes overensstemmelse med de strategiske mål noterede Kommissio-

nen, at den brede vifte af interventioner i nogle tilfælde gjorde det vanskeligere at skabe komplementaritet og synergi.

2.2.1. Især uddannelsesaktionerne var knap så målrettede, »hvilket nok delvis skyldes den horisontale karakter af foranstaltningerne vedrørende menneskelige ressourcer«⁽²⁾.

Imidlertid skriver Kommissionen følgende: »integreringen af EFRU- og ESF-foranstaltningerne blev i vid udstrækning forbedret«⁽²⁾.

2.2.2. Kommissionen har sat fingeren på en række mangler i de oprindeligt forelagte planer, som udviste »en oprindelig mangel på kvantificering af mål og output, herunder beskæftigelseseffekt, samt mangelen på referencedata«⁽³⁾.

Kommissionen bemærker i særdeleshed, at de metodologiske rammer for en ex-ante-kvantificering af beskæftigelseseffekten, som blev tilsendt medlemsstaterne, ikke blev anvendt i synderlig grad.

2.2.3. Der blev lagt mere vægt på miljøaspekterne. Størstedelen af planerne indeholdt en strategisk miljøvurdering og nogle indeholdt detaljerede oplysninger om alle de foreslåede foranstaltninger.

2.3. Hovedparten af planerne indeholdt et udtrykkeligt tilsagn vedrørende partnerskabsprincippet, men de økonomiske og sociale partners deltagelse var dog ikke altid lige veldefineret.

2.4. Endelig gjorde problemerne med at indsamle oplysninger og verificere data det vanskeligt at kontrollere, om additionalitetsprincippet var opfyldt.

På den baggrund blev der indført en klausul i afgørelserne om godkendelse af SPD, gående ud på »at suspendere Fællesskabets udbetalinger efter det første forskud, indtil der var foretaget en ex-ante-efterprøvning af additionaliteten«⁽⁴⁾.

2.5. Forhandlinger mellem Kommissionen og medlemsstaterne bragte en løsning på nogle af disse problemer og forbedrede i høj grad programmernes kvalitet og effektivitet »især i lyset af resultaterne af evalueringen (...) og tildelingen af en absolut prioritet til jobskabelse«⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ KOM(96) 952 endelig udg. af 29.4.1996.

⁽²⁾ KOM(97) 524 endelig udg. af 14.11.1997, kapitel III, (i), punkt (iv).

⁽³⁾ KOM(97) 524 endelig udg. af 14.11.1997, kapitel III, (i), punkt (v).

⁽⁴⁾ KOM(97) 524 endelig udg. af 14.11.1997, kapitel III, (i), c.

⁽⁵⁾ KOM(97) 524 endelig udg. af 14.11.1997, kapitel III, (ii).

I en række tilfælde blev der lagt større vægt på foranstaltninger, der indeholdt et jobskabende element. I andre tilfælde blev programmerne revideret gennemgribende.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Meddelelsen er vigtig af en række årsager, for det første, fordi den dækker den sidste periode af gennemførelsen af mål 2 i dets nuværende form.

3.1.1. Baggrunden herfor er, at den reform af strukturfondene, som der lægges op til i Agenda 2000, tager sigte på en gennemgribende revision af strukturpolitikken.

De syv nuværende mål skal reduceres til tre. To af disse skal have regionalt grundlag, mens det tredje udelukkende skal omfatte menneskelige ressourcer.

For perioden 2000-2006 planlægger Kommissionen en lidt lavere gennemsnitlig årlig bevilling end for 1999, og der vil blive tale om nøje overholdelse af tærskelen på 75 % af BNP for regioner, der omfattes af det nye mål 1.

3.1.2. Den procentdel af EU's befolkning, der bliver omfattet af mål 1 og 2, vil falde fra de nuværende 51 % til mellem 35 og 40 %: dette indebærer, at nogle regioner må udelukkes. Da samtlige EU-initiativer kommer til at falde ind under de nye mål 1 og 2 (bortset fra dem, der tager sigte på menneskelige ressourcer, som skal udgøre det nye mål 3), vil nogle områder ikke længere modtage strukturstøtte overhovedet — når bortses fra socialfonden og de øvrige EU-initiativer — efter 1999. For disse områder er de foranstaltninger, som behandles i meddelelsen, derfor af særlig betydning.

3.2. Der er en anden grund til, at meddelelsen er så vigtig: for at reformen af strukturfondene skal forløbe så gennemsigtig og effektivt som muligt, er der behov for en omhyggelig evaluering af den måde, hvorpå beslutningerne om SPD'er for 1997-1999 blev nået, og af de planlagte foranstaltninger.

Nøglefaktorerne kunne her omfatte følgende:

- med hensyn til programmets udformning: kontrol med eksistensen af et horisontalt partnerskab;
- med hensyn til indholdet: udvælgelse af innovative projekter og lokale udviklingsprojekter;
- med hensyn til målsætningerne: skabelse af reelle, ekstra, varige arbejdspladser.

3.3. Som det tredje og vigtigste punkt kan nævnes, at meddelelsen er betydningsfuld på grund af det bidrag,

som de programmer, der indeholdes i SPD'erne, kan yde til bestræbelserne på at oprette og bevare arbejdspladser, da dette nu er en absolut prioritet i EU-politikkerne.

4. Evaluering

4.1. De programmer, som beskrives i meddelelsen, kan således evalueres:

- på baggrund af resultaterne i de forudgående perioder, i lyset af de problemer, der er dukket op under den tidligere forvaltning af mål 2;
- med henblik på fremtiden, i lyset af den strukturpolitiske reform, der foreslås i Agenda 2000⁽¹⁾.

4.2. Sammenligning med den tidligere indsats

4.2.1. For det første er det umagen værd at se på, om programmeringen fra 1997-1999 er blevet bedre i forhold til den tidligere programmering.

Et nyttigt udgangspunkt er de spørgsmål, som blev drøftet på det europæiske samhörighedsforum i april 1997, hvor man gennemgik nogle rapporter om strukturfondenes forvaltning⁽²⁾.

4.2.2. Forumets debat om mål 2 løftede sløret for en række grundlæggende problemer. Generelt kan det siges, at selv om strukturfondsbestand i regioner i industriel tilbagegang har haft stor betydning for strukturtilpasninger gennem årene (i perioden 1989-1993 f.eks. blev der oprettet omkring 500 000 nettoarbejdspladser), har virkningen været begrænset, fordi nogle områder har været alt for små, hvilket undertiden har umuliggjort en effektiv, integreret indfaldsvinkel.

Støttens begrænsede varighed (2 år) har tilskyndet til kortsigtede ordninger på bekostning af strategiske udviklingstiltag.

4.2.3. Med hensyn til programmets indhold og gennemførelse er den reelle omstilling i disse områder blevet alvorligt hæmmet af det forhold, at mindre virksomheder ofte er ude af stand til at følge markedets og innovationens tendenser, og derfor ikke frembringer en betydelig regional merværdi.

Dog har der været en meget positiv udvikling på ét vigtigt område. I programmernes indhold prioriteres

⁽¹⁾ Se del 1, kapitel II, 2 i Agenda 2000.

⁽²⁾ Den rapport, som blev fremlagt af professor Michel Quévit, er særlig relevant.

immaterielle faktorer (udvikling af virksomheder, innovation, erhvervsuddannelse og faglige kvalifikationer, miljøbeskyttelse) højere end fysiske faktorer såsom basisinfrastruktur.

Det er også vigtigt, at der lægges vægt på FTU og innovation. Dog bør beslutningerne om investering tage hensyn til SMV's reelle behov og ikke blot træffes ud fra det aktuelle innovationsudbud.

4.2.4. Et af de mest positive træk ved strukturfondene er, at de har tvunget regionerne til at tage skridt til en mere permanent og velstruktureret udvikling.

Der er fortsat store forskelle i forvaltningsmetoderne, alt efter administrative traditioner, og det er i og for sig positivt.

De centraliserede administrationer har dog stadig svært ved at acceptere »bottom up«-strategien for regional udvikling.

4.2.5. En anden stor fordel er etableringen af det horisontale partnerskab og den bedre sammenhæng med de nationale og regionale støtteforanstaltninger.

I nogle områder har det været vanskeligt at etablere partnerskaber, fordi de ikke har tradition for samarbejde mellem de offentlige myndigheder og erhvervs- og samfundskredse.

Tidligere deltog den private sektor praktisk taget ikke i programudformningen, som var forbeholdt den offentlige og halv-offentlige sektor.

4.2.6. Andre vigtige spørgsmål vedrørende programforvaltningen:

Det er snarere finansielle hensyn end omprioriteringen af målene for egnsudviklingen, der giver anledning til ændringer.

Dette skyldes til dels mangelen på tilsyn og den korte tidshorizont.

Mange projekter fastsætter ikke operationelle mål for gennemførelse og effekt. Sådanne kriterier for projektudvælgelsen har snarere været undtagelsen end reglen.

I mange tilfælde har det været vanskeligt at opfylde additionalitetsprincippet. Midlerne er ikke blevet anvendt, fordi de regionale og nationale myndigheder har haft svært ved at yde deres del.

4.2.7. Kommissionen påpeger i meddelelsens konklusioner, at de nye programmer for 1997-1999 indeholder endnu flere incitamentter til investeringer til fremme af en beskæftigelsesintensiv vækst og en bæredygtig udvikling.

Der lægges mere vægt på uddannelse og opkvalificering, fremme af iværksætterlysten og FTU.

Man vil også søge at forbedre den lokale servicesektor, som kan få stor betydning for jobskabelsen.

4.2.7.1. Generelt noterer ØSU med tilfredshed en større sammenkædning mellem EU-, nationale og lokale initiativer. Dette er en forudsætning for en optimal ressourceudnyttelse og bedre resultater.

4.3. *Strukturfondsreformen og statsstøtte til regioner*

4.3.1. Som bebudet af Kommissionen i Agenda 2000 bør de nye mål 2-programmer »fokusere på økonomisk divergencering også i regioner, der er stærkt afhængige af en enkelt økonomisk sektor i tilbagegang«⁽¹⁾.

Kommissionen anfører endvidere, at »i det øjemed bør støtten til SMV og innovation styrkes, og erhvervsuddannelserne, det lokale udviklingspotentiale, miljøbeskyttelsen og bekæmpelse af social udstødelse... bør prioriteres højt. Investeringerne i menneskelige ressourcer bør styrkes i disse regioner under forandring. Det skal ske med udgangspunkt i en strategi for et mere fremtidsorienteret og aktivt arbejdsmarked«.

4.3.1.1. Kommissionen ønsker også, at »der udarbejdes enkle, gennemsigtige og konkrete EU-støttekriterier for det nye mål 2«. De forskellige fonde (EFRU, ESF, EUGFL og FIUF) skal bidrage til ét enkelt program pr. region.

4.3.1.2. Målet er at koncentrere midlerne i de hårdest ramte af EU's regioner.

De områder, der er støtteberettigede under mål 2 og 5b, og som ikke længere vil være det ud fra de kommende støttekriterier, modtager i en overgangsperiode en begrænset finansiel støtte.

Kommissionen foreslår ligeledes af forenklingshensyn et flerårigt program pr. region under mål 1 og 2, en klar ansvarsfordeling mellem de nationale, de regionale og lokale myndigheder og Kommissionen samt en strengere kontrol og efterprøvning af resultaterne.

4.3.2. Der skal også tages hensyn til de nye retningslinjer for statsstøtte til regioner, som Kommissionen vedtog den 10. december 1997 på initiativ af kommis-

⁽¹⁾ Agenda 2000, del 1, kap. II,2.

sionsmedlem Karel Van Miert med det sigte at indføre et mere gennemsigtigt system og positiv diskriminering af ugunstigt stillede regioner ⁽¹⁾.

4.3.2.1. Hovedkriterierne vil være:

- støtten bør koncentrereres i de fattigste regioner;
- den nationale støtte bør afstemmes med regional-fondsstøtten;
- der bør lægges særlig vægt på beskæftigelsesfremmende støtte, og den bør ikke begrænses til erhvervsinvesteringer, men også omfatte de deraf afledte arbejdspladser;
- regionalstøtten bør generelt nedskæres.

4.3.3. Opmærksomheden henledes på det forhold, at en del af EU's befolkning ifølge reformforslagene ikke vil være omfattet af strukturfondene efter år 2000.

Det er altså et spørgsmål om, hvordan man kan gøre overgangen for disse regioner lettere og fastlægge nye støttekriterier, som er velbegrundede ud fra socioøkonomiske statistikker.

4.3.4. Tanken om at lade mål 2-regioner være sammenfaldende med de regioner, der modtager statsstøtte (traktatens artikel 92, stk. 3, litra c) giver derfor anledning til bekymring. Der er nok brug for at koordinere og integrere EU's strukturforanstaltninger bedre med de nationale foranstaltninger, men dette må ikke medføre en for stor begrænsning af støtteområderne.

5. Indvirkning på beskæftigelsen

5.1. Strukturforanstaltningernes beskæftigelseseffekt fortjener en grundig analyse. Ifølge Jacques Delors' hvidbog er hovedmålet for strukturfondene at bidrage til at skabe forudsætningerne for en varig økonomisk udvikling, vækst og konkurrenceevne.

Kommissionen giver beskæftigelsen topprioritet i sin meddelelse fra marts 1996 om strukturforanstaltninger og beskæftigelse ⁽²⁾.

Helt fra Essen-topmødet og frem til det sidste topmøde i Luxembourg har Det Europæiske Råd sat beskæftigelsen øverst på dagsordenen på grund af problemets omfang og presserende karakter.

Amsterdam-traktaten indeholder et nyt afsnit om beskæftigelse, der betegnes som et »spørgsmål af fælles interesse«.

Kommissionen bebuder i sit arbejdsprogram for 1998 ⁽³⁾ endvidere forskellige forordningsforslag om strukturpolitikken til gennemførelse af de reformer, der foreslås i Agenda 2000, og den vil koncentrere sin indsats om beskæftigelsen, der nævnes som den første af de »prioriterede politikker« ⁽⁴⁾.

5.2. Det vil være interessant at se nærmere på beskæftigelsesmålene i de forskellige SPD.

Tallene i meddelelsens bilag 4 om den forventede indvirkning på beskæftigelsen i medlemsstaterne er meget forskellige og ikke altid forståelige.

For eksempel forudses det, at der i UK vil blive skabt eller sikret over 380 000 arbejdspladser (heraf over 40 000 midlertidige job eller ca. 10 %). Tallet for Tyskland er på under 120 000 (4 100 midlertidige eller 3 %), mens det for Italien er på 123 000 (6 200 midlertidige eller 5 %).

Der er følgelig også store forskelle i de gennemsnitlige omkostninger ved jobskabelse.

5.3. Meddelelsen er på nogle punkter lidt selvmodsigende.

Kommissionen påpeger i kap. III, litra v), om kvantificering af mål og indvirkninger at »en oprindelig mangel på kvantificering af mål og output (...) var et af de mest skuffende træk ved de planer, der i første omgang blev forelagt«.

Kommissionen tilføjer dog, at »der blev gjort store fremskridt under forhandlingerne«.

Den beklager straks derefter, at de metodologiske rammer for en ex ante-kvantificering af beskæftigelseseffekten, som medlemsstaterne har fået tilsendt, ikke er blevet anvendt i synderlig grad.

Længere fremme tales der derimod om »store fremskridt med hensyn til kvantificering af beskæftigelseseffekten« og »detaljerede skøn« ⁽⁵⁾.

5.3.1. Det ser altså ud til, at vurderingerne er foretaget ud fra forskellige beregningsmetoder.

5.4. Det samme problem gør sig gældende ved en sammenligning med tidligere ex post-evalueringer.

⁽¹⁾ EFT C 74 af 10.3.1998.

⁽²⁾ KOM(96) 109 endelig udg. af 20.3.1996.

⁽³⁾ SEK(97) 1852 endelig udg.

⁽⁴⁾ KOM(97) 517 endelig udg.

⁽⁵⁾ KOM(97) 524 endelig udg., kap. III, iii).

Ifølge den 8. årsberetning om strukturfondene — 1996 blev der skabt i alt 850 000 job i den fireårige programmeringsperiode 1989-1993.

Det samlede skøn for 1997-1999 (dvs. kun to år) er 880 000 job — altså et større antal over en periode, der er halvt så kort (svarende til en stigning på over 200 %). Det forhøjede skøn er tilsyneladende baseret på den større indsats for beskæftigelsen fra alle parter side.

Det er dog ikke muligt at foretage den mest interessante sammenligning mellem antallet af nye job, eftersom der mærkeligt nok ikke foreligger oplysninger om antallet af nettojob. Kun Storbritannien og Frankrig har fremlagt sådanne data.

Dette siger meget om pålideligheden af de data, som de fleste medlemsstater stiller til rådighed.

Derimod foreligger der data for antallet af midlertidige job i 12 medlemsstater, nemlig 106 115 — et ret højt tal sammenlignet med det mulige og realistiske endelige skøn over antallet af nettojob.

5.5. Kommissionen har åbenbart vanskeligheder med at indhente pålidelig information fra medlemsstaterne og ikke tilstrækkeligt personale til at udføre de mange kontrolopgaver. Derudover er der stadig et problem med valg af fremgangsmåde og især med kontrol af målenes gennemførelse. En sådan kontrol finder ikke sted i dag.

Der føres omhyggelig og streng kontrol med regnskabsførelsen over udgifterne, men der foretages ingen opfølgning eller ex post-evaluering.

Det er ikke kun et spørgsmål om metode, men om de reelle og praktiske konsekvenser for beskæftigelsen.

5.6. ØSU understreger endnu en gang, at reel økonomisk vækst med en stigning i efterspørgslen og den disponible indkomst er en forudsætning for en reel og varig forbedring af beskæftigelsen.

De beskæftigelsesfremmende foranstaltninger skal være et led i en politik til fremme af vækst og udvikling generelt.

Hvad der gælder på makroplanet, gælder også på mikroplanet. Foranstaltninger til fremme af innovation og produktivitet skal følges op af foranstaltninger til fremme af efterspørgslen.

I sin nylige beretning om beskæftigelsen i Europa (1997) påpeger Kommissionen, at uanset hvilken sammenhæng

der er mellem beskæftigelse og produktivitetsstigning, er det vigtigste problem skabelsen af flere arbejdspladser⁽¹⁾.

Strukturforanstaltningerne, herunder dem, der finansieres under mål 2, bør ikke kun sigte mod at øge regionernes og erhvervslivets konkurrenceevne, men også produktion, efterspørgsel og indkomst. Det er den eneste måde, hvorpå forbedringerne kan give flere arbejdspladser.

6. Afsluttende bemærkninger

Kommissionens meddelelse peger således på nogle udestående problemer, der må løses i forbindelse med reformen af strukturfondene. Den giver også anledning til nogle overvejelser over, hvorledes ressourcerne kan forvaltes mere effektivt både hvad angår målet om på kort sigt at sikre de eksisterende arbejdspladser eller skabe nye og det strategiske mål om økonomisk og social samhørighed.

6.1. Styrkelse af partnerskabet

6.1.1. Partnerskabsproblematikken må behandles klart og konsekvent. Dette vigtige instrument omtales kun ganske kort i første del af meddelelsen, og det nævnes slet ikke i tabellerne over de enkelte medlemsstater eller i konklusionerne. Kun den sammenfattende oversigt over regionale og lokale beskæftigelsesprojekter i bilag 5 indeholder en liste over de vigtigste partnere.

6.1.2. Som Kommissionen selv anførte i et vejledende notat til medlemsstaterne fra 1996⁽²⁾ har mange mål 2-regioner i forvejen en partnerskabstradition, som bør udvikles og styrkes. Kommissionen understregede i den forbindelse, at erhvervslivet (bl.a. SMV-repræsentanter) og arbejdsmarkedets parter bør inddrages fuldt ud i udformningen og gennemførelsen af de nye mål 2-programmer. Dette for at sikre, at disse i fuldt omfang tager højde for alle lokale behov og vilkår.

6.1.3. Meddelelsen indeholder dog ingen evaluering af kvaliteten eller effektiviteten af denne deltagelse hverken i fastlæggelsen af programmerne eller i gennemførelsen eller kontrollen.

6.1.4. ØSU understreger endnu en gang, at partnerskabet skal omfatte hele processen lige fra planlægningsfasen til gennemførelsen af strukturforanstaltningerne. Et stærkt partnerskab er afgørende for effektive

⁽¹⁾ KOM(97) 479 endelig udg. af 1.10.1997, s. 1.

⁽²⁾ KOM(96) 952 endelig udg. af 29.4.1996, punkt III.

strukturforanstaltninger, fordi det gør det muligt at tilpasse projekterne til de reelle socioøkonomiske problemer som led i en regional udviklingsstrategi.

De offentlige myndigheder kan ikke længere betragte inddragelsen af erhvervs- og arbejdsmarkedsorganisationerne som et fakultativt supplement eller ligefrem som en ren formalitet, der besværliggør beslutningstagernes arbejde. Partnerskabet bør organiseres og anvendes i alle medlemsstater og i forbindelse med alle strukturforanstaltninger.

6.1.5. Efter reformen af strukturfondene og forordningen fra 1993 er der sket fremskridt i anvendelsen af partnerskabet, men gennemførelsen af artikel 4 i forordning 2081 varierer fra land til land. ØSU anmoder nu om, at denne artikel ændres gennem en mere præcis definition af principperne for partnerskabet, således at medlemsstaterne ikke får for store fortolkningsmuligheder. Kommissionens nye forslag (artikel 8 i det nylige forslag til rammeforordning) er et fremskridt, som imødekommer ØSU's krav. En lignende indsats bør gøres for at fastlægge fælles kriterier for overvågningsudvalgenes virksomhed.

6.1.6. Kommissionen påpeger i sin årsberetning om strukturfondene — 1996⁽¹⁾ med rette vigtigheden af at:

— nydefinere den retlige ramme og tydeliggøre de enkelte partners rolle og ansvarsområder;

— forbedre de tekniske og operationelle kvalifikationer hos de partnere, som har behov herfor, ved at støtte uddannelses- og oplysningsaktioner i form af teknisk bistand.

Målet er, at partnerskabet skal være et centralt element i strukturpolitikken, der sikrer de offentlige og private partnere i erhvervslivet og på arbejdsmarkedet reel medindflydelse på fastlæggelsen af strukturforanstaltningerne.

6.2. Revision af programmeringsperiodens længde og støtteberettigede regioner

6.2.1. I stedet for at forlænge gyldigheden af programmeringsdokumenterne for 1994-1996 har Kommissionen valgt at fastlægge nye programmer, fordi den mener, at midlerne dermed kan udnyttes bedre. Behovet for at tilpasse programmerne til den høje prioritering af beskæftigelsen kan retfærdiggøre en sådan beslutning.

Generelt mener ØSU dog, at det ikke altid er muligt på kort tid at gennemføre en produktionsomlægning af en regional økonomi, fordi det kan indebære en gennemgri-

bende ændring af den socioøkonomiske struktur. Det tager også tid at reallokere menneskelige ressourcer, fordi de ansatte skal uddannes for at kunne varetage de nye opgaver.

6.2.2. Efter ØSU's mening vil længere programmeringsperioder passe bedre til en mere integreret strategi, som har større effekt på situationen i mål 2-regioner. Naturligvis skal der altid foretages en midtvejsrevision, som giver mulighed ikke alene for evalueringer og justeringer, men om nødvendigt også for indarbejdelse af nye forslag til foranstaltninger. På denne måde kan man prioritere områder, hvor der er størst mulighed for at forbedre den lokale konkurrenceevne og skabe stabil beskæftigelse.

6.2.3. Støttekriterierne og især dem, der foreslås for mål 2, bør grundigt revideres. En mere effektiv og integreret strategi bør omfatte mere fleksible kriterier for den geografiske afgrænsning af foranstaltningernes anvendelsesområde.

6.2.4. Et problem, der må løses i samarbejde med medlemsstaterne og lokaladministrationen, vedrører de statistiske indikatorer, der danner grundlag for evaluering og beslutningstagning.

Der bør fastlægges indikatorer for kriseramte områder ved hjælp af sammenlignelige og pålidelige statistikker.

6.2.5. ØSU er generelt enig i behovet for at koncentrere midlerne for at opnå en kritisk masse, der kan stimulere omstrukturering og ny udvikling. Derfor bør støtten først og fremmest gå til de hårdest ramte områder i de støtteberettigede regioner.

6.3. Prioritering af støtten til SMV

6.3.1. SMV bør prioriteres højt for at opnå en større effekt af mål 2-foranstaltninger, især på beskæftigelsesområdet. Udviklingen af de eksisterende SMV og mikrovirksomheder samt skabelsen af nye og innovative små virksomheder er afgørende for diversificeringen af produktionen i de områder, hvor der er behov for omstrukturering.

SMV bør støttes i deres bestræbelser på at blive konkurrencedygtige på det nationale og internationale marked. De bør nyde godt af foranstaltninger til fremme

⁽¹⁾ KOM(97) 526 endelig udg.

af innovationsoverførsel, og støtten til omstrukturering bør målrettes mod SMV's behov.

Ved siden af infrastrukturen bør mål 2-midlerne anvendes til at forbedre SMV's stilling i samhandelen inden for EU ved hjælp af nye produkter og adgang til nye markeder. Generelt bør der skabes et gunstigt økonomisk klima for SMV, og de unge iværksættere bør lære at tage chancer og være innovative.

6.3.2. Af afgørende betydning er udviklingen af informations- og kommunikationssystemer, dvs. implementering af informationsnet i produktions- og service-sektorens SMV. Et prioriteret støttemål bør være oprettelse af SMV-servicecentre, som skal indrettes efter og imødekomme SMV's behov.

Det er nødvendigt at overvinde en vis vanemæssig fokusering på industrien, som medfører, at planlægningen i alle medlemsstater begunstiger virksomhederne i de traditionelle produktionssektorer på bekostning af servicesektoren, handel og turisme.

Man må ikke glemme, at mens beskæftigelsen i industrien og landbruget i de seneste år er faldet støt med en meget ringe tilvækst af nye arbejdspladser, har servicesektoren haft en næsten uafbrudt stigning i beskæftigelsen.

Inden for telekommunikation, informationsteknologi og distribution findes der stadig et stort beskæftigelses-

potentiale. Såvel i Jacques Delors' hvidbog som i de nyeste økonomiske skøn forudses det, at der kan skabes flere millioner nye arbejdspladser, hvis informations-samfundets muligheder udnyttes fuldt ud. Programmer, som finansieres under mål nr. 2, bør omfatte støtte til innovation (f.eks. telematik inden for handel og tjenesteydelser).

6.3.3. Der er to andre områder, som indeholder uudnyttede muligheder for jobskabelse:

- miljøbeskyttelse (vand- og spildevandsbehandling, affaldsforvaltning og genbrug, forbedring af bymiljøet osv.). Her kan henvises til den nylige meddelelse om miljø og beskæftigelse⁽¹⁾;
- udnyttelse af den jobskabende effekt af de nye socioøkonomiske behov. Mål 2-regionerne har en stor befolkningstæthed og en stor ledig arbejdsstyrke efter industriens omstrukturering.

6.3.4. Endelig er det vigtigt at udvikle de menneskelige ressourcer, og uddannelsessystemet bør tilpasses virksomhedernes behov. Dette er særlig vigtigt i mål 2-områderne, hvor flere hundrede tusinde arbejdstagere — hvoraf mange højt kvalificerede — er tvunget til at omskole sig i en sen alder. Det er derfor meget vigtigt at udvikle et system for efter- og videreuddannelse, som kan sætte arbejdstagerne i stand til at følge med den stadig hastigere udvikling.

⁽¹⁾ KOM(97) 592 endelig udg. af 18.11.1997.

Bruxelles, den 27. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens meddelelse — Gennemførelse af første handlingsplan for innovation i Europa«

(98/C 235/10)

Europa-Kommissionen besluttede den 21. januar 1998 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henstevtes til ØSU's Sektion for Energi, Kernekraft og Forskning, som udpegede Ulla Birgitta Sirkeinen til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse enstemmigt den 13. maj 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27 og 28. maj 1998, mødet den 27. maj 1998, følgende udtalelse med 116 stemmer for, ingen imod og 3 hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1. I udtalelsen om den første grønbog om innovation⁽¹⁾ konstaterede Det Økonomiske og Sociale Udvalg:

- at innovation udgør grundlaget for konkurrenceevne, beskæftigelse og den økonomiske og samfundsmæssige udvikling og for velfærd;
- at innovationer skaber grundlag for varig samhørighed;
- at innovation er en proces, der pr. definition er bred og spredt og rummer mange delfaktorer og som man skal behandle efter princippet om subsidiaritet, men på koordineret vis.

1.2. Hvis man skal reducere arbejdsløsheden i Europa, må der indtages nye holdninger og anlægges nye indfaldsvinkler. Dette skal især ske ved, at der sættes skub i innovationsevnen i Europa. Spørgsmålet er ikke blot begrænset til forskning og teknologi: også den kulturelt betonedede indstilling, den samfundsmæssige kontekst og de uddannelsesmæssige og juridiske strukturer berøres. De Europæiske Råd i Amsterdam og Luxembourg har pålagt Kommissionen at sætte skub i forskningen og innovationen for at medvirke til at nedbringe arbejdsløsheden.

1.3. I 1995 indledte Europa-Kommissionen i kraft af grønbogen om innovation⁽²⁾ en bred debat om innovationspolitikken. Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog en udtalelse om dokumentet i maj 1996⁽¹⁾. Med udgangspunkt i grønbogen og de fremkaldte reaktioner forelagde Kommissionen i december 1996 den første handlingsplan for innovation i Europa. Den kommissionsmeddelelse, som behandles i denne udtalelse, omfatter den første årsberetning om handlingsplanens iværksættelse samt forslag til prioriterede aktioner i 1998.

2. Resumé af Kommissionens meddelelse

Det foreliggende dokument indeholder følgende punkter:

2.1. Gennemførelse af handlingsplanen

På EU-plan er handlingsplanens gennemførelse påbegyndt. I efterfølgende tabel gives en oversigt over forskellige tiltag, væsentlige fremskridt og hvor langt man er nået med indsatsen på de enkelte felter.

Beskyttelse af intellektuel ejendomsret

Grønbogen om EF-patentet:

- Kommissionsbeslutning om opfølgningstiltag i begyndelsen af 1998

Hjælpe- og oplysningstjeneste om intellektuel ejendomsret:

- Indkaldelse af tilbud på levering af eksterne tjenester i begyndelsen af 1998, driftsklar medio 1998

Adgang til patentoplysninger:

- Etablering af en enkelt brugergrænseflade besluttet af Den Europæiske Patentmyndighed

Beskyttelse af bioteknologiske opfindelser:

- Enighed i Rådet om et direktiv desangående i november 1997

Intellektuel ejendomsret i informationssamfundet:

- Kommissionens forslag til direktiv herom af 10. december 1997

Tekniske opfindelser:

- Kommissionsforslag til direktiv i forbindelse med høringer om grønbogen om »Brugsmønstre på det indre marked«

Finansiering af innovationen

De europæiske kapitalmarkeder:

- Oprettelse af Euro-New Market og EASDAQ
- Kommissionens rapport om de tilbageværende hindringer forelægges på Det Europæiske Råd i juni 1998

⁽¹⁾ EFT C 212 af 22.7.1996.

⁽²⁾ KOM(95) 688 endelig udg.

I-TEC (Innovation and Technology Equity Capital):

- Udvælgelse af 9 venturekapitalfonde i slutningen af 1997 (380 mio. ecu til 150 højteknologiske SMV'er), der vil blive tilstræbt en netsammenkobling af fondene

JEV-Joint European Ventures:

- Gennemførelse af en aktion til støtte af JEV (5 mio. ecu)

LIFT (Links to Innovation Financing for Technology):

- Udbud for den/de eksterne operatører af hjælpjetjens-ten til formidling af kontakter mellem investorer og aktører, driftsklar medio 1998

Iværksætterånd og finansieringsadgang:

- Investeringsfora og uddannelsesseminarer som led i innovation (hidtil ca. 330 projekter) og BRITE-EURAM (hidtil 5 projekter)
- Etablering af bioteknologiforummet
- Rundbordskonference i Paris om innovation, virksomhedsoprettelse og beskæftigelse

Lovgivningsmæssige rammer og administrativ forenkling

Task FORCE BEST (Business Environment Simplification TASK FORCE):

- Udarbejdelse af en rapport til Det Europæiske Råd i juni 1998

SLIM (Simpler Legislation for the Single Market):

- Rapport til Rådet i november 1997

Europæiske Økonomiske firmagrupper (EØFG):

- Kommissionens meddelelse om Europæiske Økonomiske Firmagrupper (EØFG) deltagelse i offentlige indkøb og offentligt finansierede programmer
- Praktisk vejledning for SMV'er til EØFG som led i REGIE-nettet (Réseau européen des groupements européens d'intérêt économique — Det europæiske netværk af Europæiske økonomiske firmagrupper)

U d d a n n e l s e

ERASMUS for uddannelsessøgende:

- 70 000 grænseoverskridende uddannelsesophold indtil 1998

EUROPASS:

- Vekselluddannelse inden for den videregående erhvervsuddannelse

Campus-Voice:

- Netværk af partnerskaber mellem 70 universiteter, 6 virksomheder og 7 europæiske aviser samt et antal studenterorganisationer

Form-Inno-Tech:

- Fastlæggelse af de grundlæggende principper med sigte på opbygning af et netværk for virksomheder og etablering af SMV, september 1997

Train-Re-Tech:

- Øget samarbejde mellem programmet for videnskabsfolks uddannelse og mobilitet og LEONARDO-programmet, videreførelse inden for det 5. rammeprogram
- Udbygning af forskernetværket vedrørende forskeres uddannelse og mobilitet

Orientering af forskningen mod innovation

Det 5. FTU-rammeprogram:

- Koncentrerede nøgleaktioner som centrale bestanddele i rammeprogrammet
- Innovationsfremme som led i de tematiske programmer

Inddragelse af SMV'erne i det 5. FTU-rammeprogram:

- Det horisontale program »Innovation og SMV'ers deltagelse«
- Deltagelse af 9 000 SMV'er i det 4. rammeprogram 30 måneder efter programmets påbegyndelse

Styrkelse af forbindelserne mellem forskning og standardisering:

- Arbejdsdokument om forskning og standardisering

PROSOMA ESPRIT:

- FTU-resultater på CD-ROM og Internet

Initiativ til fordel for teknologioverførsel ved Det Fælles Forskningscenter FFC:

- Etapevis gennemførelse af initiativet, herunder overvågning af iværksættelsen og evaluering af resultaterne fra 1998

En styrket overordnet koordinering af innovationen

Oprettelse af koordineringsmekanismer:

- Gruppe af generaldirektører for innovation
- Kommissionens meddelelse om samhørighed, konkurrenceevne, FTU-politik og innovation (under udarbejdelse)

Innovationsresultater og -politikker i Europa — Oversigt:

- Godkendelse af projektet og arbejdsplanen, november 1997.

2.2. Prioriterede aktioner i 1998

2.2.1. Handlingsplanens fortsatte gennemførelse bliver en af Kommissionens allervigtigste prioriteter, især på følgende områder:

- intellektuel ejendomsret;

- adgang til finansiering;
- administrativ forenkling;
- udvikling af iværksætterånden.

2.2.2. I dette øjemed vil der især blive lagt på aktioner, der tilstræber:

- at samle medlemsstaterne og de involverede aktører om deltagelsen i den løbende registrering af innovationen;
- at befordre tilblivelse, udvikling og vækst for virksomheder, der især er baseret på ny teknologi;
- at støtte nye produktions- og kommercialiseringsformer;
- at befordre professionaliseringen af fag til støtte for innovation, især via uddannelsesaktioner inden for teknologimæglervirksomhed, teknologioverførsel og finansiel værdibedømmelse af teknologi;
- at lette kontakterne, om nødvendigt via oprettelse af private og/eller offentlige støttenetværk og -tjenester for virksomheder på områderne teknologi, markedsføring, ledelse, oplysning og finansiering.

2.2.3. Dokumentet indeholder et bilag med informationsark om ovennævnte aktioner.

3. Generelle bemærkninger

3.1. I denne udtalelse fremsætter Det Økonomiske og Sociale Udvalg generelle betragtninger om Kommissionens dokument og kommenterer de deri anførte prioriterede aktioner. Af de iværksatte tiltag er det kun dem, der giver anledning til nye relevante kommentarer, der gøres til genstand for en særlig omtale. ØSU har i en lang række udtalelser beskæftiget sig med handlingsplanen og med innovationspolitik; nogle af disse er allerede vedtaget⁽¹⁾. De tanker, som fremføres i disse dokumenter, medtages ikke i denne udtalelse, men udgør et udgangspunkt.

3.2. Kommissionens årsrapport om handlingsplanen for innovation og de deri indeholdte forslag til prioriterede aktioner har stor betydning både for de involverede aktører og for de personer, der har interesse i de

⁽¹⁾ Udtalelse om »Grønbog om innovation«, EFT C 212 af 22.7.1997. Initiativudtalelse om »Følgerne for SMV af det stadige, generelle fald i de midler, der afsættes til FTU i EU«, EFT C 355 af 21.11.1997, s. 31. Udtalelse om »Regler for virksomheders, forskningscentres og universiteters deltagelse i forskning samt regler for formidling af forskningsresultater med henblik på gennemførelse af det 5. ramme-program for Det Europæiske Fællesskab (1998-2002) og EURATOM«.

forskellige aktioner. Det ville imidlertid være ønskeligt at lægge mere vægt på rapportens præsentation. Kommissionens dokument er i den nuværende form, og trods ønsket om at gøre det kortfattet og præcist, svært at forstå for dem, der ikke har kendskab til spørgsmålet, bl.a. fordi der opereres med en anden inddeling end i handlingsplanen for innovation. Endvidere nøjes man i dokumentet med at opremse prioriteterne for 1998 og de tiltag, som skal sættes i værk, uden at der gives en begrundelse eller nærmere belysning heraf.

3.3. ØSU foreslår at forbedre rapportens læselighed ved at tilføje en tabel med en kort og konkret oversigt over følgende tre dele:

- de prioriterede aktioner;
- de resultater, som opnås for hver aktion;
- de berammede aktioner for det efterfølgende år.

EU-innovationspolitikens mål og prioriteter

3.4. Arbejdsløsheden er et af de hovedproblemer, som giver anledning til bekymring i Europa. Det er derfor naturligt og nødvendigt, at innovationspolitikken medvirker til at skabe beskæftigelse. De lande, som formår at etablere flest arbejdspladser, er dem, der investerer mere i uddannelses-, forsknings- og innovationsaktioner samt i de nye teknologier.

3.5. Innovation henhører primært under det kulturelle område og bør derfor vies mere opmærksomhed i Kommissionens handlingsplan. I særdeleshed bør Kommissionen fremhæve samfundets ønsker om reformer, indstillingen til ændringer og risici, iværksætterånd samt, mere generelt, dynamik. Udvikling på uddannelsesområdet og en styrkelse af båndene mellem uddannelse på den ene side og arbejdsliv og virksomheder på den anden spiller i denne forbindelse en central rolle.

3.6. Det er vigtigt for innovationens succes, at der på arbejdspladsen er tale om bred inddragelse i alle innovationsprocessens aspekter, og at arbejdets tilrettelæggelse sker på en sådan måde, at det fremmer deltagelse af den enkelte samt udvikling og udnyttelse af hver enkelts færdigheder og knowhow.

3.7. Det er sædvane i Europa, at der lægges særlig vægt på at sikre, at der også tages skyldig hensyn til social samhørighed i processen vedrørende strukturændringer i økonomien. Dette behov erkendes nu formelt i Amsterdam-traktaten. Den sociale dialog mellem arbejdsmarkedets parter kan spille en større rolle i denne proces.

3.8. Jobskabelsen foregår primært i små og mellemstore virksomheder, håndværksindustrier og mikrovirksomheder. Disse befinder sig tæt på markedet og kan hurtigt tilpasse sig og reagere på befolkningens behov. Forbedring af SMV'ernes evne til at deltage i samtlige innovationsprocessens aspekter er en topriori-

tet. ØSU har henledt opmærksomheden på forskellige af dette spørgsmåls aspekter i en række udtalelser⁽¹⁾. Oprettelsen af virksomhedsnetværker og især samarbejdet mellem små og mellemstore virksomheder kan yde et betydeligt bidrag i denne sammenhæng.

3.8.1. Den klassiske inddeling, som der redegøres nærmere for i ovennævnte udtalelse og hvor der sondres mellem SMV'er, der udvikler teknologier, og dem, der udnytter teknologier, samt passive virksomheder, bør benyttes ved iværksættelsen af handlingsplanen for innovation. Et konkret forslag fremsættes i denne udtalelses punkt 5.1.4.

3.9. Innovationspolitik er en overmåde kompleks sektor, som omfatter mange niveauer. Den omfatter virksomheder og andre individuelle aktører på lokalt, regionalt, nationalt og EU-plan. I udtalelsen om grønbogen om innovation påpegede ØSU, at EU bør topprioritere de spørgsmål, som falder inden for dets kompetenceområder, dvs. spørgsmål vedrørende den lovgivningsmæssige ramme på EU-plan, det indre marked, struktur-fondene og forskningsprogrammer. ØSU ønsker at gentage, at menneskelige ressourcer og den finansiering, som afsættes til disse områder, bør tildeles en tydelig prioritet.

3.10. EU kan tage skridt på områder, som falder inden for medlemsstaternes, regionernes eller markedsaktørernes aktivitetsfelt, men kun hvis dette resulterer i en merværdi eller hvis der fra politisk hold slås til lyd herfor. Af de decentraliserede områder, som typisk forbindes med innovationssystemet, kan nævnes finansiering, almen og faglig uddannelse, virksomheders oprettelse og udvikling samt virksomheders forskningsaktiviteter og endelig forskning på universiteter og i andre forskningscentre. EU's primære opgave på disse områder bør bestå i at indsamle og levere sammenlignelige data, at skabe muligheder for erfaringsudveksling og etablering af partnerskabsnetværker mellem organisationer, der leverer information, uddannelses- og rådgivningstjenester i medlemsstaterne samt, hvor dette er nødvendigt, at koordinere den nationale og regionale indsats.

Den første handlingsplan for innovation

3.11. ØSU konstaterer med tilfredshed, at handlingsplanen afspejler en række af de synspunkter, som blev fremsat i udtalelsen om »Grønbog om innovation«⁽²⁾. Da ØSU imidlertid ikke havde lejlighed til at udarbejde

en særskilt udtalelse om handlingsplanen for innovation i Europa, fremsættes nedenstående bemærkninger.

3.11.1. Fremme af innovation har så stor betydning, at en effektiv og klar handlingsplan er en nødvendighed. Dog kan det bebrejdes Kommissionens første handlingsplan og dens iværksættelse, at der er tale om en ufærdig plan og indsats, og at man til en vis grad ikke følger en præcis ledetråd. ØSU erkender nok, at fremme af innovation i kraft af dennes karakter er et fænomen med en lang række facetter og dermed særdeles kompleks, men der må dog stilles spørgsmålstegn ved effektiviteten af Kommissionens nuværende handlingsplan.

3.11.2. Handlingsplanen bygger primært på forskning og udnyttelse af de opnåede resultater og især på det femte F&U-rammeprogram for Den Europæiske Union. Hovedparten af de foreslåede foranstaltninger vedrører bedre udnyttelse af mulighederne og fjernelse af de hindringer, som hæmmer udnyttelse af forskningsresultaterne.

3.11.3. Det er dog ikke al innovation, der er forskningsbaseret. Handlingsplanen overser fuldstændig en del af innovationssystemet, som er mindst lige så vigtigt, nemlig markederne. Erkendelsen af markedernes behov samt markedsføringen inden og uden for EU, bør forbedres i virksomhederne, sideløbende med at man bør forbedre udbuddet på det teknologiske område. Dette bør udtrykkeligt medtages i handlingsplanen, selv om en stor del af de potentielle tiltag på dette område, såsom dem, der vedrører almen og faglig uddannelse, ikke falder inden for EU's kompetenceområder.

3.11.4. Effektiv gennemførelse af det indre marked, som er en absolut forudsætning for innovationens succes, er helt klart et led i EU's beføjelser. Dette gælder for samtlige dele af markedet, men problemet fremstår skarpest i de sektorer, som er helt eller delvist lukkede. Særligt innovative felter som telekommunikation og edb i almindelighed karakteriseres af en relativ langsom udvikling sammenlignet med de største konkurrenter.

3.11.5. Strukturfondene er den vigtigste ressource, som EU har til rådighed, med sigte på fremme af regional, økonomisk udvikling, samhørighed samt en stadig forbedring af levevilkårene i Europa. I fremtiden bør anvendelse af strukturfondene til fremme af innovative aktiviteter også være et af hovedværktøjerne i innovationspolitikken på EU-plan. Dette ville også være det bedste middel til at sætte skub i beskæftigelsen, som set med ØSU's øjne bør være hovedsigtet med strukturfondsreformen. På nuværende tidspunkt nævnes denne mulighed kun forbigående i handlingsplanen.

3.11.6. Alle projekter, som indebærer en støtte til informationssamfundets udvikling i Europa, har også stor betydning for forbedring af innovationsaktiviteten. Informationssamfundet udgør et gunstigt rammemiljø for innovative aktiviteter og skaber både efterspørgsel

⁽¹⁾ Initiativudtalelse om følgerne for SMV af det stadige, generelle fald i de midler, der afsættes til forskning og teknologisk udvikling i EU (på EU- og nationalt plan), EFT C 355 af 21.11.1997, s. 31.

⁽²⁾ EFT C 212 af 22.7.1996.

og de nødvendige forudsætninger for, at der kan fremkomme nye produkter og tjenesteydelser.

Handlingsplanens gennemførelse

3.12. ØSU udtrykker tilfredshed med, at handlingsplanens gennemførelse er indledt over en så bred front. I særdeleshed bemærker ØSU med tilfredshed, at en betydelig del af de tiltag, som er igangsat, falder inden for det prioriterede område, der tager sigte på at tilvejebringe en lovgivningsmæssig, regulerende og finansiel ramme, som kan udmønte sig i innovation. ØSU anser tiltagene på dette område for at være af overordentlig stor betydning, fordi de som nævnt i punkt 3.9 falder specifikt inden for EU's kompetenceområder.

3.13. ØSU ønsker at påpege, at meddelelsen ikke engang i de prioriterede aktioner for 1998 indeholder noget om beskatning, teknologisk fremsynethed, konkurrence, strukturfonde osv., som alt sammen identificeres som indsatsområder i handlingsplanen. Det ville være nyttigt, hvis Kommissionen kunne oplyse nærmere om sine hensigter med hensyn til foranstaltninger på disse områder, f.eks. når den opridser de prioriterede aktioner for 1998.

3.14. Det er ikke hensigten at tildele særskilte bevillinger til handlingsplanen. I stedet vil indsatsen tage form af tværgående foranstaltninger, samordning og revision af de eksisterende programmets indhold. I udtalelsen om grønbogen om innovation godkendte ØSU netop denne indfaldsvinkel, men fandt det nødvendigt med supplerende bevillinger til formidling og udnyttelse af FTU-resultaterne inden for rammerne af det (fjerde) rammeprogram. I hvilken udstrækning er der taget hensyn til disse synspunkter i forslagene til femte rammeprogram?

3.15. Da innovationspolitik i kraft af sin karakter er en horisontal sektor, er samarbejde og koordinering mellem Kommissionens generaldirektorater en absolut forudsætning for, at indsatsen på EU-plan kan blive kronet med held. Det forlyder, at Gruppen af generaldirektører allerede har opnået betydelige fremskridt i denne henseende. ØSU slår til lyd for en yderligere styrkelse af samarbejdet, således at der kan opnås konkrete resultater.

3.16. Kommissionen har nedsat en gruppe af højtstående embedsmænd fra medlemsstaterne, som skal forberede den løbende registrering af innovationsresultater og politikker i Europa. ØSU mener, at gruppen bør udvides til en innovationsplatform, der kan omfatte eksperter repræsenterende forskellige samfundsmæssige interesser, og at den bør tilkendegive sit syn på nøgleproblemer og -prioriteter og tjene som et forum for udveksling af effektive metoder og effektiv praksis.

3.17. Evalueringen og de foranstaltninger, som denne giver anledning til, bør udgøre en integrerende del af handlingsplanens forvaltning. Dette forudsætter en aktiv

udnyttelse af effektive og omfattende instrumenter, herunder i særdeleshed ekspertise fra ovennævnte innovationsplatforms side. ØSU bør inddrages i evalueringsprocessen på konstruktiv vis.

4. Særlige bemærkninger til handlingsplanen

4.1. Beskyttelse af intellektuel ejendomsret

4.1.1. Grønbog om EF-patentet. ØSU har vedtaget en særskilt udtalelse om dette spørgsmål⁽¹⁾.

4.1.2. Oplysnings- og hjælpetjeneste vedrørende intellektuel ejendomsret (IPR Help Desk). Denne tjeneste som sådan er nødvendig, men ØSU henstiller ikke desto mindre, at brugen af hjælpetjenesten overvåges nøje, så det kan afgøres, om denne form for centraliseret løsning svarer til brugernes behov eller om man bør foretrække decentraliserede tjenester på nationalt eller regionalt plan.

4.2. Finansiering af innovationen

4.2.1. Pilotprojektet I-TEC. Projektet og den måde det iværksættes på, ser ud til at være berettiget, men det er endnu for tidligt at udtale sig om de praktisk indhøstede erfaringer.

4.2.2. LIFT-projektet. Der ser ud til at være tale om en nødvendig aktion, men også her er projektet endnu ikke så langt fremme, at der foreligger erfaringer nok til, at resultaterne kan evalueres. Tværtimod bør man på nuværende tidspunkt lægge mere vægt på tilsyn med projektet og i særdeleshed på denne centraliserede løsnings effektivitet.

4.2.3. Iværksætterånd og finansieringsadgang inden for højteknologien. Der er allerede søsat en række vigtige initiativer på dette meget vigtige område. Det er stadig for tidligt at evaluere resultaterne; de »resultater«, som Kommissionen fremlægger, vedrører tiltag, der er sat i værk snarere end endelige resultater.

4.3. Lovgivningsmæssige rammer og administrativ forenkling

4.3.1. Meddelelse om EØFG. Offentlige købsaftaler kan spille en vigtig rolle i forbindelse med fremme af innovation; dette er en faktor, som Kommissionen bør lægge vægt på fremover. EØFG'er udgør for deres vedkommende et nøgleinstrument i henseende til tilrettelæggelse af virksomhedernes aktivitet på innovationsområdet. En meddelelse om disse aspekter ville være en kærkommen håndsrækning.

4.3.2. REGIE-aktionen. Netværker af denne type er nødvendige. Initiativet ser imidlertid ud til at skride meget trægt frem.

⁽¹⁾ EFT C 129 af 27.4.1998.

4.4. Uddannelse

4.4.1. Initiativerne Campus-Voice, Form-Inno-Tech og Train-Re-Tech tager alle sigte på nøglebestanddele i innovationssystemet. ØSU anser dem for at være pilotprojekter, der kan tjene som kilde til indhøstning af erfaringer og ideer til programmer på nationalt og sågar EU-plan. Det er vigtigt at evaluere de projekter, som iværksættes inden for disse initiativer, og at uddrage praktiske konklusioner, herunder eventuelt om at indstille mindre succesrige projekter.

4.5. Orientering af forskningen mod innovation

4.5.1. Planlægningen af EU-indsatsen i de kommende år har nået det afsluttende stadium, idet nøglebeslutningerne om det femte FTU-rammeprogram næsten er på plads. ØSU har vedtaget eller er ved at udarbejde en række udtalelser om dette spørgsmål⁽¹⁾.

4.5.2. Kommissionen anfører, at EU's FTU-indsats er kendetegnet ved fire handicap: utilstrækkelige investeringer på forskningsområdet, for stor spredning, manglende kortlægning af behovene i samfundet og på de voksende markeder samt utilstrækkelig forbindelse mellem forskning og anvendelse. Beviset på, at de to sidstnævnte handicap reelt foreligger, fremgår af eksempelvis det forhold, at Europa har mistet markedsandele, specielt i de sektorer, som vokser hurtigst. Jo bedre forskningen formår at reagere på markedets behov, jo færre problemer knytter der sig til forskningens finansiering, de investerede ressourcer kan nemlig hurtigt tjenes ind igen via markedet.

4.5.3. Inddragelse af SMV'erne i rammeprogrammet. I sine udtalelser har ØSU gentagne gange sat fokus på denne aktionstypes vigtighed. Øget inddragelse af SMV'er er nok en positiv udvikling, men de mål, som opstilles for denne aktion, bør gøres mere ambitiøse.

4.5.4. Styrkelse af forbindelserne mellem forskning og standardisering. Selv om Kommissionens arbejdsdokument markerer en vigtig etape i gennemførelsen af EF's politik vedrørende standardisering, bør tiltagene på dette område gå endnu videre og have bredere anvendelsesmuligheder. Når der søsættes forskningsprojekter, det være sig på EU- eller andet plan, må der tages

højde for standardisering fra første færd, enten ved at man søger at tilvejebringe kompatibilitet med eksisterende standarder eller ved at man er sig fremtidige standardiseringsbehov bevidst.

4.5.5. PROSOMA. Sigtet med dette interessante initiativ ser ud til at være at lette formidlingen af forskningsresultater. Det er på dette stadium endnu for tidligt at uddrage konklusioner om de indhøstede erfaringer.

4.5.6. Initiativ til fordel for teknologioverførsel ved Det Fælles Forskningscenter (FFC). ØSU støtter samtlige foranstaltninger med sigte på at forbedre udnyttelsen af den forskning, som udføres på FFC. Resultaterne ville blive endnu bedre, hvis FFC og dets aktiviteter var markedsorienterede straks fra starten af.

4.6. Styrket koordinering

4.6.1. Løbende registrering af innovation i Europa. Registreringen skal fungere som et værktøj til analyse af innovationspolitikken. Der er behov for et værktøj som dette på baggrund af innovationspolitikkenes overmåde komplekse beskaffenhed samt det forhold, at de instrumenter, som står til rådighed, stadig kun er delvis udviklede.

5. Prioriterede aktioner i 1998

5.1. De kriterier, som lægges til grund ved opstillingen af de prioriterede aktioner, anføres ikke udtrykkeligt i Kommissionens dokument. Alligevel identificeres der fire prioriterede områder — intellektuel ejendomsret, finansiering, administrativ forenkling og udvikling af iværksætterånden — som alle er både vigtige og aktuelle.

5.1.1. På området intellektuel ejendomsret består der et særligt presserende behov for lovgivningsmæssige tiltag, som kan sikre en gnidningsløs funktion af informations-samfundet, herunder elektronisk handel, samt behov for tiltag vedrørende bioteknologisektoren. Kommissionen bør også gå i spidsen og slå til lyd for harmonisering af patentsystemet på globalt grundlag, ikke mindst hvis EU udvikler sig til et stort patentområde.

5.1.2. Af hensyn til forbedring af innovationens finansiering bør EU og medlemsstaterne tilvejebringe en effektiv lovgivningsmæssig ramme samt indføre et system med generelle incitamenter. Det ville i denne sammenhæng være nyttigt at udpege de hindringer, som stiller sig i vejen for finansiering i de forskellige medlemsstater. Direkte finansiering fra EU's og medlemsstaternes side bør være begrænset til tilvejebringelse af iværksætterkapital.

5.1.3. Med hensyn til administrativ forenkling er der gennemført flere studier og søsat en række programmer. ØSU har behandlet dette i flere udtalelser og har godkendt tiltag med sigte på forenkling. I stedet for at bruge flere penge på nye undersøgelser bør indsatsen

⁽¹⁾ Udtalelse om Kommissionens arbejdsdokument: mod det femte rammeprogram — videnskabelige og teknologiske mål; EFT C 355 af 21.11.1997, s. 38. Udtalelse om det ændrede forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om det femte rammeprogram for Det Europæiske Fællesskabs indsats inden for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (1998-2002); EFT C 73 af 9.3.1998, s. 133. Udtalelse om særprogrammerne inden for det femte FTUD-rammeprogram (under udarbejdelse). Udtalelse om forslag til Rådets afgørelse om reglerne for virksomheders, forskningscentres og universiteters deltagelse i forskning samt regler for formidling af forskningsresultater med henblik på gennemførelse af det femte rammeprogram for Det Europæiske Fællesskab (1998-2002).

fremover sætte fokus på at gennemføre planer og at få ryddet unødvendige administrative hindringer på EU- og nationalt plan af vejen.

5.1.4. Med hensyn til udvikling af iværksætterånden ønsker ØSU at henvise til bemærkningerne i punkt 3.9. ØSU mener, at det ville være til gavn at benytte den klassificering, som foreslås i punkt 3.8.1, i et forsøg på at forbedre de forskellige SMV'ers innovative formåen. ØSU foreslår yderligere, at der tages hul på pilotprojekter til udvikling af teknologimæglerorganer på områder, hvor sådanne ikke allerede forefindes. Disse organer kunne f.eks. være sammenslutninger eller enkeltpersoner, såsom handelskamre og konsulenter, som enten selv sidder inde med den relevante ekspertise, eller som kan fungere som mellemed ved overførsel af sådan ekspertise og som efter anmodning kan bistå SMV'er med fremskaffelse af relevant teknologi, partnere (større virksomheder, individuelle forskere) samt finansiering. Med Kommissionens bistand kunne disse mellemed organiseres i EU-omspændende net.

5.2. De fem mål, som nævnes sidst i meddelelsen, fortjener ØSU's støtte. Imidlertid gør Kommissionen det ikke særligt tydeligt, hvilken indsats der skal tages på hvert af de nævnte områder. Alle de pågældende områder falder i vid udstrækning inden for medlemsstaternes kompetenceområder, hvorfor behovet for samt planlægningen af indsats på EU-plan må undersøges meget omhyggeligt.

6. Konklusioner og henstillinger

6.1. ØSU finder det nyttigt at offentliggøre en årsrapport om gennemførelsen af handlingsplanen for innovation. Imidlertid er den første rapport ret vanskelig at læse. ØSU foreslår derfor, at rapportens læselighed forbedres ved at der tilføjes en sammenfattende oversigt over de prioriterede foranstaltninger, fremskridtene inden for hver enkelt foranstaltning samt den planlagte indsats for det kommende år.

6.2. Der er stadig behov for en større indsats for at forbedre SMV'ernes og håndværks- og mikrovirksomheders evne til at deltage i innovationsprocessen som helhed. Af hensyn til udvikling af iværksætterånden, som er en af de prioriterede aktioner i 1998, foreslår ØSU, at der søsættes pilotprojekter til udvikling af

teknologimæglerorganer på områder, hvor sådanne ikke allerede forefindes. De skal bistå SMV'erne med fremskaffelse af teknologi, partnere og finansiering. Set med ØSU's øjne ville det være nyttigt at operere med en tredelt klassificering af SMV'er, nemlig de, der udvikler teknologi, de, der udnytter nye teknologier, og passive virksomheder.

6.3. I handlingsplanen overses det totalt, at markederne udgør en meget vigtig del af innovationssystemet. ØSU understreger, at et velfungerende indre marked, hvilket EU klart og tydeligt bærer ansvaret for, er en absolut forudsætning for, at innovationen kan krones med held.

6.4. Udnyttelse af strukturfondene til at fremme innovationen med bør også være et nøgleinstrument i innovationspolitikken på EU-plan. Dette ville også være det bedste middel til at øge beskæftigelsen, som ØSU anser for at være hovedmålet med strukturfondsreformen.

6.5. ØSU mener, at EU's innovationspolitik primært bør sætte fokus på spørgsmål, der falder inden for EU's kompetenceområder. Det vil sige dem, der vedrører den lovgivningsmæssige ramme på EU-plan, det indre marked, strukturfondene og forskningsprogrammer. EU kan kun gribe ind på områder, som falder inden for nationale eller regionale myndigheders eller markedsaktørers aktivitetsfelt, i den udstrækning en sådan indsats resulterer i merværdi. EU's primære rolle på disse områder bør være at indsamle og formidle sammenlignelige oplysninger, at tilvejebringe muligheder for erfaringsudveksling, at oprette partnerskabsnetværker og, hvor det er nødvendigt, at sørge for koordinering af nationale og regionale foranstaltninger.

6.6. Effektiv gennemførelse af handlingsplanen for innovation i Europa gør det nødvendigt med en bred indfaldsvinkel til identificering af problemer og prioriterer samt evaluering af resultater, som skal trække på den disponible ekspertise på dette felt. Med dette sigte foreslår ØSU, at der oprettes en innovationsplatform omfattende Gruppen af højtstående embedsmænd fra medlemsstaterne bistået af sagkyndige, som repræsenterer forskellige samfundsmæssige interesser. Platformen kunne fungere som et forum for erfaringsudveksling og koordinering mellem medlemsstaterne og andre relevante aktører.

Bruxelles, den 27. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 89/48/EØF og 92/51/EØF om den generelle ordning for anerkendelse af erhvervsuddannelser til supplerende af direktiv 77/452/EØF, 77/453/EØF, 78/686/EØF, 78/687/EØF, 78/1026/EØF, 78/1027/EØF, 80/154/EØF, 80/155/EØF, 85/384/EØF, 85/432/EØF, 85/433/EØF og 93/16/EØF om følgende erhverv: sygeplejersker med ansvar for den almene sundheds- og sygepleje, tandlæger, dyrlæger, jordemødre, arkitekter, farmaceuter og læger«⁽¹⁾

(98/C 235/11)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 16. december 1997 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Social-, Familie-, Uddannelses- og Kulturspørgsmål, som udpegede Anne-Marie Sigmund til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 15. maj 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 27. maj 1998, med 115 stemmer for og 2 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

Med SLIM-initiativet (Simpler Legislation for the Internal Market — Enklere lovgivning om det indre marked) har Kommissionen indledt en proces, hvorunder små arbejdsgrupper af sagkyndige udarbejder forslag til forenkling af lovgivningen om det indre marked i videste forstand. Som led i pilotprojektet i 1996 blev der nedsat fire arbejdsgrupper, hvoraf den ene har beskæftiget sig med lovgivningen om gensidig anerkendelse af eksamensbeviser. I oktober 1996 forelagde denne arbejdsgruppe sin beretning, hvis hovedindhold er følgende:

- sektordirektiverne skal bevares,
- de rådgivende udvalg skal bevares, men udpegelsesproceduren skal forenkles, udvalgenes medlemstal reduceres og deres arbejdsmetoder forbedres,
- de juridiske og administrative formaliteter, der i nogle medlemsstater er forbundet med anerkendelsen, bør gennemgås og om nødvendigt forenkles eller gøres mere overskuelige,
- proceduren i forbindelse med ajourføring af fortegnerne over eksamensbeviser, der anerkendes automatisk, bør forenkles,
- bestemmelserne i sektordirektiverne om såvel almen uddannelse som erhvervsuddannelse bør være mere kompetence- og resultatorienterede, og ikke stille så strenge krav til uddannelsernes indhold.

Med det foreliggende direktivforslag gennemfører Kommissionen en række af SLIM-ekspertgruppens forslag. I direktivforslagets almindelige betragtninger oplyser

Kommissionen, at den i 1998 vil træffe beslutninger, der skal gennemføre forslagene om at rationalisere de rådgivende udvalg.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU gratulerer Kommissionen med direktivforslaget, der efter dets opfattelse kan bidrage til at gøre Unionens arbejde mere transparent og effektivt, uden at borgernes legitime interesser bringes i fare.

ØSU betragter også forslaget som et vigtigt bidrag til tillidspagten for beskæftigelsen.

2.2. I forslagets almindelige betragtninger beskæftiger Kommissionen sig indgående med reformen af de rådgivende udvalg vedrørende uddannelser inden for sundhedssektoren.

Følgende punkter berøres:

- forenkling af udpegelsesproceduren,
- reduktion af medlemsantallet,
- forlængelse af mandatperioden,
- udvidelse af kompetencen.

2.3. Den normative del af direktivforslaget indeholder i hovedsagen følgende:

- begrebet »lovreguleret uddannelse«, der allerede optræder i det såkaldte »2. anerkendelsesdirektiv« (92/51/EØF), indføres i »1. anerkendelsesdirektiv« (89/48/EØF) (artikel 1),
- koordinatorgruppen tillægges beføjelse til at afgive udtalelser (artikel 2),

⁽¹⁾ EFT C 28 af 26.1.1998, s. 1.

- »Lægedirektivets« forenklede procedure i forbindelse med ajourføring af fortegnelserne over eksamensbeviser, der anerkendes automatisk, indføres i alle sektordirektiver, bortset fra »arkitektdirektivet«, der har sin særlige procedure, som har vist sig velegnet (artikel 3),
- migranter, der er statsborgere i en medlemsstat, men har taget deres uddannelse uden for EU, skal have afklaret deres situation (artikel 5),
- medlemsstaternes afgørelser vedrørende ansøgninger om anerkendelse skal kunne indbringes for domstolene (artikel 6).

3. Særlige bemærkninger

ØSU stilles i det foreliggende dokument over for informationer af juridisk set forskellig art. Hvad der står om reformen af de rådgivende udvalg er kun af informativ karakter, da beslutningerne herom endnu ikke er truffet; derimod er indholdet i direktivforslaget konkrete forslag til en juridisk bindende tekst.

3.1. Reform af de rådgivende udvalg

Forud for behandlingen af Kommissionens konkrete forslag forekommer det ØSU rimeligt at skildre, hvordan de udvalg, der virker på sektordirektivernes områder, er sammensat, og hvordan de arbejder.

Medlemmerne af de rådgivende udvalg er eksperter med rådgivende funktion. Da de blev nedsat, havde de rådgivende udvalg primært til opgave at fremme og sikre udveksling af information om uddannelsernes opbygning og indhold. Naturligt nok er dette informationsbehov nu i ret høj grad dækket. Derfor har den kompetente SLIM-gruppe anbefalet, at man for fremtiden vælger en mere resultatorienteret og erhvervs-specifik fremgangsmåde.

SLIM-gruppens reformforslag berører derimod ikke udvalgene af højtstående embedsmænd, der adskiller sig fra de rådgivende udvalg med hensyn til arbejdsmåde. Udvalgene af højtstående embedsmænd har således besluttende myndighed og er også involveret i komitologiproceduren.

3.1.1. Forenkling af udpegningsproceduren

For tiden er det sådan, at hver medlemsstat sender sin liste over sagkyndige til Rådet, der så foretager den formelle udnævnelse. Det har vist sig, at dette er en uhyre tidrøvende procedure, der i værste fald først er afsluttet, kort før det pågældende udvalgs mandatperiode udløber, eftersom Rådet først træffer sin beslutning,

når den sidste melding foreligger. Således har der i visse tilfælde lige fra begyndelsen af formelle grunde kunnet sættes spørgsmålstegn ved et udvalgs virksomhed.

ØSU støtter derfor Kommissionens forslag om at forenkle proceduren, sådan at medlemsstaterne direkte meddeler Kommissionen navnene på deres repræsentanter.

3.1.2. Reduktion af antallet af medlemmer

For tiden sender hver medlemsstat tre ordinære medlemmer (en repræsentant for erhvervet, en for læreanstalterne og en for de kompetente myndigheder) og tre suppleanter, så hvert udvalg har 90 medlemmer.

ØSU er enig med SLIM-eksperterne og Kommissionen i, at udvalgenes størrelse bør begrænses for at øge deres effektivitet. Også omkostningerne spiller en rolle i den forbindelse. Udvides Unionen, vokser udvalgene ellers med 6 personer for hver ny medlemsstat!

Kommissionens forslag om at reducere udvalgenes deltagerkreds til et ordinært medlem og en suppleant (henholdsvis en sagkyndig fra erhvervet og en fra læreanstalterne) pr. medlemsstat forekommer velovervejnet og hensigtsmæssigt set i forhold til udvalgenes opgaver.

Den ændring af de rådgivende udvalgs opgaver, der allerede er omtalt, og Kommissionens reaktion herpå, nemlig at ændre og udvide udvalgenes mandat i retning af det mere praksisorienterede, har som logisk konsekvens, at medlemsstaterne bør vælge repræsentanter for erhvervet til ordinære medlemmer af de rådgivende udvalg. Det forekommer ikke særlig hensigtsmæssigt, endsige overensstemmende med Kommissionens ønske om at lægge større vægt på det praktiske element, at overlade det til medlemsstaterne, om de vælger sagkyndige fra erhvervet eller fra læreanstalterne som ordinære medlemmer.

Det må derfor pointeres, at Kommissionen, da den overtog SLIM-forslagene, fundamentalt ændrede de rådgivende udvalgs mandat (der hidtil navnlig har gået ud på at koordinere indholdet i uddannelserne) og udvidede det med opgaver, der bedst kan varetages af repræsentanter for erhvervet.

ØSU opfordrer Kommissionen til også på dette punkt at præcisere sin klare linje og henstille til medlemsstaterne, at de i første række vælger repræsentanter for erhvervet til ordinære medlemmer.

Da de sagkyndige fra de kompetente myndigheder allerede er repræsenteret i udvalgene af højtstående embedsmænd, som kontaktes af de rådgivende udvalg,

indebærer reduktionen af antallet af medlemmer i de rådgivende udvalg ikke, at man mister det korrektiv fra myndighedernes side, som mange medlemsstater ønsker.

Imidlertid bør der efter ØSU's opfattelse træffes organisatoriske foranstaltninger til et nærmere og mere kontinuerligt samarbejde mellem de to udvalgstyper. F.eks. burde der holdes mindst et fællesmøde pr. år.

3.1.3. Forlængelsen af de rådgivende udvalgs mandatperiode fra 3 til 6 år er efter ØSU's opfattelse en nødvendig konsekvens af deres omstrukturering, da det reducerer indkørvanskelighederne ved nybeskikkelse.

3.1.4. Udvidelsen af de rådgivende udvalgs kompetence til at omfatte alle udtalelser, som Kommissionen anmoder om vedrørende fri bevægelighed for de forskellige erhverv, der er omfattet af sektordirektiverne, er en rimelig foranstaltning. Når det kommer til stykket, må alle foranstaltninger, der træffes inden for rammerne af eller som følge af SLIM, betragtes som en del af Kommissionens store indre markeds-koncept.

3.2. Lovreguleret uddannelse (artikel 1)

Optagelsen af begrebet »lovreguleret uddannelse« i det såkaldte »1. anerkendelsesdirektiv« må principielt hilses velkommen ud fra et ønske om at harmonisere terminologien, da dette begreb allerede forekommer i det — yngre — såkaldte »2. anerkendelsesdirektiv«.

Indholdsmæssigt stemmer optagelsen af begrebet i direktiv 89/48/EØF også med ønsket om en mere resultatorienteret (erhvervsorienteret) fremgangsmåde i forbindelse med bestemmelserne om anerkendelse. På den måde lettes den frie bevægelighed for mange unge migrationsvillige borgere.

3.3. Udtalelser fra koordinationsgruppen (artikel 1 og 2)

ØSU hilser dette pragmatiske initiativ fra Kommissionen velkommen. Det forekommer fornuftigt at udnytte de organers erfaringer, der i praksis anvender direktivet, og således fremskynde en mere ensartet anvendelse og fortolkning.

ØSU støtter dette skridt i retning af at gøre koordinationsgruppen til en slags konsultativt organ for Kommissionen.

3.4. Ajourføring af fortegnelserne over eksamensbeviser (artikel 3 og 4)

Ifølge forslaget giver medlemsstaterne Kommissionen meddelelse om alle nationale bestemmelser vedrørende eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbe-

viser; Kommissionen offentliggør de benævnelser, medlemsstaterne vedtager, i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Da denne fremgangsmåde allerede har stået sin prøve inden for almen medicin, finder ØSU det hensigtsmæssigt og rigtigt, at den overføres til de øvrige sektordirektiver inden for sundhedsområdet.

3.5. Behandling af eksamensbeviser erhvervet i tredjelande af statsborgere i en medlemsstat (artikel 5)

Med rette fastslår Kommissionen i betragtningerne vedrørende artikel 5, at det står enhver medlemsstat frit for at anerkende uddannelser, der er gennemført uden for EU, men at en sådan anerkendelse ikke er bindende for en anden medlemsstat.

Kommissionen følger dermed EF-Domstolen, der udtrykkeligt har fastslået, at medlemsstaterne ikke er bundet af en anden medlemsstats anerkendelse af et eksamensbevis, der er erhvervet i et tredjeland, men derimod forpligtede til at tage hensyn til erhvervs erfaring, der er opnået i tilknytning til en sådan anerkendelse⁽¹⁾. Endnu tydeligere har Europa-Domstolen udtrykt sig i Tawil-Albertini-sagen⁽²⁾, hvor den fastslår, »at en medlemsstats anerkendelse af kvalifikationsbeviser, der er udstedt i et tredjeland, ikke forpligter de øvrige medlemsstater, selv om de er blevet anerkendt som ligestillet i en eller flere medlemsstater«.

ØSU anbefaler, at formuleringen i artikel 5 præciseres, eftersom det ikke tilstrækkelig klart fremgår, at en anden medlemsstats anerkendelse af et eksamensbevis hidrørende fra et tredjeland ikke automatisk binder værtsstaten.

Det udtryk, der anvendes i artikel 5, levner ganske vist plads til fortolkning, da det »at tage i betragtning« efter almindelig retsopfattelse kun er en del af en beslutningsproces.

Men for at skabe større klarhed foreslår ØSU, at der foretages den angivne tilføjelse i første punktum i artikel 5:

»Medlemsstaterne tager som led i deres ækvivalensundersøgelse de eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser ... i betragtning ...«

3.6. Klageadgang (artikel 6)

ØSU glæder sig over, at det bliver muligt at indbringe medlemsstaternes beslutninger, såvel som deres mang-

(1) Domstolens dom af 9. februar 1994. Salome Haim mod Kassenzahnärztliche Vereinigung Nordrhein. Sag C-319/92.

(2) Domstolens dom af 9. februar 1994. Abdullah Tawil-Albertini mod Ministre des Affaires Sociales. Sag C-154/93, citeret efter Haim-Dommens, pkt. 21.

lende beslutninger, for domstolene. Denne demokratiske borgerret er i overensstemmelse med fællesskabsrettens almindelige grundprincipper.

3.7. Artikel 7-21

Disse specifikke ændringer i sektordirektiverne lader ØSU fuldt bevidst ligge. Det finder det vigtigst i så koncentreret form som muligt at tage stilling til Kommissionens grundlæggende ændringsforslag og mener derfor at kunne undlade at behandle disse stort set ukontroversielle ajourføringer.

Bruxelles, den 27. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet "Udsigterne for EU's marked for fiskerivarer: ansvar, partnerskab, konkurrenceevne"«

(98/C 235/12)

Kommissionen besluttede den 22. december 1997 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede Eduardo Chagas til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. maj 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 27. maj 1998, med 103 stemmer for, ingen imod og 6 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Formålet med Kommissionens meddelelse er at lægge op til en debat om de ændringer, der skal foretages i den fælles markedsordning for at få markedet til at fungere bedre og tilpasse dette aspekt af den fælles fiskeripolitik til udviklingen på markedet for fiskerivarer.

1.2. Kommissionen fremlægger senere forslag til en forbedring af den fælles markedsordning.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU udtrykker tilfredshed med Kommissionens meddelelse, og især dens erklæring om, at den med dette

4. Afsluttende bemærkninger

ØSU støtter i princippet Kommissionens forslag, som er et vigtigt instrument til forenkling af lovgivningen og tilvejebringelse af større overskuelighed.

De foreslåede foranstaltninger til forenkling af arbejdet vil sikre et bedre forhold mellem omkostninger og udbytte samt fremskynde arbejdsprocesserne og dermed styrke borgernes tiltro til Europa.

dokument lægger op til en omfattende debat mellem institutionerne og en bred høring af hovedaktørerne i fiskerisektoren (rederne, arbejdstagerne, industrien, forbrugerne).

2.2. ØSU minder om, at den fælles markedsordning blev indført med forordning (EØF) 2142/70⁽¹⁾, der opstillede de generelle principper for dette aspekt af den fælles fiskeripolitik, som i tidens løb er blevet tilpasset, når det har været nødvendigt. Den seneste tilpasning blev foretaget med grundforordningen, der trådte i kraft den 1. januar 1993⁽²⁾.

⁽¹⁾ EFT L 236 af 27.10.1970, s. 5.

⁽²⁾ EFT L 388 af 31.12.1992, s. 1.

2.3. Den fælles markedsordning har mange lighedspunkter med den fælles landbrugspolitik — som den i høj grad er udformet efter — og den deler nogle af dens mål såsom stabilisering af markederne, forsyningsgaranti og rimelige priser. Markedsordningen bygger ligeledes på de samme principper, nemlig markedsenhed, finansiel solidaritet og fællesskabspræference.

2.4. I modsætning til den fælles landbrugspolitik blev den fælles markedsordning berørt af bindingen i GATT af hele toldtariffen for fiskerivarer. Det var et politisk valg, der blev truffet i 60'erne under Dillon-rundens GATT-forhandlinger, og de deraf opståede vanskeligheder er velkendte. Det blev også gjort umuligt for Kommissionen af øge toldbeskyttelsen. Der blev givet nye indrømmelser under senere runder.

2.5. GATT-bindingen af den fælles toldtarif indebærer, at den fælles markedsordning for fiskerivarer fungerer på markedsøkonomiske vilkår. Bortset fra GATT-reglernes beskyttelsesforanstaltninger er det derfor umuligt at begrænse importen fra tredjelande eller tilpasse produktionsstøtten. Det betyder dog ikke, at fællesskabspræferencen ikke anvendes fuldt ud, eller at toldtariffen for fiskerivarer ikke forvaltes omhyggeligt: hver gang beskyttelsen af EU-produktionen mindskes, opvejes dette af modydelser fra tredjelande, som er til direkte gavn for fiskerisektoren.

2.6. Den fælles markedsordning alene kan ikke løse alle de problemer, sektoren slås med.

2.7. Der skal erindres om, at de største skævheder i sektoren især skyldes overkapacitet i forhold til de disponible ressourcer og et udbud, der er mindre end efterspørgslen, for stor gældsætning, høje driftsomkostninger, lav produktivitet samt i et vist omfang mangler i afsætningskanalerne. Ud over disse interne, strukturelle faktorer, som i sig selv er tungtvejende, er der de eksterne faktorer såsom globaliseringen af markederne, sænkning af todsatserne og/eller afskaffelse af handelshindringer, konkurrencen fra andre produkter og lavere transportomkostninger, som bringer de europæiske markeder inden for hovedkonkurrenternes rækkevidde.

2.8. Skal fiskerierhvervet overleve i EU, må ressourcerne udnyttes rationelt, og der må vedtages integrerede foranstaltninger, som dækker alle aspekter af den fælles fiskeripolitik.

2.9. ØSU antager, at Kommissionen sørger for fuld overensstemmelse mellem de foranstaltninger, der nu

foreslås inden for rammerne af den fælles markedsordning, og tilsvarende foranstaltninger, der allerede er iværksat, eller som skal iværksættes i forbindelse med andre aspekter af den fælles fiskeripolitik, især vedrørende strukturer, ressourcer og kontrol.

2.10. ØSU minder desuden om, at de tilpasninger, der skal foretages af den fælles markedsordning for fiskerivarer som led i den allerede nævnte overordnede strategi, skal gå hånd i hånd med socio-økonomiske ledsageforanstaltninger, som kan gøre det nemmere for erhvervet at leve med den nye ordning. I den henseende er det også vigtigt at have velfungerende producentorganisationer i alle medlemslande med en fiskerisektor.

2.11. Formålet med den fælles markedsordning for fiskerivarer er at regulere konkurrencen på markedet og undgå illoyal konkurrence fra tredjelande, samtidig med at EU's internationale forpligtelser overholdes.

2.12. EU og medlemsstaterne må mere energisk anvende de instrumenter, de har til rådighed for at forhindre, at fiskeriressourcer uhindret markedsføres i EU under total tilsidesættelse af gældende regler og i illoyal konkurrence med EU's egne aktører. Situationen er fuldkommen uacceptabel, hvilket fiskerisektoren og ØSU flere gange har påpeget. Kontrollen med anvendelsen af reglerne er meget mangelfuld, hvilket til dels er skyld i forstyrrelserne i sektoren.

2.12.1. Der må gennemføres en strengere kontrol med anvendelsen af de gældende importbestemmelser, især med hensyn til sundhedskrav, mærkning, minimumsstørrelse og ungfisk.

2.13. Som for andre produkter, der er underkastet lignende betingelser, er tilpasningen af udbuddet til efterspørgslen den afgørende faktor for fastsættelse af producentindkomsterne. Producenterne må drage de passende konsekvenser heraf, og den fælles markedsordningsinterventionsmekanismer må i den forbindelse have en regulerende funktion, især fordi fiskeri af natur er en aktivitet med mange ubekendte.

2.14. ØSU fastslår, at forbruget af fisk per capita har udvist en støt, men ganske beskedne stigning i de seneste år, og at forbrugsmønstret, især for fersk fisk, varierer meget inden for EU.

2.15. Det er så absolut muligt at få de europæiske borgere til at gå over til at spise mere fisk og dermed til en sundere kost. Fremme af fiskerivarer er derfor et

aspekt, der under ingen omstændigheder må overses i forbindelse med reformen af den fælles markedsordning. Producentorganisationerne bør i højere grad benytte sig af de eksisterende EU-incidenter til lancering af kampagner til fremme af fiskeforbruget og til forbrugerorientering om nye arter.

2.15.1. Prisfaktoren kan også spille en afgørende rolle for at nå dette mål på et varigt grundlag.

2.16. Producentorganisationerne og hele den tilknyttede handelssektor må ligeledes bidrage til at gøre markedet mere gennemsigtigt og medtage forbrugeroplysning som en strategisk variabel.

2.16.1. ØSU er enig i, at opgradering af varerne og større gennemsigtighed i handelsrelationerne forudsætter, at der vedtages bestemmelser om arternes handelsnavn, oprindelse, produktionsmåde og friskhedsklasse.

2.16.2. ØSU håber, at forslagene vedrørende den vertikale integration af sektoren kan udarbejdes snarest muligt.

2.17. ØSU støtter fuldt ud princippet om ansvarligt fiskeri og ansvarlig handel.

2.17.1. ØSU mener, at anvendelse af god praksis både for fiskeri, akvakultur og markedsføring kan bidrage til en generel opgradering, men i særdeleshed en opgradering af EU-produktionen i forhold til tredjelandeprodukter.

2.18. En koncentration af udbuddet, med incitamenter til at lande fangster i havne, som er udrustede med passende kontrolfaciliteter, kan bidrage effektivt til at imødegå metoder, som tilsidesætter gældende lovgivning.

2.19. ØSU er noget forbeholden over for formuleringen af pkt. III A, 4 b), hvor der er tale om fiskerivarer, der er produceret i overensstemmelse med reglerne for »miljøbeskyttelse«. Dette begreb bør præciseres ordentligt, da det ellers — hvis det anvendes forkert — kan føre til konkurrenceforvridende metoder.

2.20. Hvis sektoren med succes vil imødegå den voksende og stadig skrappe konkurrence fra ikke-EU-producenter samt fra akvakultursektoren (der er i tydelig fremgang, selv for produkter af høj værdi), især på ferskvareområdet, må den seriøst satse på en kvalitetspolitik, som kan opfylde forbrugernes ønsker.

2.21. ØSU er enig i, at der bør gives støtte til foranstaltninger, som forbedrer strømmen af forsyninger — under gode vilkår og af god kvalitet — fra EU's produktionssektor til forarbejdningsindustrien, idet de to sektorer jo er komplementære. Indgåelse af forsyningskontrakter forekommer at være en egnet løsning her.

2.21.1. Det drejer sig om at undgå konkurrenceforvridninger i lyset af de toldindrømmelser, der er givet til tredjelande for adgang til EU-markedet i betragtning af de fordele, disse lande har såvel mht. lave produktionsfaktoromkostninger som råvarer.

2.22. Hvad ressourceknaphed angår er ØSU enig i, at sektoren bør begynde seriøst at overveje at afskaffe incitamenterne til tilbagetagelse-destruktion for at få producenterne til mere systematisk at anvende tilbagetageprolongationsordningen, som det allerede er sket for nogle landbrugsprodukters vedkommende. Innovation til udvikling af nye produkter eller mere avancerede forarbejdningsmetoder bør kraftigt støttes.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Med hensyn til kapitel III, A, stk. 3, om støtte til privat oplagring skal der gøres opmærksom på, at i nogle medlemsstater står producentorganisationerne ikke altid som ejere af lagerbeholdningerne. Det bør derfor præciseres, hvem der kan modtage oplagringstøtte.

3.2. Om samhandelen med tredjelande og indførelse af god praksis både for fiskeri og handel mener ØSU, at der i afsnittet om fiskerivarer, der stammer fra fangster i internationalt farvand, ligeledes bør indeholde en omtale af fartøjer, der sejler under bekvemmelighedsflag.

Bruxelles, den 27. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 64/432/EØF om veterinærpolitimæssige problemer ved handel inden for Fællesskabet med kvæg og svin«⁽¹⁾

(98/C 235/13)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 9. marts 1998 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede Giuseppe Pricolo til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. maj 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 27. maj 1998, med 106 stemmer for, 4 imod og 5 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Baggrund

1.1. BSE-krisen vakte foruroligelse i befolkningen og underminerede forbrugernes tillid til oksekød og oksekødsprodukter. EU var hurtig til at reagere med lovindgreb, og i april 1997 vedtog Rådet direktiv 97/12/EF. Dette direktiv ajourførte direktiv 64/432/EØF af 26. juni 1964 (om veterinærpolitimæssige problemer ved handel inden for Fællesskabet med kvæg og svin) ved at oprette elektroniske databaser med oplysninger om kvæg og svin samt flytninger heraf.

1.2. Samtidig med vedtagelsen af direktiv 97/12/EF godkendte Rådet den 21. april 1997 forordning (EF) nr. 820/97 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter.

1.3. Disse instrumenter havde til formål dels at sætte medlemsstaterne i stand til hurtigt og effektivt at udveksle oplysninger om dyrenes identitet, deres flytninger og de berørte bedrifter, dels at indføre øremærkning og pas som et middel til at spore dyrene tilbage til oprindelsesbedriften, -centret eller organisationen.

1.4. Man må huske på, at de to instrumenter, som er snævert forbundet, er en integreret del af systemet til skabelse af de tekniske forudsætninger, der er nødvendige for at sikre en passende kommunikation mellem landmanden og databasen samt fuld udnyttelse af databasen selv.

2. Kommissionens forslag

2.1. Kommissionens foreslåede ændring af direktiv 64/432/EØF går ud på at gøre Den Stående Veterinærkomité (Kommissions-/udvalgsprocedure) ansvarlig for

fastsættelse af de gennemførelsesbestemmelser, der skal sikre, at databaserne bliver operationelle.

2.2. Forslaget omhandler således snarere en procedurermæssig ændring end væsentlige ændringer, idet det blot går ud på at inddrage Den Stående Veterinærkomité, et af Kommissionens rådgivende organer, i forvaltningen af dette område.

3. Bemærkninger

3.1. ØSU konstaterer, at de elektroniske databaser, der skal oplyse om dyrenes identitet, bedrifterne og flytninger af dyr, stadig ikke er operationelle ét år efter vedtagelsen af direktiv 97/12/EF og forordning (EF) nr. 820/97.

3.2. Det forhold, at Kommissionen nu foreslår at fastsætte gennemførelsesbestemmelserne for elektroniske databaser for kvæg og svin, giver ØSU det indtryk, at EU's bestemmelser på dette område hidtil ikke er blevet ordentligt gennemført.

3.3. Denne forsinkelse bringer EU-myndighedernes og/eller de nationale myndigheders troværdighed i fare og bidrager næppe til at genskabe forbrugernes tillid.

3.4. ØSU anmoder Kommissionen om at udarbejde en rapport om implementeringen, i hele EU, af direktiv 97/12/EF og forordning (EF) nr. 820/97.

3.4.1. ØSU anmoder desuden om, at interesserede parter sikres passende adgang til det pågældende databasen. Her tænkes på landbrugs-, handels- og forbrugerorganisationer, som har en særlig interesse, der er anerkendt i deres hjemland.

3.5. Eftersom databaseordningen endnu ikke er blevet ordentlig gennemført, føler ØSU sig nødsaget til at støtte Kommissionens forslag netop for at understrege, at

⁽¹⁾ EFT C 100 af 2.4.1998, s. 23.

hovedmålet fortsat må være beskyttelse af folkesundheden.

3.5.1. ØSU beklager dog dybt, at de veterinærpoliti-mæssige bestemmelser om handel inden for Fællesskabet

med kvæg, der blev vedtaget i 1997, ikke er blevet fuldt ud implementeret og anmoder Kommissionen om at udarbejde den rapport, der er omtalt i punkt 3.4, og forelægge den for de øvrige EU-institutioner.

Bruxelles, den 27. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets beslutning om Fællesskabets statistiske program 1998-2002«

(98/C 235/14)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 31. marts 1998 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Økonomiske, Finansielle og Monetære Spørgsmål, som udpegede Vasco Cal til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. maj 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 27. maj 1998, med 118 stemmer for og 5 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Kommissionen fremlægger det 5. femårige statistiske program, som er udarbejdet af Eurostat. I henhold til artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 322/97 om EF-statistikker skal dette program forelægges Rådet til beslutning. I medfør af forordning (EF) nr. 322/97 skal Fællesskabet for, at det kan udforme, gennemføre, opfølge og evaluere sin politik rettidigt have rådighed over statistiske oplysninger, der er sammenlignelige mellem medlemsstaterne, ajourførte, pålidelige, relevante og udarbejdet så effektivt som muligt.

1.2. I det foreliggende program — forordning (EF) nr. 322/97 fastsætter, at det skal indeholde retningslinjer, hovedområder og målsætninger for de planlagte aktioner for en periode på højst 5 år — forfølger Kommissionen overordnet en kontinuitetsmålsætning, nemlig »at stille statistiske oplysninger af høj kvalitet til rådighed for Den Europæiske Union«. Det kræver, at EU's statistiske system opfylder følgende tre kriterier: tilgodeelse behovene for statistiske oplysninger til brug for Fællesskabets politikker, forbedre partnerskabet mellem Eurostat og de nationale statistiske kontorer (som tilsammen udgør Fællesskabets statistiske system) samt fastlægge prioriteringer.

1.3. Kommissionen opererer med fire kategorier af prioriterede mål:

- Fællesskabets politiske prioriteringer;
- de vigtigste projekter inden for statistik og infrastruktur;
- udvikling og opretholdelse af systemer, som tilgode-seer nuværende politiske behov;
- andre nødvendige statistiske indikatorer.

1.4. Programmet vil koste mellem 83 og 95 mio. euro pr. år, som betales over Fællesskabets budget.

1.5. Programmet fastlægger de aktioner, der påtænkes inden for følgende hovedområder:

- frie varebevægelser;
- landbrug;
- fri bevægelighed for personer, tjenesteydelser og kapital;

- transport;
- fælles regler om konkurrence, fiskale spørgsmål og indbyrdes tilnærmelse af lovgivningerne;
- den økonomiske og monetære politik;
- den fælles handelspolitik;
- social- og arbejdsmarkedspolitikken, uddannelse, erhvervsuddannelse og ungdom;
- kultur;
- folkesundhed;
- forbrugerbeskyttelse;
- transeuropæiske net;
- industri;
- økonomisk og social samhørighed;
- forskning og teknologisk udvikling;
- miljø;
- udviklingssamarbejde;
- fællesskabsstatistikker, som ikke kan henføres til bestemte afsnit i traktaten.

1.6. Opregningen af disse hovedområder følger de tilsvarende afsnit i traktaten; der er altså ikke tale om nogen prioriteret rækkefølge. Kommissionens politiske prioritering er imidlertid klar, nemlig følgende tre områder:

- Den Økonomiske og Monetære Union;
- konkurrence, vækst og beskæftigelse;
- EU-udvidelsen.

1.7. Endelig angiver Kommissionen for hvert statistiske område ikke kun de statistiske behov, men også arbejde, som Eurostat på grund af manglende ressourcer er forsinket med eller må udsætte til senere.

2. Tidligere ØSU-udtalelser om samme emne

2.1. ØSU udtalte sig i april 1994⁽¹⁾ om et forordningsudkast fra Kommissionen, der førte til Rådets forordning af 17. februar 1997⁽²⁾ om EF-statistikker. Rådet brugte altså hele tre år på at træffe en beslutning om dette

vigtige spørgsmål. I sin udtalelse havde ØSU ingen principielle forbehold over for Kommissionens udkast.

2.2. ØSU afgav i november 1992 en udtalelse om bl.a. et »Forslag til Rådets afgørelse om rammeprogrammet for prioriterede aktioner vedrørende statistiske oplysninger 1993-1997«⁽³⁾. Udtalelsen konstaterede, at der var en vis ubalance mellem den politiske og den metodemæssige prioritering, og slog til lyd for »en tilnærmelse af de nationale statistiksystemers ydeevne til det højst mulige niveau«. Udtalelsen satte også et spørgsmålstegn ved mulighederne for at gennemføre det meget »ambitiøse« program fra Kommissionen.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Det Økonomiske og Sociale Udvalg glæder sig over den mulighed, det her har for at udtale sig om Fællesskabets 5. statistiske program. ØSU er i sit daglige arbejde opmærksom på, hvor vigtigt det er, at man på såvel EU-planen som i de enkelte medlemsstater råder over et veludstyret, ydedygtigt statistisk system. ØSU vil i nærværende udtalelse undlade atter en gang at komme ind på hvilke grundkrav, et sådant system skal opfylde. Det spørgsmål besvares udtømmende i forordning (EF) nr. 322/97 og i den udtalelse, ØSU afgav om Kommissionens udkast til denne forordning. ØSU betoner imidlertid, at Den Europæiske Union har behov for et statistisk system, der er tilstrækkeligt uafhængigt og udstyret med passende ressourcer.

3.2. ØSU finder, at Kommissionen i det foreliggende forslag skelner tilstrækkeligt klart mellem de metodemæssige arbejde og de aktioner, der gennemføres til støtte for EU's politikområder. ØSU mener imidlertid ikke, at Den Europæiske Union hidtil har gjort tilfredsstillende fremskridt med hensyn til harmonisering af de nationale statistiske systemer. Generelt må det fastslås, at harmoniseringen af EU-statistikken sker efter, at den tilsvarende fællesskabspolitik er defineret og gennemført.

3.3. Specielt beklager ØSU, at de nationale statistiske kontorer fortsat offentliggør statistiske tal, som overhovedet ikke er sammenlignelige, til trods for de bestræbelser, der udfoldes for at meddele Eurostat data, som er nødvendige for udarbejdelsen af sammenlignelige tal. Dette er særligt grelt inden for området beskæftigelse og ledighed. Alt for ofte finder de nationale indsamlinger

⁽¹⁾ EFT C 195 af 18.7.1994.

⁽²⁾ EFT L 52 af 22.2.1997.

⁽³⁾ EFT C 19 af 25.1.1993.

af oplysninger sted med afsæt i forskellige fortolkninger af i øvrigt harmoniserede indsamlingsmetoder, som man er blevet enige om på fællesskabsniveau. Det kan føre til en diskriminatorisk udmøntning af EU-politikkerne.

3.4. ØSU ser positivt på, at Kommissionen på baggrund af det utilstrækkelige budget, der er afsat til Eurostat, med omhu har søgt at prioritere. ØSU anmoder imidlertid kraftigt om, at der ud over de tre prioriteter, som er nævnt i artikel 2 i forslaget til beslutning, tilføjes økonomisk og social samhørighed. Der er jo brug for pålidelige og hurtigt tilgængelige regionale statistiske oplysninger⁽¹⁾, for at kunne foretage de transferinger mellem lande og regioner, som er nødvendige for at tilgodese hensynet til den økonomiske og sociale samhørighed, der er og bliver en af de overordnede målsætninger for Den Europæiske Union.

3.5. ØSU beklager de forsinkelser og udsættelser, der er nødvendige inden for visse statistiske områder som følge af mangel på personaleressourcer og budgetmidler. Et kedeligt eksempel på en forsinkelse er den, der gør sig gældende inden for statistik vedrørende investeringer, hvor fortolkningen af de talmæssige data er afgørende for den makroøkonomiske politik og dermed for gennemførelsen af den politik for (monetær) stabilitet og (økonomisk) vækst, der funderes på EF-traktatens artikel 103. Det kan få alvorlige konsekvenser i tilfælde, hvor visse lande idømmes en bod med hjemmel i stabilitets- og vækstpagten.

3.6. Det Økonomiske og Sociale Udvalg godkender det forslag til Rådets beslutning, det har fået forelagt, men henviser til sine generelle bemærkninger ovenfor og sine særlige bemærkninger i det følgende.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Det er ØSU's synspunkt, at Kommissionen under afsnit VI »Den økonomiske og monetære politik« burde give en klarere anvisning på, hvordan man når frem til en fælles metodologi for indsamling af statistiske data vedrørende udviklingen i forbrugerpriserne og vedrørende købekraftspariteter. Købekraftspariteter for det regionale plan, herunder for bycentrene, gør krav på særlig opmærksomhed. Sådanne data er nødvendige, ikke blot for at medlemsstaterne kan videreføre deres konvergenspolitik (artikel 103 i EF-traktaten), men også for at hensynet til den økonomiske og sociale samhørighed (jf. traktatens afsnit XIV) kan tilgodeses.

4.2. ØSU vil gerne vide, om Kommissionen ikke kunne komme med en klarere indikation af de statistiske

behov i forbindelse med indførelsen af det endelige momssystem i Fællesskabet.

4.2.1. Valget af et definitivt momssystem, som indebærer beskatning i oprindelseslandet og ikke i forbrugslandet, vil således tvinge medlemsstaterne til at blive enige om et clearingsystem, der dæmmer op for provenutab. Denne omlægning vil kræve en mere vidtgående harmonisering af definitionen af de makroøkonomiske aggregater, der indgår i nationalregnskaberne, hvis der skal kompenseres for tab af oplysninger, som kan tilvejebringes i det nuværende momssystem.

4.3. ØSU er opmærksom på, at de byrder, der hviler på virksomheder, som skal levere statistiske data, kan være store, specielt hvor der er tale om SMV'er. De omkostninger, der lægges over på virksomhederne, kan imidlertid nedbringes afgørende:

— ved at samle data, som flere administrationer rekvirerer;

— ved at benytte ny teknologi (Internet m.v.), under iagttagelse af datasikkerhedshensyn i forbindelse med fortrolige oplysninger.

4.4. I de fleste tilfælde modsvares disse byrder imidlertid af fordele, da virksomhederne jo kan bruge den statistik, de selv er med til at levere, til f.eks. markedsundersøgelser m.v. En informationsindsats via seminarer og på Internettet kunne fremme virksomhedsledernes forståelse for nytteværdien af statistik, og ikke mindst ansøre dem til selv at anvende disponibel statistik. Medlemsstaterne kunne bistå brancheorganisationerne med at udvikle edb-programmel, der omdanner de statistiske data til et ledelsesinstrument for virksomheden.

4.5. ØSU finder, at den sammenlignelige fællesskabsstatistik på området ledighed og beskæftigelse er aldeles utilstrækkelig. For det første er dataindsamlingsmetoderne meget forskellige i de forskellige medlemsstater, og for det andet mangler der præcise oplysninger om forskellige deltidsordninger, om tidsbestemte kontrakter og om lønmodtagernes individuelle præferencer med hensyn til arbejdstid og ansættelsesforholdets varighed. Sådanne oplysninger er nødvendige af hensyn til en EU-strategi for beskæftigelsen og de beskæftigelsesprogrammer, EU-landene skal udarbejde i den sammenhæng.

4.6. ØSU er enig i, at »fællesskabsstatistikernes kvalitet er afhængige af kvaliteten af de data, der indberettes til Eurostat« og, »at det overordnede mål for Fællesskabets statistiske system er at opfylde alle behov

⁽¹⁾ Herunder statistiske data for byområder, på baggrund af de nye forslag til ændring af regionalfondsforordningerne.

for statistikker i EU på en integreret og harmoniseret måde« (se punkt 2.2 i Kommissionens meddelelse). På den baggrund vil ØSU understrege det store behov for at forbedre og videreudvikle EU-statistiksystemet,

inklusive de nationale statistiske kontorer, og for at introducere nye arbejdsmetoder, således at den statistik, der er nødvendig for de store politiske beslutninger i EU, foreligger rettidigt.

Bruxelles, den 27. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 404/93 om den fælles markedsordning for bananer«⁽¹⁾

(98/C 235/15)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 27. januar 1998 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede José Maria Espuny Moyano til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. maj 1998.

ØSU vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 27. maj 1998, med 82 stemmer for, 16 imod og 19 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Kommissionen ændrer i sit forslag de aspekter af den fælles markedsordning, som er blevet fordømt i rapporter fra WTO's panel og appelinstansen, for dermed at bringe EU's bananimportordning i overensstemmelse med Verdenshandelsorganisationernes regler.

1.2. Kommissionens tekst er baseret på følgende elementer:

1.2.1. Et toldkontingent på 2,2 mio. ton for indførsel af tredjelandsbananer (med en told på 75 ecu pr. ton) og ikke-traditionelle AVS-bananer (nultold).

1.2.2. Et tillægstoldkontingent på 353 000 ton med en told på 300 ecu pr. ton for tredjelandsbananer og 100 ecu pr. ton for ikke-traditionelle AVS-bananer.

1.2.3. Den nuværende importlicensordning (B-licenser og opdeling efter aktivitet) afskaffes.

1.2.4. Der foreslås en importlicensordning, som er baseret på de traditionelle samhandelsstrømme (metoden med traditionelle importører over for nyttikomne). De nærmere bestemmelser for den praktiske forvaltning af ordningen fastlægges i Kommissionens gennemførelsesbestemmelser, som vedtages efter forvaltningskomitéproceduren.

1.2.5. Hvis der ikke med rimelighed kan opnås en aftale med alle de kontraherende parter i WTO, der har en væsentlig interesse i at levere bananer (Costa Rica, Colombia, Ecuador og Panama), er Kommissionen bemyndiget til at fordele en særlig kvote til hver af disse fire lande.

1.2.6. De traditionelle AVS-mængder fordeles ikke efter lande og kommer til at bestå af en samlet mængde på 857 700 ton.

1.2.7. Det foreslåede tillægstoldkontingent kan forhøjes, når efterspørgslen i Fællesskabet stiger, på grundlag af en prognose for produktion, forbrug samt indførsler og udførsler. Fastsættelsen af, hvilke elementer der indgår i overslaget, dets vedtagelse samt forhøjelsen af tillægstoldkontingentet, sker efter forvaltningskomitéproceduren.

⁽¹⁾ EFT C 75 af 11.3.1998, s. 6.

1.2.8. Hvis forsyningen af fællesskabsmarkedet berøres af ekstraordinære problemer, der påvirker vilkårene for produktion og indførsel, kan Kommissionen træffe de fornødne særlige foranstaltninger efter forvaltningskomitéproceduren. I så tilfælde kan tillægstoldkontingentet tilpasses, og der kan træffes særlige foranstaltninger. De skal undgå enhver forskelsbehandling på grundlag af forsyningernes oprindelse.

1.2.9. Den nye ordning træder i kraft den 1. januar 1999.

1.3. Forslaget til en ændring af den fælles markedsordning for bananer er ledsaget af en henstilling med henblik på Rådets afgørelse om bemyndigelse af Kommissionen til at forhandle en aftale med de lande, der har en væsentlig interesse i at levere bananer: Costa Rica, Colombia, Ecuador og Panama.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU anerkender Kommissionens indsats for at bringe visse bestemmelser i forordning (EØF) nr. 404/93 i overensstemmelse med de internationale forpligtelser, der følger af WTO og den fjerde Lomé-konvention, især dens protokol 5 om bananer.

2.2. ØSU er opmærksom på, at WTO-panelets og appelinstansens dom gør det nødvendigt at ændre et af de bærende principper bag den fælles markedsordning for bananer, nemlig ordningen for udstedelse af importlicenser.

2.3. ØSU fastslår, at Kommissionens forslag ikke kan give EU- og AVS-bananproducenter kompensation for bortfaldet af B-importlicenser, der er kendt GATT-stridige. Det lægger nemlig ikke op til nogen form for kompensation til de pågældende producenter for afskaffelsen af B-importlicenser. Ændringen i måden at udstede importlicenserne på kan berøve EU- og AVS-producenterne den garanterede adgang til fællesskabsmarkedet til rimelige priser for producenterne selv og for forbrugerne, hvilket er en forudsætning for, at de kan opretholde deres indkomster.

2.3.1. ØSU frygter derfor, at den foreslåede ændring kan forværre beskæftigelsessituationen i bananproduktionsregionerne, som i forvejen slås med en høj arbejdsløshed.

2.3.2. ØSU mener følgelig, at Kommissionen bør forudse en justering på 20 % af den faste referenceindtægt, der anvendes til beregning af udligningsstøtten til EU-producenterne for at kompensere dem for ændrin-

gerne i importordningen. Et retsgrundlag for denne nødvendige justering kan findes i artikel 299 i den nye Amsterdam-traktat, som tillader fleksibel anvendelse af fællesskabsforanstaltninger i ultraperifere regioner.

2.3.3. Desuden mener ØSU, at Kommissionen bør foreslå en foranstaltning, som vedbliver med at tilskynde de erhvervsdrivende til at markedsføre EU-banuner og de traditionelle AVS-banuner. En sådan foranstaltning er nødvendig, fordi de særlige vilkår, disse bananer produceres under, især fraværet af stordriftsfordele og større sociale udgifter, betyder, at avancen er meget lavere end på latinamerikanske bananer.

2.4. ØSU mener, at man bør styrke en bæredygtig produktion samt markedsføring af bananer, der er produceret under rimelige sociale og miljømæssige vilkår. Det beklages, at der ikke sættes kraftigt ind på dette felt.

2.4.1. ØSU opfordrer derfor Kommissionen til at foreslå en række foranstaltninger, der støtter markedsføring og fremme af disse bananer, og som omfatter orientering af de europæiske borgere om bananproducenters problemer i Den Tredje Verden. Sådanne foranstaltninger er især nødvendige, fordi bananerne produceres af små producenter, der har meget højere produktionsomkostninger end de store multinationale virksomheder, som hyppigt står for både produktion og import, herunder transport.

2.4.2. Forbrugerne vil ligeledes få gavn heraf, idet en undersøgelse foretaget af Kommissionen viser, at bananer, produceret under ordentlige sociale og miljømæssige vilkår, accepteres bredt af EU's borgere, der ligeledes er meget bevidste om misbruget af pesticider og andre kemikalier i nogle latinamerikanske regioner.

2.4.3. Der bør indføres et effektivt kontrolsystem til at sikre, at de bananer, der sælges, produceres under ordentlige sociale og miljømæssige forhold. Et internationalt banancharter, adfærdskodekser og mærkning kan i den henseende være til nytte.

2.4.4. Samtidig vil det være vigtigt at opretholde producentindkomsterne gennem passende markedsmechanismer eller direkte støtte. EU-producenter bør således modtage større udligningsgodtgørelser. AVS-producen-

ter bør ydes en støtte, der er forenelig med WTO-reglerne, og desuden bør der iværksættes strukturforanstaltninger til forbedring af sektorens konkurrenceevne.

2.5. ØSU mener, at det hele tiden bør tilstræbes at give forbrugerne et sikkert og varieret udbud af bananer af forskellig geografisk oprindelse og under anvendelse af forskellige produktions- og afsætningsmetoder. Den nye ordning må derfor garantere, at bananer fra såvel EU som AVS og Latinamerika kan eksistere side om side på markedet.

2.6. I betragtning af EU-bananmarkedets vækst siden indførelsen af den fælles markedsordning samt i lyset af den kommende EU-udvidelse bør der efter ØSU's mening opereres med en vis stigning i den mængde EU-banuner, som giver ret til udligningsstøtte, for på den måde at lade denne produktion få gavn af væksten i det interne forbrug. Ellers vil væksten på EU-markedet udelukkende komme tredjelandeprodukter til gode.

2.7. ØSU mener, at forslaget om at operere med en samlet mængde for de traditionelle AVS-lande kan forstyrre ligevægten i forsyningerne fra disse lande, og det må sikres, at ingen traditionel AVS-leverandør fratages adgang til sine traditionelle mængder.

2.7.1. ØSU opfordrer følgelig Kommissionen til at finde frem til den løsning, der er bedst til at sikre, at ingen af AVS-landene straffes i forhold til de øvrige lande.

2.7.2. ØSU konstaterer, at Kommissionens forslag ikke bidrager til en løsning af det særlige problem, Somalia har, således som ØSU allerede plæderede for i sin udtalelse af 30. maj 1996 (CES 704/96, pkt. 1.3 og 1.3.1).

Den alvorlige krise, Somalia er blevet ramt af i kølvandet på borgerkrigen, trækker ud, og de katastrofale oversvømmelser i 1996 har ødelagt næsten halvdelen af de dyrkede arealer. ØSU mener derfor, at den eneste måde, hvorpå man kan bidrage til at bringe Somalia på fode igen økonomisk og socialt set, er ved rent undtagelsesvis at tildele landet en særlig stor kvote.

3. Særlige bemærkninger

3.1. ØSU mener, at det foreslåede autonome tillægstoldkontingent på 353 000 ton er for stort og kun bør være på 100 000 ton. Kontingenterne, de traditionelle AVS-mængder og EU-referencemængden skaber således tilsammen uligevægt i forsyningssituationen med et udbud på 4,26 ton og en efterspørgsel på 3,9 ton.

3.1.1. De seneste års overforsyning af EU-markedet taler for et mindre tillægstoldkontingent. Dette kontingent kunne justeres årligt i opad- eller nedadgående retning, alt efter markedets reelle behov.

3.2. ØSU mener, at den nye ordning for udstedelse af importlicenser bør sikre passende konkurrencevilkår for alle erhvervsdrivende, således at ligevægten i forsyningen af EU opretholdes for samtlige leverandørlande uden undtagelse. Det er derfor vigtigt, at ordningen yder en effektiv garanti for afsætning af EU- og AVS-banuner og sikrer producenterne en rimelig indkomst. Især bør de europæiske bananproducenters konkurrenceevne yderligere forbedres. Kommissionen anmodes om at aflægge udførlig beretning om de anvendte midler og de opnåede fremskridt samt om eventuelle problemer.

3.3. ØSU mener, at referenceperioden for tildeling af importrettigheder bør være det sidste år, hvorfra der foreligger markedsoplysninger. På den måde sikres en bedre tilpasning til forholdene på markedet. For at beregningen af referencemængderne kan blive enklere, mere pålidelig og mere gennemsigtig, bør den kun baseres på den faktiske EU-import, således som den fremgår af de importlicenser, der er benyttet (eller certificeret af toldvæsenet).

3.4. For at lette overgangen fra den gældende importordning til den nye ordning, Kommissionen foreslår, bør der efter ØSU's mening indføres en række overgangsforanstaltninger, således at de forstyrrelser, den væsentlige ændring af den nuværende ordning skaber, reduceres til et minimum. I løbet af den periode, de pågældende foranstaltninger gælder, vil importørerne kunne foretage de nødvendige tilpasninger af deres erhvervs-mæssige og kommercielle infrastrukturer til den nye importordning.

3.5. ØSU finder det vigtigt, at ordningen for importlicensudstedelse opretholdes i tilfælde af ekstraordinære omstændigheder.

3.5.1. ØSU mener, at sådanne ekstraordinære omstændigheder bør dække situationen i de lande, som traditionelt har leveret til EU-markedet, men som gennemgår en periode med regeringsmæssigt anarki, som forhindrer dem i at opretholde deres traditionelle eksportkvote.

4. Konklusion

4.1. ØSU er klar over nødvendigheden af at bringe den bananimportordning, der blev indført med forordning (EØF) nr. 404/93, i overensstemmelse med den beslutning, der er truffet af WTO's organ vedrørende bilægge-

se af tvister. Den fælles markedsordning for bananer må dog ikke gøres mindre effektiv til at opfylde sine grundlæggende mål, især mht. bevarelse af markedsadgangsgarantien for EU- og AVS-bananer, som sikrer både EU- og AVS-producenterne en rimelig indtægt og forbrugerne et varieret udbud af bananer af forskellig oprindelse til rimelige og ensartede priser i hele EU. Desuden bør den nye ordning fremme salg af bananer, som er produceret under ordentlige sociale og miljømæssige vilkår, således at producenter og arbejdstagere i tredjelande kan tjene mere på salg af bananer, uden at deres helbred og den økologiske ligevægt i dyrkningsområderne bringes i fare.

4.1.1. ØSU håber derfor, at der tages behørigt hensyn til dens bemærkninger til den igangværende ændring af den fælles markedsordning for bananer. ØSU kan under ingen omstændigheder acceptere, at fællesskabspræferencen, som er det bærende princip i den fælles landbrugspolitik, afvikles på grund af bortfald af EU-producenternes garanterede markedsadgang. ØSU finder det også vigtigt at opretholde den præferenceadgang til fællesskabsmarkedet og de traditionelle fordele, AVS-producenter er garanteret under Lomé-aftalerne.

4.2. ØSU ønsker snarest muligt at blive informeret og hørt af Kommissionen om forslagene til gennemførelsen af den nye fælles markedsordning for bananer.

Bruxelles, den 27. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende ændringsforslag blev forkastet under forhandlingerne, men opnåede over en fjerdedel af de afgivne stemmer:

1. Punkt 2.3.2

Affattes således:

»Sektionen mener følgelig, at Kommissionen bør styrke alle egnede foranstaltninger til strukturforbedringer i de berørte regioner. Den bør starte med at foretage en grundig analyse af de hidtidige resultater af strukturstøtten.

I den forbindelse kunne man også undersøge muligheden for en justering af den faste referenceindtægt, der anvendes til beregning af udligningsstøtten til EU-producenterne.

Efter ratificeringen af Amsterdam-traktaten kan artikel 299 deri danne retsgrundlag for denne justering, idet artiklen tillader fleksibel anvendelse af fællesskabsforanstaltninger i ultraperifer regioner.«

Begrundelse

De strukturfremmeforanstaltninger, der er brug for i de pågældende regioner, skal ikke blot bestå i en forøgelse af udligningsstøtten. Støtten bør indgå i et overordnet sæt foranstaltninger.

Afstemningsresultat

For: 36, imod: 48, hverken for eller imod: 13.

2. Punkt 2.6

Affattes således:

»ØSU fastslår, at EU's bananproduktion er steget siden indførelsen af den fælles markedsordning takket være udligningsstøtten. Alligevel ligger den med 680 000-700 000 ton fortsat betydeligt under støttemængden i 1993 (854 000 ton).

Hvis de mængde- og kvalitetsmæssige mål for den europæiske produktion nås, kan det afgøres, om den støtteberettigede mængde — stik imod den generelle tendens i den fælles landbrugspolitik — bør øges. Dette er tænkeligt, især i lyset af den kommende udvidelse.«

Begrundelse

Selvindlysende.

Afstemningsresultat

For: 39, imod: 52, hverken for eller imod: 15.

3. Punkt 3.1 og 3.1.1

Udgår.

Begrundelse

Tillægskontingentet på 353 000 ton svarer til de tre nyeste medlemslandes tredjelandeimport før tiltrædelsen. Deres forbrug er i mellemtiden steget lidt (med en anden kombination af leverandørlande).

I praksis nåede man ikke op på et udbud på 4,26 mio. ton, fordi de støtteberettigede EU- og AVS-kontingenter af forskellige grunde ikke kunne udnyttes fuldt ud i produktionsregionerne. Heller ikke kvoterne for tredjelandeimport er blevet opbrugt, især af administrative årsager (bl.a. licenshandel).

Afstemningsresultat

For: 34, imod: 49, hverken for eller imod: 24.

4. Punkt 3.3, første punktum

Udtrykket »det sidste år« ændres til »de sidste tre år«.

Begrundelse

At tage udgangspunkt i et eneste år ved tildeling af importlicenser ville være meget uretfærdigt mod lande, som af klimatiske årsager eller af andre årsager har en usædvanlig lav produktion det pågældende år.

Afhængigheden af vejrforholdene betyder, at det normalt er gennemsnittet for et vist antal år, der danner grundlaget for tildeling af importrettigheder.

Afstemningsresultat

For: 35, imod: 38, hverken for eller imod: 26.

5. Punkt 3.3

Efter første punktum indføjes følgende:

»Under alle omstændigheder bør man opgøre den markedsforvridende virkning af den gamle ordning, der er kendt GATT-stridig.«

Begrundelse

Selvindlysende.

Afstemningsresultat

For: 32, imod: 49, hverken for eller imod: 25.

6. Punkt 3.4

Udgår.

Begrundelse

I henhold til WTO-reglerne skal den nye ordning være fuldt driftsklar pr. 1. januar 1999.

Afstemningsresultat

For: 35, imod: 53, hverken for eller imod: 18.

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet om fremme af iværksætterånden i EU: prioriterede områder for det fremtidige arbejde«

(98/C 235/16)

Europa-Kommissionen besluttede den 5. maj 1998 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser, som udpegede Colin Lustenhouwer til hovedordfører.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 27. maj 1998, med 78 stemmer for, 3 imod og 4 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. ØSU hilser Kommissionens meddelelse om Fremme af iværksætterånden i EU: prioriterede områder for det fremtidige arbejde velkommen. I såvel Kommissionens tilgang til begrebet iværksætterånd som i de foreslåede og allerede igangsatte tiltag til fremme af den selvstændige iværksætterlyst genkender ØSU mange af sine egne ideer, hvilket det selvsagt må udtrykke tilfredshed med.

1.2. Efter ØSU's opfattelse fortjener Kommissionen ros for på denne måde at have fulgt op på Rådets anmodning i slutningen af 1997 om med sigte på Det Europæiske Råd i Cardiff at fremlægge ideer om konkretisering af et af temaerne i retningslinjerne for beskæftigelse, nemlig fremme af iværksætterånden i EU.

1.3. Udvikling af iværksætterånd bliver af Kommissionen betragtet som en dynamisk proces, som kræver bestemte egenskaber. ØSU deler dette synspunkt, men skal dog tilføje, at iværksætterånd i en vis forstand også må opfattes som en selvstændig produktionsfaktor ved siden af f.eks. arbejde og kapital.

1.3.1. Det er netop den kombinerede brug af disse særskilte produktionsfaktorer, som giver værditilvækst og er afgørende for virksomhedens succes eller fiasko.

1.3.2. I denne betydning er iværksætterånd da heller ikke noget, som kun har relevans for små virksomheder; fænomenet optræder også på såvel storforetagender som i kommercielle samarbejdsformer. For det meste bliver der i den forbindelse gjort brug af bestemte, markante facetter af små, selvstændige virksomhedslederes iværksætterånd, hvilket har ført til begreber som »intrapreneurship«.

1.4. ØSU er da også enig med Kommissionen i, at fremme af iværksætterånden i høj grad er et spørgsmål

om en mentalitetsændring hos den enkelte og tilvejebringelse af en kultur, som fremmer risikolysten.

1.5. Det lyder nemt, men ØSU er klar over, at sådanne forandringer ofte kræver lang tid og forudsætter en stor tilpasningsevne. De påkrævede lov- og regelændringer skal derfor ledsages af fremmeforanstaltninger på andre områder som f.eks. uddannelse og fremskaffelse af oplysninger om fordele og ulemper ved at etablere en virksomhed.

1.6. Specielt i de seneste år har der især blandt unge og højtuddannede kunnet konstateres en øget interesse for iværksætterrollen. I mange tilfælde er det dog ikke let at gå fra at have status som arbejdstager og over til at blive selvstændig. ØSU skal pointere, at der findes en problematisk »gråzone« mellem arbejdstager- og iværksætterrollen. Personer, der befinder sig i denne gråzone, oplever navnlig problemer i forbindelse med deres juridiske status samt deres forhold til socialsikrings- og beskatningsordninger. En person, der betragtes som selvstændig af skattemyndighederne, risikerer f.eks. at blive betragtet som lønmodtager af de instanser, der administrerer socialsikringsordningerne! Dette skyldes, at de fleste medlemsstaters retssystemer tager udgangspunkt i 1800-tallets traditionelle skelnen mellem arbejdstagere og arbejdsgivere, hvor disse begreber i vore dage godt kan kombineres. Således er et voksende antal mennesker især i servicesektoren på én gang arbejdstagere og selvstændige. Efter ØSU's mening bør medlemsstaterne se nærmere på dette problem og træffe foranstaltninger på de nævnte områder for at fjerne usikkerheden hos de berørte persongrupper. For usikkerhed resulterer i, at folk undlader at tage initiativer, som netop kunne have en yderst nyttig samfundsmæssig funktion dels i relation til beskæftigelsen, men også i relation til udviklingen af nye produkter og tjenester.

1.7. Som sagt tilslutter ØSU sig i hovedtrækkene de foreslåede aktioner. ØSU har selv for nylig afgivet

udtalelser på relevante områder — f.eks. om elektronisk handel⁽¹⁾ og SMV'ernes adgang til EU's F&U-midler⁽²⁾. På andre områder er udtalelser under forberedelse. Det gælder f.eks. direktivforslaget om betalingsforsinkelser⁽³⁾, SMV'ernes adgang til kapitalmarkederne⁽⁴⁾ samt vækst- og beskæftigelsesinitiativets SMV-relaterede forslag med henblik på løsning af de mindre virksomheders finansieringsproblemer⁽⁵⁾. I denne udtalelse vil der derfor kun blive fremsat kommentarer til spørgsmål, som på dette stadium lægger op til udtrykkelig stillingtagen.

2. Prioriterede foranstaltninger til fremme af virksomhedskultur

2.1. I forlængelse af ovenstående tilslutter ØSU sig denne del af Kommissionens strategi. En bedre uddannelse af (potentielle) iværksættere samt udvikling af netværk for undervisningsinstitutioner og udryddelse af fordomme om iværksættere falder fint i tråd hermed. Også den ændring af konkurslovgivningen i en række medlemsstater, som Kommissionen påpeger, er nødvendig, vil kunne bidrage til, at iværksættere ikke betragtes som »tabere«, hvis deres projekter slår fejl.

Naturligvis må der her tilsikres en rimelig balance mellem de berørte interesser, herunder også kreditorernes, men samtidig må der tilvejebringes retlige rammevilkår, som ikke på forhånd udelukker iværksættere fra at få en chance mere.

2.2. I forbindelse med de anbefalinger, som rettes til medlemsstaterne, skal påpeges, at man tidligt i uddannelsesforløbet må gøre de unge opmærksomme dels på de muligheder for personlig udvikling, som er forbundet med rollen som selvstændig iværksætter, og dels på iværksætternes samfundsmæssige funktion.

3. Prioriterede foranstaltninger til forbedring af erhvervsklimaet

3.1. Iværksættere konfronteres i det daglige med et utal af forskrifter, som samfundet pålægger dem af forskellige grunde. Skattelovgivning, sikkerhedsforskrifter, miljøregler, etableringskrav, regler om fysisk planlægning, tilladelser osv. lægger desværre i mange tilfælde en stor — og ofte ganske overflødig — byrde på ikke mindst de små virksomheder. Undersøgelser har klart påvist, at de omkostninger, som er forbundet med administrative pålæg, tynger mindre virksomheder relativt meget. ØSU har derfor med interesse noteret sig de

forslag, som den 7. maj i år blev fremlagt af den såkaldte BEST-gruppe (Business Environment Simplification Taskforce). Selv om ØSU endnu ikke har haft mulighed for at nærlæse BEST-rapporten og dens detailforslag, kan det allerede nu slås fast, at ideen om at etablere en »Better Regulation Unit« i såvel Kommissionen og Rådet som på højt politisk niveau i medlemsstaterne er en interessant tanke, som set ud fra »Think small first«-princippet utvivlsomt fortjener at blive fulgt op.

3.2. Især medlemsstaternes beskatningsregler har stor betydning for erhvervsklimaet. Kommissionen peger således med rette på sammenhængen mellem skattesystemet og spørgsmålet om finansiering af mindre virksomheder. Det er nødvendigt at indrømme virksomheder skattelettelse i opstartsfasen, om end dette ikke må resultere i en skævvridning af konkurrenceforholdene til ugunst for etablerede virksomheder. Privatpersoners risikobehæftede investeringer i mindre virksomheder bør ligeledes fremmes via beskatningsreglerne, og tilsvarende bør virksomheder kunne overdrages som såkaldte »going concerns«, uden at beskatningsreglerne lægger sig hindrende i vejen; netop spørgsmålet om overdragelse af de virksomheder, som er blevet etableret af efterkrigsgenerationen af iværksættere, vil komme kraftigt i fokus i de kommende år.

3.3. Lov- og regelgivningen om intellektuel ejendomsret (bl.a. patentretten og forslagene om et såkaldt lille patent eller brugsmodebeskyttelse) spiller en stor rolle, når man skal fremme SMV'ernes innovative udvikling. Kombineret med en forbedring af mindre virksomheders adgang til ny teknologisk viden og »clustering« af virksomheder ligger der her potentielle muligheder for at øge netop de mindre virksomheders innovationsevne. Kommissionen har ret i, at samspillet mellem mange og ofte komplicerede aspekter gør det nødvendigt at skabe decentrale samt let og billigt tilgængelige netværk af informations- og rådgivningsinstanser af og for SMV i de medlemsstater, hvor sådanne endnu ikke findes.

3.4. I denne forbindelse skal SMV'er også sikres nemmere adgang til EU's F&U-programmer, hvilket sandsynligvis vil kræve en ændring af betingelserne for adgang til disse programmer. Det står fast, at »en lille virksomhed ikke er et multinationalt foretagende i lommeformat!« I forlængelse heraf skal Kommissionen drage omsorg for, at SMV-organisationerne rent faktisk involveres i de partnerskaber, der etableres lokalt eller regionalt som led i anvendelsen af strukturfondene, således at deres initiativer kan komme til udfoldelse på lige fod.

(1) EFT C 19 af 21.1.1998, s. 72.

(2) EFT C 355 af 21.11.1997.

(3) KOM(98) 126 endelig udg.

(4) KOM(97) 187 endelig udg.

(5) EFT C 157 af 25.5.1998.

4. Fremme af iværksætterånden i den kooperative sektor

4.1. Kommissionen peger med rette på den kooperative sektors store jobskabende potentiale. Der er her tale om virksomheder og/eller organisationer, som ikke primært arbejder med økonomisk gevinst for øje. Der er stor forskel på, i hvilket omfang sådanne »virksomheder« har slået igennem i de enkelte medlemsstater, og derfor er det meget vanskeligt at formulere en egentlig EU-politik på området. Sandsynligvis vil man ikke kunne opnå meget mere end en erfaringsudveksling mellem medlemsstaterne, hvilket dog ikke må indebære, at medlemsstaterne og Kommissionen overser den kooperative sektors vigtige rolle i samfundet. Imidlertid bør man videreudvikle de nu bebudede initiativer i samråd med de berørte organisationer, hvilket til dato ikke synes at have været tilfældet, således at det ikke er muligt at tage endelig stilling til denne del af programmet. Dog forekommer tanken om at oprette særlige europæiske diplomkurser ved første øjekast at kolliderer med det faktum, at EU ingen beføjelser har, når det gælder uddannelsesprogrammernes indhold. Videreformidling af erfaringerne fra de lande, hvor der findes særlige uddannelser for ansatte i den kooperative sektor, via institutionelle netværk, forekommer da også at være en mere oplagt og løfterig løsning.

5. Konklusioner

5.1. I bestræbelserne på at opnå en varig økonomisk vækst i Europa spiller mange faktorer en vigtig rolle. Fremme af iværksætterånden er blot en af dem — og givetvis ikke den mest betydningsløse. Dog må det undgås, at forventningerne nu spændes så højt, at det på langt sigt fører til skuffelse. Naturligvis er der blandt SMV'erne mange højvækstvirksomheder, som bidrager til at øge beskæftigelsen. Men samtidig er der også mange mikrovirksomheder, som sikrer de ansatte et udmærket levebrød. Disse virksomheder vokser imidlertid ikke og har ofte heller ikke noget ønske derom. Og dog udgør disse foretagender, hvis aktiviteter ofte er helt lokale, hovedparten af SMV-bestanden, og de spiller en uundværlig rolle for EU-landenes økonomier. Der er her som regel tale om mindre virksomheder i de mere traditionelle SMV-sektorer som f.eks. detailhandel,

håndværk, hotel- og restaurationsbranchen, turisme og småindustri.

5.2. ØSU bemærker, at Kommissionen i sin meddelelse er tilbøjelig til i en vis forstand at forbigå denne vigtige gruppe, idet den bestandigt koncentrerer sig om nystartende og innovative højvækstvirksomheder. Dermed opstår der risiko for, at man med dette kraftige fokus på SMV-sektorens »hurtigløbere« undlader at træffe de foranstaltninger, som er nødvendige af hensyn til de eksisterende virksomheder. Efter ØSU's mening bør der føres en velafbalanceret politik, så eksisterende virksomheder kan operere på markedet under de samme konkurrencevilkår som de nytilkomne foretagender.

5.3. Netop fordi udvikling af iværksætterånd er en dynamisk proces, hvori indgår etablering, udbygning og udvikling samt til slut overdragelse eller lukning af en virksomhed, bør alle disse stadier i en virksomheds livscyklus fra politisk hold ofres den — ens — opmærksomhed, de fortjener. Med denne bemærkning kan ØSU fuldt og helt tilslutte sig de målsætninger og den gennemførelsesstrategi, som Kommissionen lægger frem i sin meddelelse.

5.4. Dog mener ØSU, at også det bør have forelagt den årlige evaluering af EU's og medlemsstaternes politik på området, som Kommissionen foreslår; hvis kun Rådet og Europa-Parlamentet bliver hørt, kan det blive sværere at skabe samfundsmæssig opbakning om videreførelsen af denne politik!

5.5. Denne evaluering bør efter ØSU's opfattelse være andet og mere end en traditionel aktivitetsrapport. I lighed med »resultattavlen« for det indre marked bør evalueringen forme sig som en slags barometer (eller »health check«), som registrerer, om og — i bekræftende fald — i hvilket omfang der i EU og de enkelte medlemsstater er gjort fremskridt på de områder, som har størst betydning for iværksætterånden. Den tidligere nævnte BEST-gruppe udtrykker det således i sin rapport: »It is, therefore, time that we moved from merely talking about the importance of having the right environment for small business to putting the needs of enterprise at the centre of policy making«.

5.6. ØSU mener, at metoden med en årlig tjekliste kunne være en nyttigt redskab for gennemførelsen af den her nævnte målsætning.

Bruxelles, den 27. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om etablering af en generel ramme for Fællesskabets aktiviteter til fordel for forbrugerne«⁽¹⁾

(98/C 235/17)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 12. februar 1998 under henvisning til EF-traktatens artikel 129 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Miljø-, Sundheds- og Forbrugerspørgsmål, som nedsatte en studiegruppe og udpegede Joop Koopman til ordfører.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg udpegede på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 28. maj 1998, Joop Koopman til hovedordfører og vedtog følgende udtalelse med 94 stemmer for, 8 imod og 3 hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1. Kommissionen nævner i begrundelsen til forslaget, at Den Europæiske Union har styrket sin forbrugerpolitik i løbet af det sidste årti med foreløbig kulmination i Amsterdam-traktaten. Der har hidtil ikke foreligget nogen basisretsakt for finansieringen af EU-aktiviteter til støtte for forbrugerpolitikken.

1.2. Forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse udgør en sådan »basisretsakt«⁽²⁾ for aktiviteter, som kræver finansiel støtte over EU's budget for forbrugerpolitik og beskyttelse af forbrugernes sundhed. Der opstilles en ramme for aktiviteter i perioden 1999-2003, men der er ikke tale om en liste over alle de aktiviteter, der skal iværksættes i den periode, da det ikke er muligt præcist at forudsæ alle de aktiviteter, der kan opstå behov for i så lang en periode.

1.3. Forslaget til afgørelse er baseret på artikel 129 A i EF-traktaten. Hvis forslaget endnu ikke er blevet vedtaget, når den nye traktat træder i kraft, vil Kommissionen eventuelt tage forslaget op til ny vurdering og basere det på de nye artikler 152 og 153, der skal indføjes med Amsterdam-traktaten, og som udvider området for forbrugerpolitikken.

1.4. Kommissionen inddeler de aktiviteter, der kan nødvendiggøre finansiel støtte, i fire områder:

- Forbrugernes sundhed og sikkerhed;
- Beskyttelse af forbrugernes økonomiske interesser;
- Forbrugeruddannelse og -oplysning om rettigheder;

— Fremme af og hensyntagen til forbrugernes interesser.

I et bilag gives en vejledende liste over disse aktiviteter.

1.5. Forslaget dækker tre typer aktiviteter: foranstaltninger iværksat af Kommissionen selv, finansiel støtte til aktiviteter, der gennemføres af europæiske forbrugerorganisationer, og specifikke projekter, der i første række foreslås af forbrugerorganisationer i medlemsstaterne.

1.6. Finansieringsrammen for disse fem år anslås til i alt 114 mio. ecu.

1.7. Den finansielle støtte til europæiske og nationale forbrugerorganisationers aktiviteter på de områder, der er nævnt i punkt 1.4, kan principielt ikke udgøre mere end 50 % af udgifterne til gennemførelse af projekterne.

1.8. Betingelserne for bevilling af støtte er beskrevet i artikel 7, 8 og 9 i forslaget til afgørelse. Artikel 7 omhandler kriterier vedrørende omkostningseffektivitet, multiplikatoreffekten og udbredelse. I artikel 8 fastlægges procedurerne for indgivelse af ansøgninger og godkendelse af projekter, som fører til, at der indgås en kontrakt, og bestemmelser om tilsyn, kontrol og bilag findes i artikel 9.

1.9. Finansieringsoversigten indeholder en vejledende opstilling over de samlede budgetbevillinger over den femårige periode samt en foreløbig fordeling på de tre aktivitetstypers forskellige områder.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU glæder sig over, at forbrugerpolitikken gradvist har fået større og større betydning i takt med EU's udvikling. Dens oprindelse kan måske føres tilbage til 1961, da landbrugskommissær Mansholt første gang

⁽¹⁾ EFT C 108 af 7.4.1998, s. 43.

⁽²⁾ Jf. artikel 22 i finansforordningen (den konsoliderede udgave af 20.12.1996 — SG B.4 (96), s. 674).

indkaldte forbrugerrepræsentanter for at drøfte spørgsmål af fælles interesse. Det første kontor for forbrugerpolitiske spørgsmål blev oprettet under GD IV i 1968. I 1973 blev der nedsat en tjeneste for miljø- og forbrugerpolitik, som i 1981 blev omdannet til GD XI. I 1989 blev der skabt en separat tjeneste for forbrugerpolitik, som blev forløber for GD XXIV i 1995. Udvidelsen af generaldirektoratets arbejdsområde i 1997 til også at dække sundhedsspørgsmål udgør den seneste organisatoriske udvikling. Disse ændringer var en følge af den øgede relevans af en EU-forbrugerpolitik og af det øgede behov for en sådan politik.

2.2. ØSU kan tilslutte sig Kommissionens begrundelse for at skabe en basisretsakt for finansieringen af forbrugerpolitiske aktiviteter i EU, men bemærker samtidig, at manglen på et sådant grundlag ikke hidtil har afholdt Kommissionen fra at støtte sådanne projekter.

2.2.1. Skabelsen af en basisretsakt er i overensstemmelse med artikel 22 i finansforordningen, hvor det hedder, at anvendelse af bevillinger på budgettet til væsentlige EF-foranstaltninger er betinget af vedtagelsen af en sådan basisretsakt.

2.2.2. Vedtagelsen af en basisretsakt kombineret med fastlæggelsen af en budgetbevilling over en femårig periode kan også skabe større klarhed og sikkerhed om omfanget af de midler, som GD XXIV har til rådighed til gennemførelse af sin politik. Tidligere lod den procedure, efter hvilken dets årlige budget blev fastlagt (jf. traktatens artikel 203), meget tilbage at ønske, da budgettet altid var genstand for en magtkamp mellem Rådet (der ønskede beskæringer) og Europa-Parlamentet (der foreslog forhøjelser).

2.2.3. En basisretsakt om tildelingen af bevillinger kan ligeledes være en velkommen lejlighed til at opstille hurtige, effektive og utvetydige procedurer for finansiering af projekter og opstilling af de betingelser, der skal være opfyldt af modtagerne, for at de kan opfylde det berettigede mål om åbne regnskaber. Heldigvis er finansieringsprocedurerne for 1998 væsentligt forbedret i forhold til tidligere år.

2.2.4. Endvidere baner forslaget tillige vejen for en egentlig fastlæggelse af de kriterier, som forbrugerorganisationer skal opfylde for at være berettiget til finansiel støtte. En vigtig faktor i denne sammenhæng er disse organisationers repræsentativitet. Kommissionen kan dog anvende yderligere kriterier.

2.3. ØSU er ganske vist enig i, at der er behov for at vedtage en basisretsakt som sådan, men ønsker at gøre opmærksom på, at dette kan gøres på to måder: enten ved at udarbejde en ramme med angivelse af aktiviteter pr. område i lighed med det foreliggende kommissionsforslag eller ved at opstille et handlingsprogram, hvor en mere konkret politik på mellemlang sigt spiller en central rolle. ØSU er ikke enig med Kommissionen i, at et sådant flerårigt program ikke kan spille den rolle, da det »ikke lader sig gøre i forbrugerbeskyttelsessammenhæng at forudse i et femårigt perspektiv, hvilke problemer der kræver en fællesskabsindsats«.

2.3.1. For det første kræver det ikke et detaljeret kendskab til fremtiden at opstille et flerårigt program. Enkelthederne i de aktiviteter, der skal gennemføres i løbet af perioden, kan indføres senere, således som det er tilfældet med så mange EU-(ramme)programmer. For det andet har EU's forbrugerpolitik altid, siden starten i 1975, været ført inden for rammerne af mellemfristede programmer: det første og det andet (5-årige) forbrugerbeskyttelsesprogram, programmet »Fremstød på det forbrugerpolitiske område«, den første og den anden treårige handlingsplan og endelig den nugældende »De vigtigste emner for forbrugerpolitikken 1996-1998«.

2.3.2. ØSU beklager, at det nye flerårige handlingsprogram endnu ikke er færdigudarbejdet, da det kunne og burde have givet yderligere retningslinjer om tildeling af midler til de foreslåede aktioner og aktiviteter i den nære fremtid. Der kunne have fundet en diskussion sted om alle spørgsmål vedrørende basisretsakt, aktivitetsprogram og (samlet) budgettildeling.

2.3.3. Fremlæggelsen af et sådant flerårigt handlingsprogram ville også have været i bedre overensstemmelse med artikel 1 i Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens erklæring af 6. marts 1995 om opførelse af finansielle bestemmelser i retsakter⁽¹⁾, hvor der tales om »flerårige programmer« og ikke (vejledende) »rammer«.

2.3.4. ØSU støtter ikke desto mindre rammen, da den forekommer tilstrækkelig fleksibel til fuldt ud at kunne rumme det planlagte flerårige forbrugerhandlingsprogram, forudsat der i selve rammen indføres en eksplicit henvisning til dette handlingsprogram. På denne måde kunne Kommissionen skabe det nødvendige led mellem den krævede basisretsakt for anvendelsen af budgetbevillinger inden for forbrugerpolitikken og dens flerårige program. Dette handlingsprogram skulle også starte den 1. januar 1999, og dets løbetid skulle i princippet svare til rammens gyldighedsperiode. ØSU vil ikke på nuværende tidspunkt drøfte de aktiviteter, der er nævnt

(¹) EFT C 102 af 4.4.1996.

i bilaget, da det agter at fremsætte en detaljeret udtalelse om det planlagte handlingsprogram. Dette program vil udgøre et meget bedre grundlag for drøftelser om EU-forbrugerpolitikens fremtidige kurs end den foreslåede ramme.

2.4. ØSU ville glæde sig over en genbehandling af forslaget på grundlag af de relevante nye traktatsbestemmelser, som følger af Amsterdam-traktaten, hvis der skulle blive lejlighed til det. ØSU opfordrer indtrængende Kommissionen til så hurtigt som muligt at gøre rede for dens tanker om, hvorledes disse nye ansvarsområder kan tænkes at påvirke forbrugerpolitiske aktioner, således at debatten herom kan indledes samtidig med debatten om dette forslag. Kommissionen ville da være i stand til at fremsætte et ændret forslag eller at foreslå en ændring til afgørelsen umiddelbart efter Amsterdam-traktatens ikrafttrædelse. Under alle omstændigheder bør det nye handlingsprogram, der er under udarbejdelse, være baseret på disse nye bestemmelser.

2.5. ØSU er opmærksom på ovennævnte erklæring (jf. punkt 2.3.3), ifølge hvilken budgetmyndigheden og Kommissionen forpligter sig til ikke at fravige finansieringsrammen, »medmindre der foreligger nye objektive og vedvarende omstændigheder ...«. Det bemærker dog, at man i betragtning af forbrugerpolitikens horisontale karakter og stadige udvikling såvel som af fremtidige begivenheders uforudsigelighed, samt i lyset af det begrænsede budget, ikke må undervurdere det fleksibilitetstab, som vedtagelsen af en finansiel ramme indebærer.

2.5.1. ØSU ønsker derfor at understrege behovet for, at der udvises smidighed, når der tildeles midler til uforudsete begivenheder på de aktivitetsområder, den foreslåede afgørelse omfatter. Kommissionen kunne i sine årlige rapporter til Europa-Parlamentet og Rådet (artikel 12, stk. 1, i direktivforslaget), anføre, hvis større forbrugeraktiviteter ikke har kunnet gennemføres pga. manglende ressourcer. Sådanne oplysninger ville give Europa-Parlamentet og Rådet mulighed for at tildele yderligere midler til specifikke områder.

2.5.2. ØSU ønsker endvidere at foreslå, at der bliver mulighed for at indføre en ny basisretsakt for at øremærke nye bevillinger, således at der kan iværksættes egnede foranstaltninger, såfremt der opstår situationer på områder, der ikke er dækket af denne basisretsakt.

2.6. Så vidt ØSU forstår, er tildelingen af bevillinger til de tre aktivitetstyper og de fire politiske områder foreløbig. ØSU håber, at de overvejelser, der ligger til

grund for tildelingen, eller enhver ny tildeling, vil fremgå af det nye handlingsprogram.

2.7. ØSU noterer med tilfredshed, at rammen er åben for de associerede lande i Central- og Østeuropa samt Cypern, og går ud fra, at der vil blive stillet bevillinger til rådighed herfor ud over selve rammen. ØSU gav i en tidligere udtalelse⁽¹⁾ udtryk for sit syn på forbrugerpolitikens betydning for disse lande, der befinder sig i en overgangsfase, og håber, at der som led i de foranstaltninger, der er nødvendige i udvidelsesprocessen, kan gives tilstrækkelig støtte til udviklingen og gennemførelsen af projekter, der er til gensidig nytte.

3. Særlige bemærkninger

Betragtningerne i præamblen

3.1. I den 11. betragtning nævnes, at de forbrugerpolitiske aspekter skal integreres i EU's andre politikker. To kommentarer er her på sin plads. For det første bør der, især på baggrund af den nye artikel 153, stk. 2, tillige nævnes andre vigtige politikker, som f.eks. offentlige tjenester, finansielle og monetære anliggender (euroen), landbrug og handel med tredjelande (WTO). For det andet indebærer en henvisning til disse politikområder ikke nødvendigvis, at bevillingerne til sådanne aktioner skal ske over GD XXIV's budget. Essensen af den integrerede politik er i sidste ende, at de ansvarlige for disse andre politikker også er ansvarlige for integreringen af — i dette tilfælde — forbrugerinteresser. Dette ansvar omfatter i princippet også det finansielle aspekt af den pågældende aktivitet⁽²⁾. Dette forhold bør komme til udtryk i forslaget.

Artikel 1: Finansieringsramme

3.2. Sammenlignes de årlige budgettildelinger, der er foreslået for perioden 1999-2003, med de seneste års tildelinger, må ØSU desværre konkludere, at der for et stort antal aktiviteters vedkommende er sket et fald på grund af tilføjelsen af nye aktivitetsområder. Det skyldes tilføjelsen af nye områder til GD XXIV's budget, især som følge af BSE-krisen. Dette fald er i modstrid med EU-forbrugerpolitikens stigende betydning, som bl.a.

⁽¹⁾ ØSU's udtalelse om Kommissionens meddelelse om »De vigtigste emner for forbrugerpolitikken 1996-1998«, EFT C 295 af 7.10.1996, s. 14, pkt. 2.9.

⁽²⁾ Dette princip har f.eks. været afspejlet i tildelingen af EU-midler til programmer til vurdering af nye biler, hvor der opstilles sikkerhedskriterier for motorkøretøjer. Princippet burde dog anvendes i meget større målestok.

afspejles i Amsterdam-traktaten. ØSU opfordrer derfor indtrængende Kommissionen og budgetmyndigheden til at forhøje forbrugerbudgettet for perioden 2000-2003 ud over den meget beskedne stigning (som skyldes væksten i EU's BNP), som Kommissionen foreslår⁽¹⁾. ØSU er af den opfattelse, at det flerårige program, som Kommissionen er ved at udarbejde, yderligere kan begrunde en sådan stigning.

3.3. I denne forbindelse ønsker ØSU at understrege betydningen af finansiel støtte til forbrugerorganisationer, da disse organisationer bør spille en aktiv rolle i udformningen af det indre marked. Deres bidrag vil øge EU's 370 millioner forbrugeres tillid til det indre marked.

Artikel 2: Aktiviteterne

3.4. Som en opfølgning af bemærkningerne i punkt 2.3.4 om behovet for at sammenknytte handlingsprogrammet og basisretsakten foreslår ØSU følgende ændring af artikel 2, litra a):

»foranstaltninger iværksat af Kommissionen for at støtte og supplere medlemsstaternes politik og sikre udviklingen, ajourføringen og opfølgningen af denne politik inden for rammerne af et flerårigt program på de betingelser, der er fastsat i (den nye) artikel 5.«

3.4.1. Denne nye artikel 5 skulle indeholde mere detaljerede bestemmelser om udarbejdelsen af et flerårigt program, f.eks. hvad angår følgende aspekter: programets løbetid, en reference til dens vigtigste emner, evalueringsaspekter og et afsnit om finansielle bestemmelser.

3.5. Der anføres ikke eksplicit nogen finansiel fordeling af det samlede budget for disse tre aktivitetstyper, men den kan af personer med indgående kendskab til forbrugerpolitikken udledes af den vejledende oversigt i finansieringsoversigten i bilaget. Ganske vist er disse tal foreløbige, men det ville ikke desto mindre være ønskeligt med større gennemsigthed i denne fordeling.

Artikel 3: Integrering af forbrugerinteresser i andre politikker

3.6. Uanset bemærkningerne i punkt 3.1 om ansvaret for integreringen af forbrugerinteresser i andre politikområder er det forbrugerkommissærens ansvar at sikre indbyrdes overensstemmelse mellem den måde, hvorpå disse forbrugeraspekter behandles andre steder, og den måde, hvorpå aktiviteterne gennemføres inden for den

generelle ramme. ØSU opfordrer Kommissionen til at indføre passende mekanismer, som kan sætte GD XXIV bedre i stand til på et tidligt tidspunkt at notere sig andre relevante politiske intentioner og at bidrage til, at der er indbyrdes overensstemmelse mellem EU's politikker, og at de supplerer hinanden. I denne sammenhæng henviser ØSU til en række rådsresolutioner om behovet for øget integrering af forbrugerpolitiske overvejelser i andre politikker og til adskillige udtalelser, hvor ØSU har nævnt dette aspekt⁽²⁾.

3.6.1. ØSU opfordrer Kommissionen til at evaluere de foranstaltninger, der hidtil er iværksat på dette område. I denne forbindelse kunne GD XI's integreringsbestræbelser (f.eks. ordningen med »miljømedarbejdere« i andre generaldirektorater) tjene som eksempel. Man bør endvidere være opmærksom på anvendelsen af »forbrugerkonsekvensvurderinger«.

Artikel 4: Aktivitetsområder

3.7. Disse områder er i fuld overensstemmelse med målene i den nye artikel 153, stk. 1, og ØSU kan fuldt ud støtte dem. Skønt emner som håndhævelse af forbrugerlovgivningen eller forbrugernes retsstilling ikke udtrykkeligt nævnes, kan de udgøre vigtige elementer i de nævnte områder. I bilaget gives en vejledende liste over aktiviteter pr. område. Det er ikke klart, i hvilket omfang denne liste er en afgørende faktor i udvælgelsen af projekter fra forbrugerorganisationerne til finansiel støtte. ØSU anmoder Kommissionen om at kaste lys over dette problem. ØSU forventer, at Kommissionen, når den udarbejder det nye handlingsprogram og foretager en prioritering, tager hensyn til de nye retningslinjer i sin meddelelse »De vigtigste emner for forbrugerpolitikken (1996-1998)«⁽³⁾ og udviklingen i den.

Eksisterende artikel 5: Betingelser for bevilling af støtte til europæiske forbrugerorganisationer

3.8. ØSU glæder sig over den definition af europæiske forbrugerorganisationer, der gives i artikel 5, stk. 1. Denne definition skulle sikre, at kun aktive og uafhængige organisationer med et solidt repræsentativt grundlag kan få EU-støtte.

Artikel 6: Betingelser for bevilling af støtte til nationale organisationer

3.9. ØSU er uenig i den brede definition af nationale organisationer, som kan være støtteberettigede. Kom-

⁽¹⁾ Naturligvis ikke overstigende loftet på 1,27 %.

⁽²⁾ Især ØSU's udtalelse om forbrugerbeskyttelse i det indre marked: muligheder og hindringer, pkt. 3 — EFT C 39 af 12.2.1996, s. 12.

⁽³⁾ ØSU's udtalelse om Kommissionens meddelelse om »De vigtigste emner for forbrugerpolitikken 1996-1998«, EFT C 295 af 7.10.1996, s. 14, især pkt. 1.9.

missionen er af den opfattelse, at ikke blot forbrugerorganisationer, men også andre organisationer kan foreslå lødige projekter af interesse for forbrugerne. Selv om ØSU ikke vil benægte, at disse andre organisationer kan foreslå interessante projekter, er det af den faste overbevisning, at det er bedre at begrænse denne artikel til (betinget) støtte til forbrugerorganisationer: at yde finansiel støtte til forbrugerorganisationer på et område styrker også disse organisationer i bredere forstand og bidrager således også til andre forbrugerpolitiske mål. Det bør bemærkes, at det synspunkt, at styrkelsen af forbrugerorganisationer er værdifuld i sig selv, også er i tråd med Kommissionens argumenter i punkt 9.2 i finansieringsoversigten i forslaget.

3.9.1. Kommissionen kan deltage i dækningen af omkostninger i forbindelse med projekter, der er foreslået af andre organisationer, som f.eks. forskningsinstitutter, universiteter eller avancerede forskningscentre, hvis disse projekter kan bidrage til realiseringen af dens egne mål. En sådan støtte bør dog være baseret på en særskilt artikel i den foreslåede ramme og afholdes over en særskilt budgetkonto.

3.10. ØSU er af den opfattelse, at nationale forbrugerorganisationer bør opfylde en række betingelser for at kunne få støtte fra Kommissionen ⁽¹⁾.

3.10.1. Som allerede nævnt, bør disse forbrugerorganisationer opfylde visse betingelser vedrørende repræsentativitet. Disse kriterier varierer fra medlemsstat til medlemsstat, og ifølge subsidiaritetsprincippet skal fastlæggelsen af sådanne kriterier overlades til dem ⁽²⁾. Findes der ikke nationale kriterier, kan Kommissionen frit at anvende egne kriterier angående repræsentativitet. I denne forbindelse er følgende faktorer vigtige:

— Organisationens vedtægtsmæssige mål bør være repræsentation og varetægelse af forbrugerinteresser.

⁽¹⁾ Sektorbestemte forbrugerorganisationer (f.eks. inden for offentlig transport og andre offentlige serviceydelser) kunne også støttes finansielt af de respektive GD'er, afhængigt af i hvilket omfang disse organisationer bidrager til opfyldelsen af det pågældende GD's politiske målsætninger.

⁽²⁾ Se endvidere Rådets fælles holdning om forslaget til direktiv om søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser — EFT C 389 af 22.12.1997. Her hedder det i artikel 3, at de »godkendte organer/organisationer« skal være »retmæssigt oprettet i henhold til en medlemsstats lovgivning«. Det må dog erkendes, at i nogle medlemsstater er det offentlige organer og ikke forbrugerorganisationer, der er blevet udpeget til godkendt organ/organisation. Endvidere har ikke alle medlemsstater fastlagt kriterier for repræsentativitet.

— Organisationens uafhængighed af regeringer bør være vedtægtsbestemt, og organisationen bør være finansielt uafhængig af erhvervsinteresser. Den bør have uindskrænket retsevne og have haft en vis intern organisationsstruktur i nogle år.

— Organisationens struktur og finansielle grundlag bør afspejle dens levedygtighed.

— Organisationens medlemskreds, som kan omfatte enkeltindivider eller sammenslutninger, bør have en vis størrelse i sammenligning med andre sådanne organisationer.

3.10.2. En yderligere faktor kan være den rolle, organisationen som repræsentant for forbrugerne spiller i den politiske beslutningsproces. Derudover bør disse organisationer spille en vis rolle også ud over det rent lokale eller regionale plan.

3.11. ØSU håber dog, at der snart vil være opstillet sådanne kriterier i alle medlemsstater. Det er desuden ØSU's synspunkt, at forbrugerorganisationer fra medlemsstater med en mindre udviklet forbrugerrepræsentation lettere bør kunne kvalificere sig til støtte end forbrugerorganisationer fra medlemsstater med en mere udviklet forbrugerbevægelse, hvilket er i overensstemmelse med principperne for EU's samhørighedspolitik.

Artikel 5 og 6: Omfanget af den finansielle støtte

3.12. Ifølge artikel 5, stk. 3, og artikel 6, stk. 3, kan den finansielle støtte »principielt ikke overstige 50 % af de udgifter, der er forbundet med gennemførelsen af de støtteberettigede aktiviteter«. Ifølge yderligere oplysninger, som Kommissionen har givet ansøgere, der har søgt om EU-støtte til forbrugerprojekter i 1998, skal disse ansøgere, såfremt der ikke foreligger andre kriterier, begrunde ansøgningen om ekstra støtte. ØSU opfordrer Kommissionen til at forklare, i hvilket omfang og under hvilke omstændigheder denne procentsats kan overstiges, da en sådan forklaring kan bidrage til at reducere antallet af ansøgninger, som må afvises. Måske kan støtten til ANEC ⁽³⁾, som på passende vis repræsenterer forbrugerinteresserne inden for standardisering, og som får dækket en meget større procentdel af sine omkostninger, hjælpe Kommissionen med at fastlægge disse betingelser mere eksplicit. Kommissionen bør på grundlag af tidligere erfaringer i den efterfølgende indkaldelse af ansøgninger angive, på hvilke betingelser finansieringen eventuelt kan overskride 50 % af et projekts omkostninger.

Udtrykket »driftsomkostninger« skal også præciseres. ØSU er af den opfattelse, at infrastrukturomkostninger ikke er en del af disse driftsudgifter, og at de derfor bør kunne godtgøres.

⁽³⁾ Den europæiske sammenslutning for koordinering af forbrugerrepræsentation inden for standardisering.

Artikel 7: Kriterier for udvælgelse af projekter

3.13. Selv om ØSU i vidt omfang kan tilslutte sig de foreslåede kriterier, mener det, at de må udbygges yderligere, således at de kan give mere vejledning (f.eks. bør ordet »langvarig« præciseres nærmere). ØSU går ud fra, at dette vil blive gjort i de årlige meddelelser, hvormed Kommissionen (artikel 8, stk. 1) indkalder ansøgninger. Hvad angår meddelelsen om indkaldelse af ansøgninger om støtte til projekter i 1998, ønsker ØSU at bemærke, at den er blevet meget klarere end tidligere, men at den må gøres endnu bedre. ØSU er skeptisk over for indførelsen af kriterier, som kræver, at ansøgerne skal forudsige resultatet af projekterne, da disse resultater ikke altid med sikkerhed kan forudsiges fra et projekts begyndelse. Endelig bemærker ØSU, at offentliggørelse af resultaterne medfører udgifter, som bør medregnes i de samlede omkostninger, der er forbundet med de projekter, der søges om finansiel støtte til.

Artikel 8 og 9: Procedurer

3.14. ØSU opfordrer indtrængende Kommissionen til også at sætte frister for dens egne aktiviteter som f.eks. vurderingen og udvælgelsen af projekter, underretningen af ansøgerne, indgåelsen af kontrakter og den faktiske betaling af projekterne. Der har tidligere været lange forsinkelser, især hvad angår betalingen. Tidsfrister skaber åbenhed og opfordrer til selvdisciplin for både støttegiver og støttemodtager og gør det dermed muligt at foretage en korrekt planlægning. For at fremme kontinuiteten og en effektiv anvendelse af midlerne bør

der endelig indføres en bestemmelse om finansiering af projekter, der løber over mere end ét år. Kommissionen kan høre sit Forbrugerudvalg om indholdet af den meddelelse, der omtales i artikel 8, stk. 1.

3.15. ØSU glæder sig over Kommissionens bestræbelser på at nedbringe bureaukratiske kontrolprocedurer og således spare (især små) organisationers kostbare tid. Bestemmelserne i artikel 9, stk. 1, er et vigtigt skridt i den rigtige retning. ØSU håber, at der vil følge yderligere forbedringer, således at der kan opnås en bedre balance mellem fordelene ved mindre projekter og de administrative byrder, de medfører.

Artikel 12: Rapporter

3.16. ØSU foreslår, at den rapport, som Kommissionen hvert år skal sende til Europa-Parlamentet og Rådet, begrænses til eventuelle problemer og en beskrivelse af kendsgerninger. Bureaukratisk skrivebordsarbejde må undgås. ØSU går ud fra, at kun evalueringerne af nogle af projekterne medtages i disse rapporter som en del af Kommissionens kontinuerlige evalueringsproces. Hvis det forholder sig således, bedes Kommissionen give klarere udtryk for disse hensigter. ØSU glæder sig over, at der senest ved udgangen af juni måned 2002 skal forelægges en evalueringsrapport om gennemførelsen af aktiviteterne i henhold til »den generelle ramme«. Konklusionerne bør danne grundlag for udarbejdelsen af et forslag til den efterfølgende »ramme«. ØSU er endvidere af den opfattelse, at en evaluering af det flerårige program bør indgå i den tidligere nævnte rapport, hvilket er i tråd med forslaget om en ny artikel 5.

Bruxelles, den 28. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning nr. 136/66/EØF om oprettelse af en fælles markedsordning for fedtstoffer«⁽¹⁾

(98/C 235/18)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 6. april 1998 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede Leopoldo Quevedo Rojo til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. maj 1998.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 28. maj 1998, med 67 stemmer for, 11 imod og 8 hverken for eller imod, følgende udtalelse:

1. Indledning

1.0. Forslaget til ændring af forordningerne for de fælles markedsordninger er et led i den reform af den fælles landbrugspolitik, der er omtalt i Agenda 2000. Inden for markedsordningerne går de fleste af EUGFL's udgifter til støtte til de tre store produktgrupper (KOP, mælk og oksekød), der typisk produceres i Nord- og Mellemeuropa. Disse tre grupper tegner sig for to tredjedele af EUGFL's samlede udgifter og er steget fra 63,7 % i 1986 til 67,2 % i 1996. Det er især inden for disse produktgrupper, at der gennem hele den fælles landbrugspolitik eksistens har været en overskudsproduktion. Til sammenligning lægger de tre vigtigste middelhavsprodukter (vin, olivenolie og tobak) beslag på knap 10 % af EUGFL's samlede udgifter, og i referenceperioden er denne andel faldet fra 13 % i 1986 til 9,8 % i 1996.

1.0.1. I de fælles markedsordninger for middelhavsprodukter bør der tages højde for, at disse produkter har en større beskæftigelseseffekt end de produkter, der dominerer i Nord- og Mellemeuropa. Det skal understreges, at der ved ændringen af de fælles markedsordninger for middelhavsprodukter er fulgt hasteprocedurer, som virker diskriminerende i forhold til de procedurer, som er fulgt ved ændringerne af de fælles markedsordninger for KOP, mælk og oksekød. Forskelsbehandlingen består i, at den traditionelle høring af de berørte erhvervs- og interesseorganisationer ikke har fundet sted, og at beslutningerne er blevet truffet igennem.

1.1. Kommissionens forslag

1.1.1. En reform i to etaper, hvor første fase (overgangsperioden) dækker produktionsårene 1998/1999-2000/2001 og afløses af anden fase den 1. november 2001.

1.1.1.1. Første fase:

— Forhøjelse af den maksimale garantimængde fra 1 350 000 t til 1 562 000 t.

— Opdeling af den maksimale garantimængde i nationale maksimale garantimængder med følgende fordeling på de enkelte lande:

Spanien	625 210 t	(40,0160 %)
Frankrig	3 065 t	(0,1962 %)
Grækenland	389 038 t	(24,9000 %)
Italien	501 175 t	(32,0770 %)
Portugal	43 915 t	(2,8107 %)

— Afskaffelse af forbrugsstøtten.

— Afskaffelse af støtteordningen for små producenter.

— Afskaffelse af offentlig intervention, som erstattes med en ordning med privat oplagring.

— Fastsættelse af 1. maj 1998 som sidste frist for etablering af nye støtteberettigede olivenlunde, selv om der undtagelsesvis kan ses bort fra denne frist, når det drejer sig om olivenlunde, der er omfattet af Kommissionens programmer for fornyelse af olivenlundene.

1.1.1.2. Anden fase:

— Indsamling af pålidelige data om areal, antal træer og udbytter med henblik på udformning af reformens anden fase.

— Erklæret behov for foranstaltninger til forbedring af kvalitet samt forbrugsfremme uden nogen form for konkretisering eller budgettering.

— Stadig ingen forslag om at forbyde blandinger.

— Ophævelse — med virkning fra den 1. november 2001 — af bestemmelserne vedrørende støtte og markedsreguleringsmekanismer i Rådets forordning nr. 136/66/EØF om oprettelse af en fælles markedsordning for fedtstoffer.

2. Generelle bemærkninger

2.1. En reform i to etaper

2.1.1. Første etape er en regulær reform, som ikke nødvendigvis kommer til at gå i samme retning som anden etape. Baggrunden for denne strategi er, at man

⁽¹⁾ EFT C 136 af 1.5.1998, s. 20.

ikke råder over pålidelige data til udformning af den egentlige reform før den 1. november 2001. Derfor tyr man til et hasteindgreb uden at kende konsekvenserne, hvilket er i klar modstrid med konklusion nr. 1 i ØSU's udtalelse (CES 600/97) ⁽¹⁾ og Parlamentets beslutning.

2.1.2. Grunden til dette hastværk synes at være frygten for strukturelle overskud. Sådanne overskud opstod dog ikke en gang i produktionsåret 1996/1997, hvor verdensproduktionen var rekordstor.

2.1.3. Risikoen for produktionsoverskud begrænses desuden til de nuværende olivenlunde og eventuelle nyttilplantninger, idet der indføres en stabilisator med bestemmelsen om, at kun olivenlunde, der eksisterede den 1. maj 1998, er støtteberettigede.

2.1.4. En anden grund til en hastegennemførelse af reformen kan være, at man derigennem forsøger at sikre nogle enkelte producentlandes kvoter. Da investerings- og innovationsindsatsen i olivensektoren varierer fra land til land afhængigt af markedssituationen og dynamikken i den fælles markedsordning.

2.1.5. Kort sagt er der ingen gyldig grund til at gennemføre reformens første etape — som misvisende kaldes en overgangsfase — så længe man ikke råder over pålidelige data via fortegnelsen over olivendyrkningsarealer, hvilket Kommissionen selv og Revisionsretten har påpeget.

2.1.6. Måske viser de data, der fremskaffes gennem ovennævnte fortegnelse, at reformens anden fase bør indeholde andre kriterier og mekanismer. En sådan situation ville være skadelig og forstyrrende for sektoren.

2.2. *En utilstrækkelig maksimal garantimængde og en forfejlet og diskriminatorisk opdeling i nationale garantimængder*

2.2.1. Den maksimale garantimængde forhøjes til 1 562 400 t, hvilket er mindre end EU's forbrug i 1996/1997 (1 657 000 t ifølge Europa-Parlamentets betænkning) og mindre end det forventede forbrug i de kommende år som følge af de faldende markedspriser.

2.2.2. Den periode, der danner grundlag for fastsættelsen af den maksimale garantimængde og de nationale garantimængder, er misvisende og diskriminatorisk.

2.2.3. Den er misvisende, fordi oliventræer har en toårig produktionscyklus. Derfor bør referenceperioden dække flere år (mindst 6 år), således at den kommer til at indeholde data fra mindst fire år, idet der ses bort fra det bedste og det dårligste høstår. På denne måde

kan man beregne gennemsnitsudbyttet for to normale produktionscykler af to års varighed.

2.2.4. Den er diskriminatorisk, fordi disse tal burde justeres hvert år i forhold til de umiddelbart foregående produktionsår og ikke ligge fast for hele den såkaldte overgangsperiode på grundlag af dataene for 1992/1993-1996/1997. De lande, som har investeret mest i fornyelse af olivenlundene og teknologisk innovation efter bestemmelserne i den gældende fælles markedsordning, ville blive stillet dårligere, netop fordi de har satset på kvalitet, fornyelse og innovation.

2.3. *Et overilet og ufærdigt forslag*

2.3.1. Da der som før nævnt ikke foreligger pålidelige data, er overgangsfasen blevet til i et hastværk, som har medført utallige mangler.

2.3.2. Bortfaldet af støtteordningen for små producenter bør ledsages af særforanstaltninger, der kan sikre de små og mellemstore brugs fortsatte eksistens, eftersom disse brug i nogle medlemsstater beskæftiger 55 % af arbejdsstyrken i landbruget og har afgørende betydning for fastholdelsen af landbobefolkningen og beskyttelsen af miljøet.

2.3.3. Olivenlundenes forskelligartede produktivitet tages heller ikke i betragtning. Nogle olivenlunde er strukturelt set meget marginale (en produktion på under 1 000 kg/ha), mens andre har en stor produktion, der giver fortjeneste endog på grundlag af markedspriserne. Disse forskelle i produktivitet ligger ret fast. Derfor kan man ud fra de enkelte bedrifters registrerede olivendyrkningsareal og den indleverede og markedsførte produktion fra hver bedrift fastlægge et grundlag for en løbende justering af produktionsstøtten efter produktivitet. En sådan mekanisme muliggør opretholdelsen af de marginale olivenlunde og vil være et rimeligt — og på ingen måde overdrevent — incitament til fornyelse og innovation.

2.4. *Umotiveret afskaffelse af interventionsordningen*

2.4.1. Afskaffelsen af interventionsordningen kan give anledning til spekulationsaktiviteter. Den private oplagring sikrer hverken forsyningen af markedet eller producenterens indkomst. Afskaffelsen af denne ordning kan heller ikke begrundes med, at den tilskynder til større produktion, eftersom de støtteberettigede olivenlunde er blevet begrænset efter den 1. maj 1998.

2.4.2. Man glemmer åbenbart, at interventionen giver mulighed for at regulere priserne og markederne, når det viser sig nødvendigt. Dette har førhen været meget nyttigt og næsten uden omkostninger. Som bekendt kan

⁽¹⁾ EFT C 287 af 22.9.1997.

høstudbyttet fra det ene år til det andet svinge med en tredjedel af den årlige gennemsnitsproduktion, og derfor kan man ikke undvære stødpudelagre mellem høstsæsonerne.

2.5. Kontrol med svig forhindres

2.5.1. Det foreslås at afskaffe støtten til mindre producenter og forbrugsstøtten, samtidig med at medlemsstaterne skal overtage kontrollen efter fastsættelsen af nationale garantimængder. Disse tiltag er utilstrækkelige og udtryk for ansvarsforflygtigelse fra Kommissionens side.

2.5.2. Svig kan forhindres gennem effektiv kontrol med oliemøllernes produktion og markedsføringen af produktionen. ØSU foreslår, at den mængde olivenpresserester, der udgår fra oliemøllerne, sammenholdes med den mængde, der indleveres til de anlæg, hvor der udvindes olie af olivenpresserester. Den fysiske kontrol med den reelt producerede og markedsførte olie bør gå hånd i hånd med en forenkling af støtteforvaltningen. Den er gennemførlig og vil desuden muliggøre en rationalisering af produktionen og markedet. I forbindelse med kontrollen med svig ville et sådant forslag afbøde bortfaldet af støtten til mindre producenter og træde i stedet for den dobbelte kontrol, som den ligeledes ophævede forbrugsstøtte ville have muliggjort.

2.6. Fremme af forbruget og forbedring af olivenoliens kvalitet

2.6.1. Olivenolien udgør 3 % af produktionen og 3,5 % af forbruget af vegetabilisk spiseolie. Der har aldrig været nogen strukturel overskudsproduktion af olivenolie. Forbruget er minimalt i mange lande, herunder mange EU-lande.

2.6.2. Der er registreret en opsigtsvækkende stigning i forbruget i lande med en høj levestandard som følge af de kampagner, Det Internationale Olivenråd har foranstaltet.

2.6.3. I sin foregående udtalelse gik ØSU ind for EU-finansiering af salgsfremmende kampagner. ØSU påpegede også det uheldige i anvendelsen af blandinger og opfordrede til, at det i det mindste anføres på etiketten, hvis produktet er en blanding, således at forbrugerne ikke vildledes.

2.6.4. Kampagner til fremme af forbruget af kvalitetsolie kan finansieres med de midler, der frigøres ved bortfaldet af forbrugsstøtten, og de ville gøre det muligt at afsætte den gennemsnitsproduktion, som forudses for år 2005 i Det Internationale Olivenråds rapport (1 962 000 t), først og fremmest i de nordiske lande samt i USA, Japan, Canada og Australien.

2.7. Miljøbeskyttelse

2.7.1. Opretholdelse af olivenproduktionen er i dag den eneste måde, hvorpå man i mange regioner i EU kan undgå den miljøforringelse, herunder især jorderosion,

der følger med nedlæggelse af olivenlundene. Man må huske på, at olivenlundene i EU er produktionsskove, som danner overgange mellem frugtbar og golde jorder.

2.7.2. De olivenlunde, der ligger på sårbare jorder, tegner sig for en stor del af olivendyrkningsarealerne, og de kræver særlige foranstaltninger på grund af deres marginale og sårbare karakter, hvilket der ikke tages hensyn til i det foreliggende forslag.

2.7.3. En justering af støtten efter produktivitet vil gøre det muligt at yde en fast støtte til de marginale olivenlunde (pr. kg produceret og markedsført olie), som vil ligge langt over støtten til kunstvandede olivenlunde, hvis produktionsomkostninger kun kan finansieres af markedspriserne.

3. Spiseoliven

3.1. Denne sektor omtales kun i begrundelsen. Der er imidlertid et presserende behov for støtteforanstaltninger i spiseolivensektoren, hvis fortsatte eksistens er alvorligt truet. Den har desuden et stort potentiale for jobskabelse og diversificering i olivensektoren som helhed.

4. Konklusion

4.1. Europas førerposition og Agenda 2000

4.1.1. Europas førerposition inden for produktion og forbrug af olivenolie skal bevares. Derfor er det meget vigtigt, at reformforslaget bakkes op af alle producentlande.

4.1.2. Det er muligt at fremlægge et sådant reformforslag ud fra retningslinjerne i Europa-Parlamentets betænkning, som fik massiv støtte fra EU's olivensektor. Det er afgørende, at sektoren står sammen, hvis den skal bevare sin førerposition.

4.1.3. De retningslinjer, som Parlamentet har foreslået i sin betænkning, kan finansielt set gennemføres. To supplerende tiltag forekommer dog nødvendige: a) eventuel forhøjelse af finansieringsoversigten for den fælles markedsordning for olie på baggrund af den forhøjelse, der foreslås for alle sektorer i Agenda 2000; b) en justering af produktionsstøtten efter produktivitet for at sikre alle producenters indkomst og beskæftigelsen.

4.1.4. EU bør gøre en seriøs indsats for at bevare sin førerposition med hensyn til produktion, markedsføring og innovation i denne sektor. Hertil kræves: a) en kampagne til fremme af forbruget af kvalitetsolivenolie finansieret af EU og producentsammenslutningerne med det mål at øge forbruget i et omfang svarende til den forventede produktionsstigning; b) sikring af kvaliteten

gennem et forbud mod blandinger samt retsforfølgelse i tilfælde af overtrædelse for at beskytte produktets image; c) et fortløbende og specifikt F&U-program, der kan sikre EU's teknologiske førerposition.

4.1.5. Lige siden sin første meddelelse har Kommissionen opfattet olivensektoren som en potentiel fare og ikke som en levende realitet med enorme udviklingsmuligheder, der kan udnyttes gennem en passende tilskyndelse til øget forbrug af olivenolie, hvis gode egenskaber er almindeligt anerkendte. Det er en vigtig opgave for EU at sikre olivenlundenes fremtid i betragtning af deres velkendte karakteristika, hvoraf kan nævnes følgende: den vigtigste kilde til beskæftigelse i mål 1-regionerne, bæredygtig drift, hvis støtten under den fælles markedsordning afpasses efter olivenlundenes meget varierende produktivitet, den dynamiske udvikling i produktions- og forarbejdningssektoren, som i de seneste år har gennemført betydelige tekniske innovationer, ramme om en særlig livsstil og kultur, som har dybe rødder i store dele af Sydeuropa.

4.1.6. Selvom Kommissionens forslag indeholder enkelte positive elementer sammenlignet med meddelelsen fra 1997, har den stadig ingen føling med sektoren. Der hvor Kommissionen ser et problem, ser olivenproducenterne en mulighed for ekspansion, hvis man på passende vis fremmer forbruget af dette produkt, som i øvrigt vil blive billigere i takt med det større udbud. De mange fordele af social og økonomisk art samt med hensyn til beskæftigelsen, miljøet og den teknologiske førerposition m.m., som olivensektoren i dag frembyder, må ikke tabes på gulvet på grund af en perspektivløs strategi og unødigt hastværk, fordi man mangler pålidelige overslag over en produktionssektor, som ikke har nogen strukturel overskudsproduktion.

Bruxelles, den 28. maj 1998.

5. Særlige bemærkninger

5.1. Artikel 4

Den foreslåede ændring af denne artikel er efter ØSU's mening ikke acceptabel, eftersom interventionsordningen bør opretholdes i sin nuværende form, hvis sektoren skal overleve.

5.2. Artikel 5

ØSU godkender de nationale garantimængder, der er fastsat i artikel 5, forudsat at de justeres, så snart Kommissionen får reelle oplysninger om medlemsstaternes produktion, olivendyrkningsareal og antal træer. En sådan justering skal foretages omgående uden at afvente overgangsperiodens afslutning.

5.2.1. ØSU mener, at den maksimale garantimængde bør svare til summen af det samlede forbrug i EU og eksporten minus import. Hertil bør lægges en mængde, som kan sikre en udligning mellem to på hinanden følgende produktionsår. Denne mængde bør være på omkring 1 850 000 t, hvilket Europa-Parlamentet også har anbefalet.

5.3. Artikel 11

ØSU anser det for vigtigt, at der i de bebudede forbrugsfremmende kampagner lægges vægt på olivenoliens store betydning i forebyggelsen af hjerte- og karsygdomme. Sektionen peger på de budgetbesparelser i den offentlige sundhedssektor, som et øget forbrug af olivenolie indebærer.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens meddelelse om handlingsplan for arbejdskraftens frie bevægelighed«

(98/C 235/19)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 2. december 1997 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvises til ØSU's Sektion for Social-, Familie-, Uddannelses- og Kulturspørgsmål, som udpegede Gianni Vinay til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 15. maj 1998.

Det Økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 355. plenarforsamling af 27. og 28. maj 1998, mødet den 28. maj 1998, med 85 stemmer for, 1 imod og 1 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Arbejdskraftens ret til fri bevægelighed er en af hovedhjørnesteenerne i det indre marked. Med Den Økonomiske og Monetære Unions endelige gennemførelse får det endnu større betydning, at denne ret kan udøves fuldt ud i praksis.

1.2. Kommissionens meddelelse, som indholder en handlingsplan, er baseret på en rapport om personers bevægelighed, udarbejdet af Ekspertudvalget for Fri Bevægelighed for Personer. Ekspertudvalget, som blev nedsat i 1996 med Simone Veil som formand, fremlagde sine bemærkninger og forslag den 18. marts 1997 og afsluttede dermed sit arbejde.

1.3. Bortset fra visse justeringer ser lovgivningen om fri bevægelighed stort set ud som i 1968, eftersom Kommissionens ændringsforslag fra 1989 og 1990 ikke accepteredes af Rådet.

1.4. Ifølge ekspertudvalget er lovgivningen nu utilstrækkelig og uhensigtsmæssig. Den bør revideres og tilpasses, så der tages hensyn til de mange afgørelser fra EF-Domstolen, der gennem de sidste ti år har skabt en omfattende retspraksis på området.

1.5. I handlingsplanen foreslås en strategi, som sætter ind på fem områder:

- reglerne forbedres og tilpasses,
- arbejdsmarkedet gøres mere gennemsigtigt,
- ansvarlighed og samarbejde styrkes,
- retten til fri bevægelighed gøres mere kendt og synlig,
- der udvikles nyskabende projekter.

1.6. For at sikre arbejdstagernes frie bevægelighed er det først og fremmest nødvendigt at forbedre reglerne

om opholdsret og familiesammenføring samt generelt sikre lige behandling, især vedrørende beskatning og social sikring.

1.7. Hvis arbejdsmarkedet skal kunne udvikle sig, så det effektivt opfylder det indre markeds behov, må der sættes ind på et bredt felt med oplysninger til borgerne og virksomhederne, og samarbejdet mellem medlemsstaternes offentlige arbejdsanvisningskontorer og EURES-nettet skal styrkes.

1.7.1. Man skal være særlig opmærksom på grænse-regionerne, hvor der er en mere intens udvikling i arbejdskraftens mobilitet, og hvor problemerne i forbindelse med arbejdsanvisning, social sikring og beskatning er mere udbredte.

1.8. For at sikre, at reglerne gennemføres fuldt ud, og for at medvirke til at løse problemer og konflikter i forbindelse med arbejdstagernes frie bevægelighed må samarbejdet mellem medlemsstaterne udbygges og styrkes gennem oprettelse af særlige samarbejdsstrukturer.

1.9. Kommissionen foreslår en særlig indsats for at udbrede kendskabet til disse rettigheder og øge bevidstheden om dem, f.eks. gennem seminarer og nyhedsbreve, der henvender sig til borgere, advokater og offentlige administrationer.

1.10. Endelig ønsker Kommissionen at fremme nyskabende projekter, som støtter arbejdstagernes frie bevægelighed. Finansieringen skal ske via artikel 6 i ESF-forordningen.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU bifalder handlingsplanen og opfordrer Kommissionen til hurtigst muligt at indføre særlige foranstaltninger i overensstemmelse med ekspertudvalgets bemærkninger og konklusioner.

2.2. Flere og flere opholder sig i kortere eller længere tid i andre lande for at arbejde eller studere. Det er økonomiens internationalisering, EU's stadig større

område uden indre grænser og nødvendigheden af at finde arbejde eller forbedre karrieremulighederne uden for hjemlandet, som tilskynder dem til det.

2.3. På det sociale plan kan man ikke se bort fra, hvilke følger det har for den vandrende arbejdstagers rettigheder, beskatning, arbejdsmuligheder og sociale sikring, og for hans familie, som selvfølgelig ikke kan pålægges begrænsninger, som ændrer dens sammensætning og indbyrdes forhold.

2.4. Der er derfor uvægerligt problemer, som det haster med at løse, men spørgsmålets kompleksitet illustreres af de forsinkelser, der har ramt arbejdet med at ajourføre lovgivningen til fremme af arbejdstagernes mobilitet, hvad angår rettigheder og sikringsordninger. Alle parter må derfor være rede til at gøre en fællesindsats for at finde konkrete løsninger, der er tilfredsstillende for alle.

2.5. Det er især højtuddannede eller bestemte grupper af arbejdstagere inden for byggeri, restaurant- og hotelvirksomhed, som udnytter retten til mobilitet. Desuden er krav om praktik eller erfaringer med volontørtjeneste samt jobsøgning nye begrundelser for at rejse ud.

2.6. Mobiliteten inden for EU koncentrerer sig i stadig højere grad i grænseregionerne, som konfronteres direkte med vanskelige situationer og meget vigtige spørgsmål vedrørende social sikring og beskatning.

2.7. Endvidere må der tages hensyn til de millioner af arbejdstagere fra tredjelande, som opholder sig i EU. Også for dem rejser spørgsmålet sig om rettigheder og sikringsordninger.

2.8. På denne baggrund er det værd at bemærke, at ekspertudvalget har undersøgt, hvordan det grundlæggende princip om »personers« fri bevægelighed gennemføres i praksis. Det kan derfor synes for restriktivt, at Kommissionen i sin handlingsplan kun har »arbejdstagernes« fri bevægelighed som målsætning. Handlingsplanen sigter dog på en bredere fortolkning af ordet »arbejdstagere« og en bredere anvendelse af grundprincippet om fri bevægelighed som fastlagt i EU-traktaten.

2.8.1. ØSU bifalder Kommissionens pragmatiske forsøg på at tilpasse og udvikle de EU-instrumenter, der sikrer arbejdstagernes fri bevægelighed, men mener, at der samtidig bør arbejdes mere intenst på at sikre fri bevægelighed inden for EU for alle EU-borgere under særlig hensyntagen til de handicappedes problemer — og endvidere for borgere fra tredjelande, som legalt

opholder sig i en medlemsstat⁽¹⁾. Der bør bygges bro mellem arbejdstagernes rettigheder (EU-lovgivningen på området) og de borgerlige rettigheder, mellem de sociale og arbejdsmarkedsmæssige rettigheder og de civile rettigheder.

2.9. Den fuldstændige eliminering af alle hindringer for EU-borgernes, ikke kun arbejdstagernes, frie bevægelighed og opholdsret er en politisk, social og økonomisk prioritet. ØSU opfordrer derfor Rådet til snarest at træffe de beslutninger, der er nødvendige for at nå dette mål.

2.9.1. Desuden håber ØSU, at Rådets beslutninger om koordinering af sociale sikringsordninger fremover vil blive truffet med kvalificeret flertal, som det er tilfældet med andre spørgsmål vedrørende det indre marked.

2.9.2. ØSU ser derfor helst, at Kommissionens initiativ fører til en udjævning af de hidtil rådende meningsforskelle mellem medlemsstaterne.

2.10. ØSU støtter Kommissionens forsøg på at udvide anvendelsesområdet for EF-traktatens artikel 48 om arbejdskraftens frie bevægelighed. Især bifalder ØSU Kommissionens forsøg på at forbedre og udvide opholdsretten for personer, der søger arbejde i en anden medlemsstat samt bestræbelserne på at styrke familisammenføringsretten for personer, der har taget ophold i en anden medlemsstat. Disse forbedringer bør suppleres med civile rettigheder og forpligtelser, som gør det muligt for de implicerede at deltage fuldt ud i det samfund, de har bosat sig i.

2.10.1. ØSU er samtidig klar over, at etablering af en retslig ramme for den frie bevægelighed kun er det første skridt på vejen til eliminering af hindringerne for mobilitet. Der er gjort fremskridt i årenes løb, men man finder stadig protektionistiske holdninger, som begrænser den frie bevægelighed inden for EU's område. Ekspertudvalget påpeger, at der stadig findes en national praksis, som hindrer EU-borgere fra andre medlemsstater i at beklæde stillinger i den offentlige sektor på trods af de traktatfæstede rettigheder, som er blevet bekræftet af EF-Domstolens retspraksis. Den praksis bør der sættes en stopper for.

2.10.2. De administrative formaliteter vedrørende opholdstilladelse, social sikring og beskatning har ofte

⁽¹⁾ EFT C 153 af 28.5.1996.

en negativ indvirkning på mobiliteten. Det tager ca. 4 år at behandle klager og løse problemer i forbindelse med hindringer for den frie bevægelighed, og problemerne kan derfor aldrig løses her og nu. En hasteordning til løsning af konflikterne ville her være på sin plads.

2.10.3. Den gensidige anerkendelse af kvalifikationer, uddannelse og erhvervs erfaring er præget af mangler og forsinkelser, og det er langt fra en selvfølge, at supplerende pensioner kan overføres. Der er endnu ikke nogen udbredt bevidsthed om, at en multikulturel og flersproget arbejdsstyrke kunne udgøre en væsentlig konkurrencefordel såvel på det indre marked som på verdensmarkedet. Det må dog erkendes, at sprogproblemer er en væsentlig hindring for mobiliteten i Europa.

2.11. Hvis den frie bevægelighed ikke reguleres, struktureres og bringes til at fungere bedre på EU-niveau, risikerer man en konkurrence på det indre marked, som kan virke destabiliserende. Der er faktisk eksempler på, at »social dumping« har fundet sted, idet arbejdstagere er blevet overført til en anden medlemsstat på en underentreprisekontrakt — et forhold, som ikke er omfattet af til direktivet om udsendte arbejdstagere. Denne praksis risikerer at give anledning til indførelse af nationale foranstaltninger, som ville true den enkeltes ret til fri bevægelighed.

2.12. ØSU påpeger i forbindelse med udvidelsen af EU, at de migratoriske bevægelser i arbejdskraften, som opstår før tiltrædelsen og i en overgangsperiode, bør reguleres under behørig hensyntagen til bestemmelserne herom i de forskellige aftaler og traktater.

2.13. ØSU støtter desuden ekspertudvalgets forslag om at overdrage ansvaret for koordinering af alle spørgsmål vedrørende fri bevægelighed til en enkelt kommissær.

2.14. Det skal til slut understreges, at fjernelse af hindringerne for fri bevægelighed gennem finpudning og tilpasning af EU-instrumenterne og gennem samarbejde mellem medlemsstaterne ikke kun skaber et mere solidarisk Europa. Processen er først og fremmest afgørende for en styrkelse af grundlaget for et »socialt Europa«.

3. Særlige bemærkninger

a) Forbedring og tilpasning af reglerne

3.1. Det er først og fremmest nødvendigt at afhjælpe de lovgivningsmæssige mangler, som skaber en usikker administrativ situation for EU-borgere, der søger arbejde

i et andet land end deres sædvanlige opholdsland. Man bør også opgive den praksis, at der kun udstedes kortvarige opholdstilladelser til personer, som legalt har opholdt sig i en medlemsstat i flere perioder, der sammenlagt er af en varighed på over et år. Dette er nødvendigt ikke alene for at opnå en mere gennemsigtig og konsekvent fortolkning af bestemmelserne om arbejdskraftens frie bevægelighed, men også for at intensivere bekæmpelsen af sort arbejde.

3.1.1. ØSU støtter derfor Kommissionens forslag om at ændre direktiv 360/68/EØF i overensstemmelse med EF-Domstolens praksis i de seneste år.

3.1.2. Mere generelt understreger ØSU, at det er vigtigt at undgå, at EU-lovgivningen hele tiden er ude af trit med EF-Domstolens afgørelser. Den retspraksis, der fastlægges gennem Domstolens afgørelser, bør være et yderligere incitament til en hurtig konsolidering og tilpasning af bestemmelserne på alle områder, hvor det viser sig nødvendigt. Derfor har selve vedtagelsen af Kommissionens tekst en endnu større politisk betydning end de — i sig selv vigtige — detailspørgsmål, som meddelelsen omhandler.

3.2. Med hensyn til familiesammenføring, som har betydning for ligebehandlingen og den sociale integration af alle familiemedlemmer, indebærer Kommissionens forslag en udvidelse af familiens ret til at blive sammen. Denne ret vedrører ikke blot de følelsesmæssige bånd, men også eventuelle støtteforpligtelser, som ikke har noget at gøre med, om familien er økonomisk uafhængig. ØSU støtter naturligvis dette forslag.

3.2.1. Mange af de problemer, der peges på, har deres rod i forordning (EØF) nr. 1612/68. Revisionen af denne forordning er en forudsætning for, at borgerne kan udøve retten til bevægelighed i større udstrækning. I afventning af Kommissionens udformning af de nye bestemmelser lægger ØSU stor vægt på enhver forbedring, der kan sikre de vandrende arbejdstagere og deres familie fuld ligebehandling og integration i værtslandet.

3.2.2. ØSU mener i særdeleshed, at forordning (EØF) nr. 1612/68 bør ændres i lyset af Domstolens konsoliderede praksis vedrørende social, økonomisk, skattemæssig og kulturel ligebehandling af alle vandrende arbejdstagere og deres familie i fuld overensstemmelse med de borgerlige rettigheder.

3.2.3. ØSU anerkender ligeledes den store sociale betydning af ekspertudvalgets forslag om at ophæve

visumpligten for borgere fra tredjelande med en familiemæssig tilknytning til en EU-arbejdstager. ØSU har tidligere udtalt sig om dette spørgsmål.

3.3. Grænsearbejdere har særligt store problemer på følgende områder:

— social sikring på grund af forskellige kriterier for tildeling af ydelser til arbejdstageren og dennes familie i tilfælde af invaliditet, arbejdsløshed, sygdom osv.,

— beskatning på grund af overlapninger mellem skatte-reglerne i de to lande, hvor skatteyderen har henholdsvis sin bopæl og sit arbejde.

3.3.1. Kommissionens meddelelse indeholder ingen konkrete forslag til løsning af grænsearbejdernes problemer på socialsikringsområdet. Det nævnes blot, at »der bør vedtages særlige bestemmelser«, og at der i løbet af 1998 vil blive fremlagt et forslag for Rådet om revision og forenkling af forordning (EØF) nr. 1408/71. ØSU afventer nærmere underretning om Kommissionens forslag.

3.3.2. Da EU ikke har specifik kompetence på skatteområdet, fastlægges de relevante skatteregler gennem bilaterale aftaler mellem medlemsstaterne med traktatens artikel 220, der forbyder dobbeltbeskatning, som eneste rettesnor. ØSU opfordrer Kommissionen til grundigt at undersøge, hvorledes disse bilaterale aftaler fungerer i praksis, med henblik på udarbejdelse af en aftalemodel, der kan forelægges medlemsstaterne.

3.4. En revision af forordning (EØF) nr. 1408/71 er tiltrængt af mange grunde, og generelt er der behov for at forenkle og koordinere socialsikringsordningerne i EU under hensyntagen til den sociale, økonomiske og kulturelle udvikling.

3.4.1. ØSU benytter lejligheden til at understrege, at den bebudede forenkling fuldt ud bør respektere de enkelte arbejdstageres erhvervede rettigheder og de særlige socioøkonomiske, nationale og erhvervsfaglige karakteristika, således at arbejdstageren kan få tildelt fuld folkepension og opnå anerkendelse af de faglige kvalifikationer, vedkommende har erhvervet i hele sit erhvervsaktive liv. Alt i alt bør forenklingen lette den frie bevægelighed med det mål at stille alle borgere lige.

3.4.2. Ved ajourføringen af lovgivningen skal der tages hensyn til det store antal nationale ordninger, der skal koordineres, og forordningens forskellige aspekter skal bringes i overensstemmelse med Domstolens retspraksis. I den forbindelse er det nødvendigt at løse de

aktuelle problemer, der skyldes lovgivningsmæssige forskelle, at ændre visse bestemmelser f.eks. vedrørende arbejdsløshed, at træffe foranstaltninger på områder, hvor dette endnu ikke er sket, f.eks. med hensyn til fastlæggelse af anvendelsesområdet for direktiverne om opholdsret, eller på områder, der hidtil har været undtaget, såsom førtidspension og særordninger for offentlig ansatte.

3.4.3. Der bør hurtigst muligt indgås aftaler mellem EU og de tredjelande, som er mest berørt af arbejdskraftens frie bevægelighed, begyndende med Schweiz og alle de små lande, således at de aktuelle lakuner kan udfyldes.

3.4.4. ØSU henviser i øvrigt til bemærkningerne i sin nylige udtalelse om Kommissionens meddelelse »Modernisering og forbedring af den sociale beskyttelse i Den Europæiske Union«⁽¹⁾, hvori det påpeges, at en bedre og mere effektiv social beskyttelse kan bidrage til at styrke økonomien.

3.5. ØSU støtter også Kommissionens forslag til ændring af forordning (EØF) nr. 1408/71 for at forbedre retsstillingen for arbejdstagere fra tredjelande, som har lovmæssig bopæl i Fællesskabet. Det blev fremlagt i november 1997 samtidig med handlingsplanen⁽²⁾.

3.5.1. ØSU har afgivet positiv udtalelse om dette forslag⁽³⁾, som ikke blot udmønter princippet om ikke-diskrimination, men også bidrager til at bekæmpe illegalt og sort arbejde.

3.6. Kommissionen henviser til direktivforslaget om supplerende pensioner. ØSU har afgivet positiv udtalelse herom⁽⁴⁾, selvom der efter ØSU's mening kun er tale om et indledende skridt hen imod fuldstændig fri bevægelighed med hensyn til supplerende pensioner.

3.6.1. Det skal understreges, at forslaget først og fremmest vedrører arbejdstagere, der udstationeres for en kortere periode. Det fjerner ikke visse store hindringer for en fuldstændig fri overførsel af supplerende pensioner såsom fastlæggelsen af, hvor mange år arbejdstageren

(1) EFT C 73 af 9.3.1998.

(2) EFT C 6 af 10.1.1998.

(3) Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EØF) nr. 1408/71 for så vidt angår dens udvidelse til at omfatte tredjelandstatsborgere, EFT C 157 af 25.5.1998.

(4) Udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets direktiv til sikring af, at arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, der flytter inden for Den Europæiske Union, kan bevare deres supplerende pensionsrettigheder, EFT C 157 af 25.5.1998.

mindst skal have indbetalt pensionsbidrag, problemerne med overførsel af erhvervede rettigheder, beskatning osv.

3.6.2. ØSU erkender, at der er mange forskellige nationale bestemmelser på dette område, men mener, at supplerende pensioner nu er en uafvendelig realitet i alle EU-lande, blandt andet på grund af nedskæringer i de offentlige pensionsordninger.

3.7. Bedre uddannelse kan også bidrage til, at flere benytter sig af arbejdskraftens frie bevægelighed. Kommissionens indsats på dette område har udmøntet sig i en grønbog⁽¹⁾, hvori den indkredser hindringerne for mobiliteten i EU. Der peges her blandt andet på sproglige barrierer, utilstrækkelig information samt det forhold, at virksomhederne er tilbageholdende med at ansætte unge praktikanter. ØSU har afgivet udtalelse om denne grønbog⁽²⁾.

3.7.1. Der bør lægges megen vægt på en forbedring af borgernes sprogkundskaber, og ØSU benytter denne lejlighed til at understrege nødvendigheden af at styrke alle EU-programmer, der sigter mod udbredelse af flersprogethed og kulturel udveksling, især SOCRATES og LEONARDO.

3.7.2. ØSU går endvidere ind for ordninger, der kan fremme lærlinges mobilitet i EU, og har også afgivet udtalelse om fremme af ophold i andre europæiske lande som led i vekselluddannelse.

3.7.3. Kommissionen og medlemsstaterne opfordres derfor til at gøre en indsats for at skabe reel mobilitet ikke alene for studerende, men også for lærlinge og alle unge, der uddanner sig på områder med en tværnational dimension. Disse unge bør have samme rettigheder som de borgere, der nyder godt af arbejdskraftens frie bevægelighed i henhold til traktatens artikel 48.

3.7.4. På baggrund af ovennævnte må det også understreges, at det haster med at få fjernet de hindringer og mangler, der fortsat hæmmer anerkendelsen af eksamensbeviser, teknisk-faglige kvalifikationer og erhvervs erfaring, og at man hele tiden må holde øje med udviklingen i de enkelte medlemsstater og i EU som helhed. Arbejdsmarkedets parter bør også yde et bidrag i denne forbindelse.

b) *Arbejdsmarkedet: forvaltning, samarbejde og information*

3.8. Retten til fri bevægelighed skal også ses i lyset af en fælles beskæftigelsesstrategi og en aktiv arbejdsmarkedspolitik. EURES-netværket har fungeret siden 1994,

og det har — godt hjulpet af de teknologiske og operative fremskridt siden da — vist sig overordentlig nyttigt som incitament og middel til forbedring af samarbejdet mellem de forskellige EU-landes offentlige arbejdsanvisninger. Derudover indsamler EURES-netværket data fra en lang række kilder og yder rådgivningsbistand. EURES bør dog udbygges og styrkes, og kendskabet til det bør udvides ved at forbedre informationens kvalitet og udvide oplysningsindsatsen. Dette kan ske ved at stille oplysninger og redskaber til rådighed for arbejdstagerne for at fremme deres integration i det miljø, hvor de udøver deres erhvervsaktivitet, og ved at give arbejdstagerne mulighed for at lægge deres CV på nettet gennem særlige procedurer.

3.8.1. EURES bør ikke kun anvendes til udveksling af information om ledige job og jobsøgende, men også udøve en aktiv oplysningsindsats vedrørende erhvervsuddannelse, især for grænsearbejdere, og om beskæftigelsesmuligheder og social sikring.

3.8.2. ØSU peger på, at EURES også kan yde et vigtigt bidrag til fjernelsen af visse hindringer for arbejdskraftens frie bevægelighed. Endvidere bør arbejdsmarkedsparterne, som har en central placering i dialogen og samrådet om beskæftigelsesproblemerne, fremover spille en større rolle i netværket. Arbejdsmarkedsparterne kan især i grænseregionerne medvirke til en løsning af de problemer, der rejser sig for arbejdstagere, som finder beskæftigelse i udlandet. Kommissionen bør dog være lydhør over for kravet fra mange tværregionale faglige råd [italiensk: CIU (Consigli sindacali interregionali)] om en mere effektiv og systematisk anvendelse af de eksisterende rådgivende udvalg. Angående arbejdsmarkedsparternes rolle på dette og andre områder har ØSU tidligere fremført nogle ideer, som også er relevante i denne sammenhæng; det gælder blandt andet kravet om systematisk inddragelse i EU's programmer og initiativer⁽³⁾.

3.8.3. Kommissionen bebuder særlige oplysningskampagner rettet mod borgerne i almindelighed, arbejdsmarkedsparterne, advokater og de offentlige myndigheder for at udbrede kendskabet til retten til fri bevægelighed. Også i denne henseende er der brug for en styrkelse af EURES-netværket og for en fastlæggelse af, hvorledes euro-rådgiverne skal udvælges, og hvilken rolle de skal spille.

3.8.4. Hvad angår handlingsplanens forskellige forslag til styrkelse og forbedring af informationen om beskæftigelsesmulighederne i hele EU er ØSU enig i, at samarbejdet mellem arbejdsanvisningerne bør udvides, bl.a. via Internettet.

3.8.4.1. Som ekspertudvalget har påpeget, kan mange problemer vedrørende arbejdskraftens frie bevægelighed løses gennem et bedre samarbejde mellem de nationale

⁽¹⁾ KOM(96) 462 endelig udg.

⁽²⁾ Udtalelse om Kommissionens grønbog »Almen uddannelse — erhvervsuddannelse — forskning: hindringer for mobiliteten i Det Europæiske Fællesskab«, EFT C 133 af 28.4.1997.

⁽³⁾ Udtalelse om Arbejdsmarkedsparternes og de økonomiske interesseorganisationers rolle i INTERREG-programmerne og EURES-nettet, EFT C 355 af 21.11.1997.

myndigheder. Kommissionen vil opfordre medlemsstaterne til at oprette kontaktpunkter i deres administrationer, der kan fungere som Kommissionens direkte samarbejdspartnere i forbindelse med konkrete problemer, der hindrer den fri bevægelighed, og som kræver hurtige svar. ØSU støtter ideen, men mener, at særlige kontaktpunkter for vandrende arbejdstagere bør oprettes inden for EURES-netværket for at undgå overlapninger. Sager vedrørende adgangen til job i den offentlige sektor, tilkendelse af sociale ydelser eller retten til at få godskrevet de samlede bidrag, der er indbetalt i forskellige lande, bør kunne løses hurtigt og effektivt i dette forum.

3.8.4.2. Kommissionen foreslår, at de to rådgivende udvalg om henholdsvis fri bevægelighed og socialsikring for vandrende arbejdstagere slås sammen til én struktur for at øge effektiviteten. ØSU støtter dette forslag, forudsat at det nye organ får større kapacitet og reelt formidler en bedre kontakt mellem arbejdsmarkedets parter og Kommissionen.

3.8.5. Det er utvivlsomt en god ide at iværksætte initiativer, der kan give en større del af befolkningen bedre kendskab til de rettigheder, der knytter sig til den fri bevægelighed, men det ville også være nyttigt at informere om, hvorledes disse rettigheder i praksis udøves i dag. Derfor vil det være hensigtsmæssigt, at Kommissionen ser nærmere på arbejdstagernes frie bevægelighed og især er opmærksom på forhold vedrørende kvalifikationsniveau, løntrin og jobkategorier. Ekspertudvalget fokuserer netop på dette vigtige element, og den understreger nødvendigheden af en fremsynet forvaltning af de kvalifikationer, der fremover bliver brug for på arbejdsmarkedet⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Rapport fra Ekspertudvalget for Fri Bevægelighed for Personer, formand: Simone Veil, s. 42.

3.8.6. For at udvide beskæftigelsesmulighederne ved hjælp af arbejdstagernes mobilitet foreslås det i handlingsplanen, at ESF på grundlag af forordningens artikel 6 finansierer nyskabende projekter vedrørende faglig uddannelse, omskoling og støtte til jobsøgende unge.

3.8.7. ØSU støtter dette initiativ, som rummer nye beskæftigelsesfremmende muligheder og nedbryder hindringer for den frie bevægelighed. Sådanne projekter må imidlertid ikke stå alene, men bør indgå i en sammenhængende strategi, der kan give stødet til strukturelle ændringer i de nationale systemer. Det understreges dog, at der allerede nu kan skabes en synergieffekt mellem EURES- og INTERREG-initiativet med henblik på en effektiv sammenkædning mellem uddannelsesprojekter og arbejdsmarkedet. Positive resultater kan også opnås gennem bedre samordning mellem EURES og andre EU-programmer.

4. ØSU er overbevist om, at en væsentlig konsolidering af retten til fri bevægelse har overordentlig stor betydning, og vil derfor medvirke aktivt til forberedelsen af den europæiske konference om arbejdstagernes frie bevægelighed, der efter planen skal afholdes i 1998 i anledning af 30-årsdagen for 1968-forordningen.

4.1. ØSU opfordrer Kommissionen og Rådet til målbevidst at arbejde for, at retten til fri bevægelighed kan udøves i fuld udstrækning i praksis, ved hjælp af initiativer, som sikrer, at alle borgere får reel mulighed for at udøve denne ret.

4.2. Til slut understreger ØSU, at arbejdstagernes og borgernes frie bevægelighed bør være et af de mål, der skal nås, hvad enten det sker gennem lovgivning eller via arbejdsmarkedet, for at enhedsmarkedet skal kunne fungere fuldt ud.

Bruxelles, den 28. maj 1998.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg